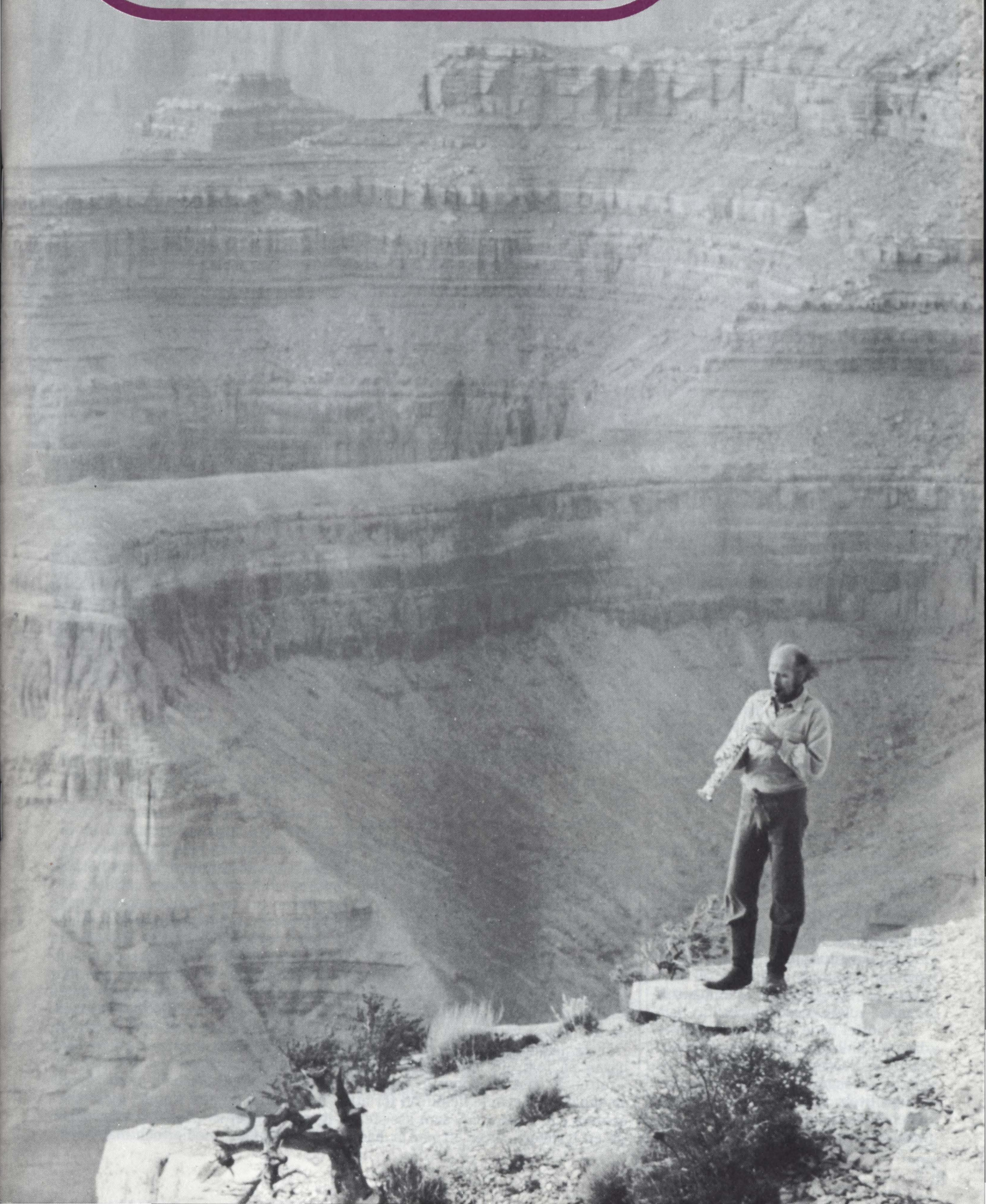

PRIS 20:00 INKL. MOMS

SÖKAREN

nr1

1987 ÅRGÅNG 24

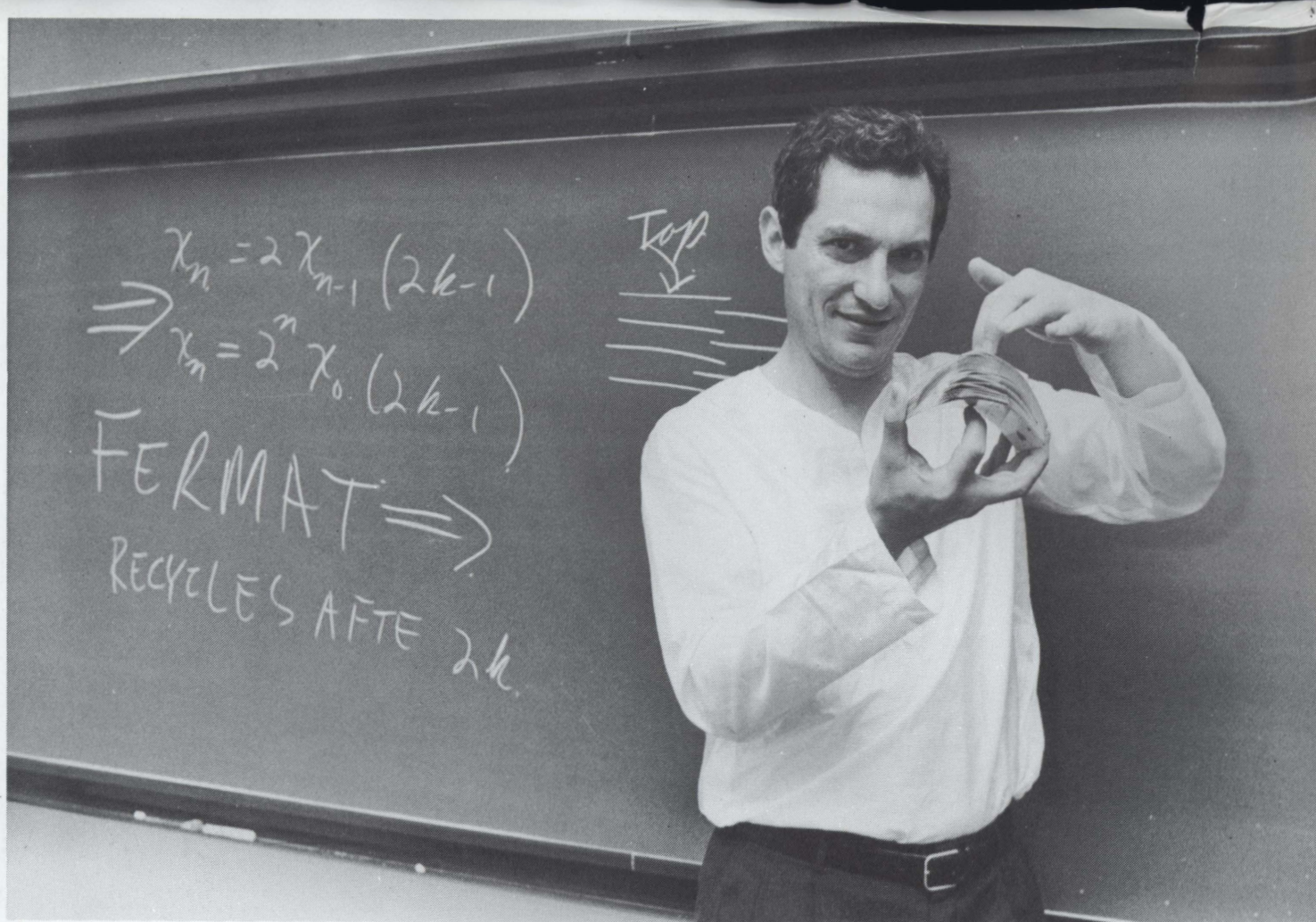

Foto Bengt Lekström

Persi Diaconis på sverigebesök

Av Jonas Söderström

Om sammanträffanden

Ett femtiotal åhörare kom till Matematiska institutionen i Uppsala fredagen den 6 juni för att lyssna till Persi Diaconis föredrag om sammanträffanden — "On coincidences".

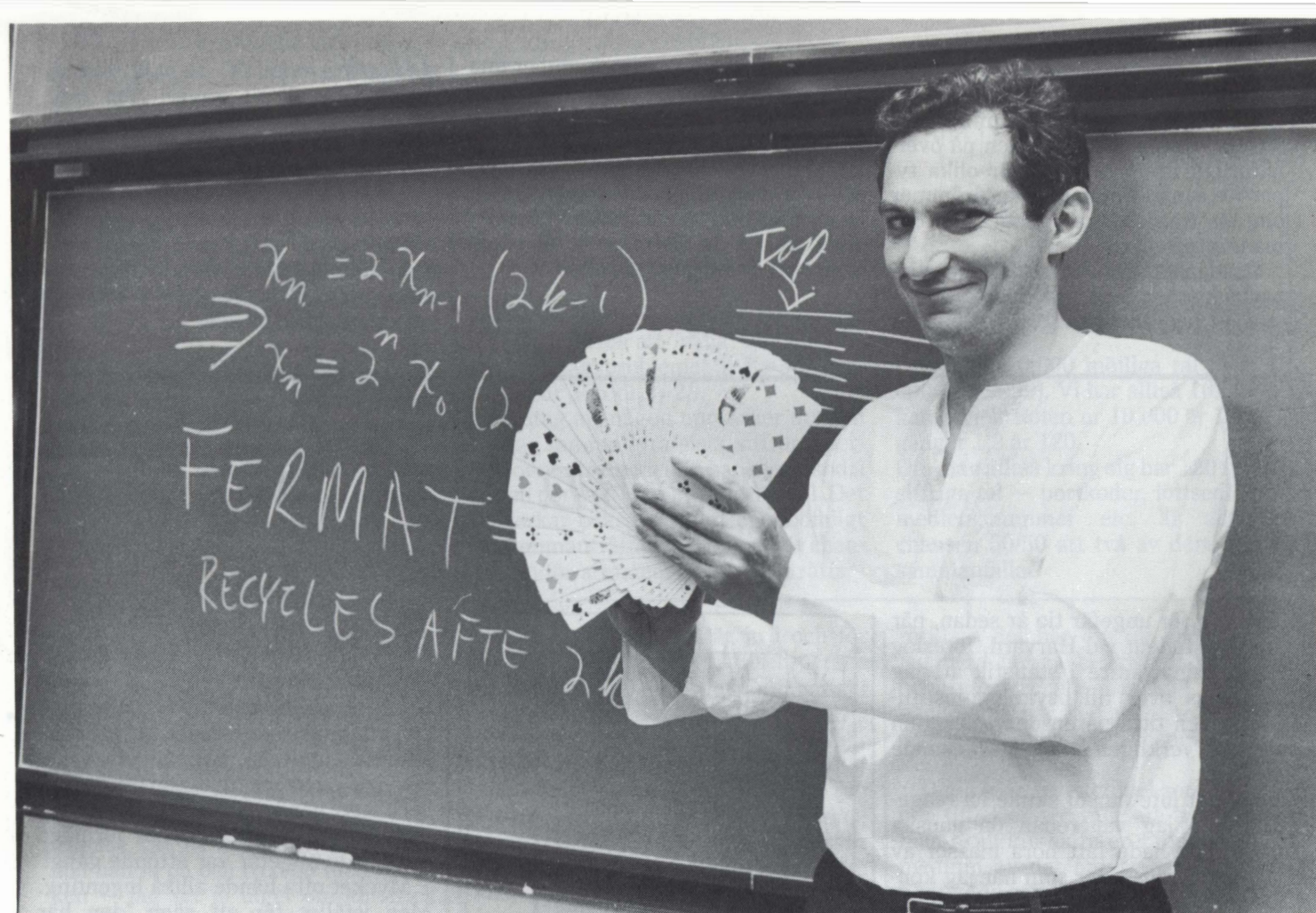
Ett hörfel hade resulterat i att föredraget i kallelsen fått titeln *Uncoincidences* — "Osammanträffanden". Nu gjorde det ingenting, för även den felaktiga titeln motsvarade mycket väl innehållet i föredraget (se där ett sammanträffande!).

Diaconis är en av grundarna av CSICOP — Committee for the Scientific Investigation of Claims of the Paranormal — amerikansk "systerorganisation" till föreningen Vetenskap och Folkbildning — och professor i matematisk statistik vid Stanford. Dessutom är han professionell trollkarl — av kolleger ansedd som en av de tre bästa i världen på kortdistans-trolleri (sånt man gör rakt under näsan på folk och inte på en scen). Tretton år gammal hoppade Diaconis av skolan och rymde hemifrån för att turnera runt hela USA som assistent till en trollkarl. Efter ett par år hade

han egna föreställningar och började turnera ensam runt hela världen.

Efter tio år i branschen tröttnade han på slitet och på att varken kunna räkna eller stava. Han började ta kvällskurser för att reparera sin utbildning. Tre år senare var han klar med sin universitetsexamen, och 29 år gammal blev han doktor i statistik. (Ett av Diaconis trick lär följa vara att singla en slant 50 gånger i rad — och alltid få upp krona.)

För CSICOP har han, precis som illusionisten James Randi, gjort flera granskningar av påstådda klärvoajanter, telepater, medier och magiker.

"Synkronicitet"

Vad är ett "sammanträffande" egentligen?

Diaconis definition är "en rad samtidiga händelser, vilka upplevs hänga ihop på ett meningsfullt sätt, men synbarligen saknar orsakssamband" ("a set of concurrent events, perceived as meaningfully related, with no apparent causal connection").

Det är i sig inget pseudovetenskapligt eller irrationellt med "sammanträffanden". De inträffar; även om de strängt taget bara existerar inne i våra huvuden ("sammanträffandet" är ju definitionsmässigt inte händelsen som sådan utan vår upplevelse av den), så är de betydligt mer verkliga än UFOs, gengångare eller leviterande yogis.

Men "egendomliga" sammanträffanden tas ofta till intäkt för att övernaturliga krafter påverkar oss, eller för att naturlagarna kan sättas ur spel. En av dem som fascinerats av sammanträffanden är psykologen C. G. Jung, som lät dem ligga till grund för en teori om "synkronicitet" — en princip för a-kausala samband" (vilket är titeln på den bok han skrev om saken).

Jung menade, att det inträffade alldeles för många sammanträffanden i

livet för att detta skulle kunna förklaras av bara slumpen — en upplevelse som säkert väldigt många människor delar.

I själva verket är många av dessa sammanträffanden inte alls särskilt egendomliga, och Persi Diaconis presenterade sitt föredrag som ett försök att formulera en rationell teori om "synkronicitet".

Födelsedagsproblemet

Vi blir ofta lurade därför att vi i genmen inte är särskilt bra på att beräkna sannolikheter, menar Persi Diaconis.

Ett klassiskt exempel är "födelsedagsproblemet". Hur många människor måste man samla för att oddsen ska vara 50-50 för att det i gruppen finns två personer med samma födelsedag?

De flesta tillfrågade gissar på hälften av 365, och svarar 182 eller 183.

Det rätta svaret är dock — tjugotre personer. (Det betyder att dubbla födelsedagar sannolikt finns i mer än hälften av alla svenska skolklasser — med tanke på klassernas genomsnittliga storlek!)

Nära skjutet hare

Tar man sedan med i beräkningen att vi ofta nöjer oss med "nästan" — t ex att ha samma telefonnummer så när som på en siffra eller att fylla år på dagar närmast efter varann — för att tycka att det är rätt egendomligt, ökar sannolikheten dramatiskt. I exemplet med födelsedagarna räcker det då med en grupp på fjorton personer för att oddsen ska vara 50-50.

En annan mekanism bakom "sammanträffanden" är vad Persi Diaconis kallar "lagen om de verkligt stora talen".

— Om du har tillräckligt stort material, kommer vilken jäkla händelse som helst sannolikt att inträffa. Säg t ex att sannolikheten för en viss händelse inte är större än en på miljonen. Eftersom USA har 200 miljoner invånare, kan det betyda att händelsen ändå inträffar 200 gånger om dagen.

— Det är alltså egentligen märkligt att vi inte är översköjda med många fler fullkomligt fantastiska sammanträffanden.

(Den polske författaren Stanislaw Lem har för övrigt skrivit en filosofisk-matematisk deckare, där "de stora talens lag" spelar en viktig roll i en egendomlig mordhistoria. Den heter "Snuvan" och finns på svenska.)

Sanndrömmar

Till kategorien märkliga sammanträffanden, som ses som tecken på övernaturliga krafter spel, hör olika typer av sanndrömmar. Man drömmer om en trafikolycka; nästa dag blir man vittne till en.

I sådana fall luras vi ofta av minnesluckor.

— Vi har vanligen 10-15 drömmar

per natt. De flesta av oss kommer inte ihåg särskilt många av dem — men om nånting som påminner om vad vi drömde, inträffar, kan vi erinra oss drömmen.

— Om man inte är medveten om att man öser ur en rik källa, kommer man då och då att råka ut för något som verkar vara ett mirakel.

Fallet B.D.

"En dag för ungefär tio år sedan, när jag var student vid Harvard, föreslog en av mina lärare i statistik att jag skulle gå över till psykologi-institutionen och titta på en demonstration av ett verkligen häpnadsväckande medium.

Jag vet inte hur ni skulle ha reagerat, men jag var redan då ganska blasé. Jag hade fått höra massor av fantastiska historier som när jag kontrollerat dem inte visat sig vara ett dugg märkliga.

Men ändå tänker man, just innan det ska börja, att 'kanske den här gången — kanske kommer något fantastiskt att hända'. Den där känslan av upphetsning drabbar mig fortfarande.

Å andra sidan kan en demonstration av ett medium mycket väl vara en kille som ligger på en tigerfäll, tittar i taket och berättar som sina déjà-vu-upplevelser.

Så jag blev glad när jag fick se att mediet den här gången var en ung man med mycket långt hår och ett helt bord fyllt med kortlekar. Det här kunde bli intressant, *nånting* kommer att hända; det blir i varje fall inte bara sagor.

Och han gjorde faktiskt en hel del intressanta demonstrationer med korten. Jag ska referera ett par av dem för att ge er ett begrepp om vad han gjorde.

En typisk demonstration gick till så här. Han hade två kortlekar, en blå och en röd. Han blandade dem, lade dem ifrån sig och bad någon av åskådarna nämna två kort. Det blev t ex hjärter tre och spader ess. Han sa: 'Okej, börja vända korten tills ett av de två kommer upp!'

En åskådare vände samtidigt upp kort från båda lekarna. Småningom kom hjärter tre upp i den ena leken. Då ropade han plötsligt: 'Fjorton!' Och när vi räknade ner fjorton kort i den andra leken, låg spader ess där. Och det var ju ganska slående!

Låt mig göra en paus här och komma med några påpekanden!

Här illustrerade mediet en mycket viktig princip bakom sammanträffanden: principen om 'multiple endpoints'.

Mannen ifråga, B. D. (de berättar inte folks namn i den här branschen, så man får nöja sig med initialerna), *sa aldrig i förväg vad som skulle hända*.

Antag att båda hjärtertreorna hade kommit upp samtidigt. Det hade ju varit ganska bra. Eller båda spaderessen. Det kunde också ha varit hjärtertre här och spaderess där — eller tvärtom.

Eller, om nu *det* inte hade hänt, så fick vi talet: 'Fjorton!' Vi räknar ner: om det hade varit den andra hjärtertrean, hade det också varit ganska överraskande.

Och om ändå inget av detta hänt — varför skulle BD inte kunnat säga: 'Vänd på *nästa* kort!' *Det* kunde ju vara esset eller trean!

Bluff

En del "sammanträffanden" har troligen en gemensam, naturlig orsak, som dock är okänd för oss.

I andra fall kan orsakerna medvetet ha dolts för oss. Då är det fråga om bluff — som i fallet med BD, om vilken Persi Diaconis berättade följande, här återgivet i referat efter en bandupptagning.

En på åtta

Om man bara betraktar dessa möjligheter — och jag tror att ni håller med om att vilken som helst av de varianterna kunde ha räknats som ungefär lika överraskande som den som verkligen hände — är chansen för en träff en på åtta. Och BD:s förmåga fungerade ungefär var åttonde gång!

Mycket ofta hände alltså ingenting. Men istället för att säga 'den här grabben chansar bara', blev folk imponerade av det faktum att det oftast inte fungerade — för om han hade bluffat, då hade han haft en säker metod som fungerat hela tiden!

BD drog också fördel av begreppet 'nära'. En gång förutsade han hjärter dam, och när ruter dam kom upp sa han: 'Jag har verkligen svårt för att se färgerna.' (Om jag räknat med också hjärteress och rutertreor i exemplet ovan, hade oddsen blivit ännu bättre.)

Korttrick

Vid ett tillfälle satt jag snett bakom honom och såg honom kika på det understa kortet, när han blandade leken. Så kuperade han leken, men markerade var det understa kortet var genom att låta det sticka ut lite.

Så instruerade han en åskådare att bre ut korten och dra ett av dem. Personen drog ett kort, fem kort från det som BD tittat på. BD sa: 'Titta på kortet, memorera det och lägg tillbaka det!' Han lät leken samlas ihop igen, och så blev han mycket upphetsad, tog några steg bakåt från bordet och sa: 'Kupera leken, kupera igen! Jag tror verkligen något kommer att hända nu!' (Det trodde jag med!)

Sen sa han: 'Vi behöver ett annat kort, eh... hjärter sex' — vilket var kortet han sett på botten av leken och markerat. (Jag hade också sett det.)

Därefter sa han: 'Vi behöver ett litet tal. Säg ett litet tal någon!' Någon

sa 'tre'. Han sa: 'Vi behöver ett annat litet tal!' Någon sa 'fem'. Han sa: 'Fem, jättebra!'

Nu var han verkligen i gasen, och gjorde en liten resumé: 'Två personer tänkte på ett kort, och en tänkte på en siffra.'

Nu tänkte ju faktiskt inte två personer på var sitt kort. Ett kort valdes ur leken, det andra valde BD själv, och det första tal som föreslogs godtog inte.

I alla fall fortsatte BD: 'Börja räkna ner tills något av de två korten kommer upp' — det var hjärter sex — 'räkna ner fem — vad var det för kort ni tänkte på?' — där var det! Och folk blev mycket, mycket överraskade av detta.

"Käpp-knippe-effekten"

Jag har en sensmoral med historien om BD. Sedan jag berättat historien på mitt sätt, undrar ni nog hur någon kan bli lurad av dessa trick.

Efter BD:s 'föreställning' pratade jag med några av psykologerna och frågade vad de ansåg. En sa: 'Bland höll han ju på och trixade med kortleken — jag vet ju inget om korttrick, men det kunde ju faktiskt vara fråga om det.' Men då invände någon: 'Jodå — men kommer du ihåg den där gången då leken låg på andra sidan bordet? Då rörde han den aldrig, och han kan inte ha manipulerat den.'

Det här illustrerar vad jag kallar 'käpp-knippe-effekten' (the 'bundle-of-sticks'-phenomenon) — ytterligare en viktig mekanism bakom 'sammanträffanden'. Ett knippe svaga argument har en styrka som inget av de enskilda har. Speciellt väl fungerar det när, som i fallet BD, det görs en rad olika trick med olika metoder.

Människorna på Harvards psykologinstitution blev också mycket imponerade. Efter sin föreställning där tilldelades BD 15.000 dollar för att utforska sin egen paranormala förmåga.

Fusk eller ej?

Dagen efter frågade min lärare vad grabben presterat, och jag berättade att han gjorde korttrick.

Ett par dagar senare kom den kände psykologen Bob Rosenthal fram till mig och sa: 'Jag har förstått att du tror att vår grabb gör kortkonster.'

Jag svarade: 'Jag *tror* inte han gör kortkonster — han *gör* kortkonster.'

Han svarade då: 'Ingen har någonsin sagt att han inte fuskar — de har bara sagt att han har paranormala förmågor.'

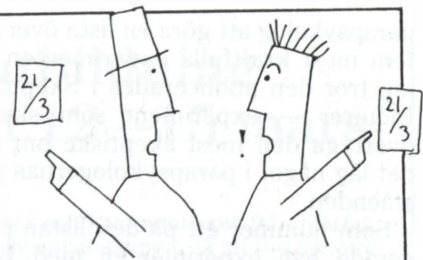
Det är ju ett mycket intressant filo-

För oss icke professionella statistiker hade Persi Diaconis vänligheten att demonstrera en grov tumregel, med vilken man kan uppskatta oddsen i problem av "födelsedags"-typen, nämligen följande formel:

$$1,2\sqrt{K}$$

där K står för antalet kategorier som man har att "välja" mellan. I födelsedagsproblemet är $K=365$. Roten ur $365 \times 1,2=23$.

Antag att någon upptäcker att han har samma fyra sista siffror i personnumret som i sin bankomatkod, i sin portkod eller på en lottsedel. Det verkar också vara ett egendomligt sammanträffande. Hur stor är chansen för att något sånt ska inträffa?

Det finns 10.000 möjliga tal (från 0000 till 9999). Vi har alltså 10.000 kategorier. Roten ur 10.000 är 100; gånger 1,2 är 120.

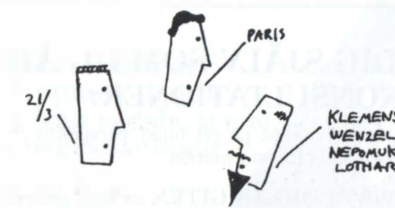
Om man alltså kring sig har 120 fyrsiffriga tal — portkoder, lottsedlar, medlemsnummer etc, är alltså chansen 50/50 att två av dem ska sammanfalla.

sofiskt spørsmål. Det är ju i och för sig sant, att det faktum att en person fuskar mycket ofta inte automatiskt innebär att han fuskar jämt. Varje gång jag sett Uri Geller uppträda, har han fuskat rakt igenom, men han har uppträtt många gånger utan att jag sett på, och kanske var det äkta då.

Parapsykologiska kretsar verkar dock ta BD på allvar till den dag som idag är. Jag läste tre rapporter i 'The Journal of Parapsychology' (en av de bästa parapsykologiska tidskrifterna) om experiment med en mycket begåvad ung man, BD. Där redovisade man korttrick, mycket lika dem jag just refererade — men istället för att berätta att de fungerade var åttonde gång rapporterade man bara dem som lyckades!

Lurade fysiker

Så om någon kommer fram till mig och säger: 'Okay, mister wise guy,

Vilken är egentligen chansen för att *något* sammanträffande, vilket som helst, ska inträffa?

—Låt oss säga att vi träffas några stycken och äter middag. Vi börjar prata med varandra. "Var har du gått i skola?", "Vilken dag är du född — jag har just hört ett egendomligt föredrag om födelsedagar." Det kanske visar sig att två personer är födda samma dag, *eller* har samma förmamn, *eller* har samma siffror i bilnumret, etc.

—Vi kan använda samma tumregel

förklara det här om du kan!" — och jag bara får en beskrivning att läsa och inte vet att han höll på flera gånger, så har jag problem — eftersom det verkligen ser ut som ett mirakel.

Det här är ett exempel som jag känner till. Det får mig att tro, att om man skall kunna ta en rapport om ett medium av det här slaget på allvar, bör någon som kan trolleritrick ha varit närvarande. Psykologer och fysiker kan mycket ofta bli lurade av enkla trick — och de har ofta ingen lust att anlita trollkarlar. 'Varför det?' frågar de. 'Vi behöver inga trollkarlar när vi håller på med fysik.'

Jag menar att bevisbördan ligger på parapsykologerna. Om de vill att jag ska ta dem på allvar måste de vidta alla mått och steg för att stoppa igen kryphålen, t ex genom att låta någon från en skeptikerkommitté vara närvarande.

En sista historia om BD. För cirka tre år sedan ombads en mycket känd

som tidigare, men de olika kategorierna måste vägas samman:

$$1,2\sqrt{\frac{1}{K_1} + \frac{1}{K_2} + \dots + \frac{1}{K_n}}$$

K1, K2... är de olika kategorier man vill undersöka.

Låt oss prova med de tre exemplen ovan. $K_1=365$ (födelsedagar), $K_2=1000$ (bilnummer — från 000 till 999), $K_3=500$ (låt oss anta att det finns så många förnamn). Sätter vi in talen i formeln får vi svaret: med 16 personer bjudna till middagen är chansen 50-50 för att någon av dessa företeelser ska sammanfalla.

I själva verket finns det ju en otrolig massa tänkbara "sammanträffanden" att fylla på med. Sannolikheten för att *något* av dem ska inträffa blir hela tiden större!

parapsykolog att göra en lista över de fem mest kraftfulla experimenten — jag tror den publicerades i Skeptical Inquirer — experiment som skulle övertyga den mest skeptiske om att det låg något i parapsykologernas påståenden.

Som nummer ett på den listan placerade han experimenten med BD. Och det var långt efter det att jag publicerat min redogörelse för fallet BD — den historia som jag berättar här, men med fler detaljer. Den finns i en artikel i Science — tillsammans med flera andra historier. Vill ni läsa mer kan ni slå upp Science 1978, vol 201 s 131."

(Så långt referat av Persi Diaconis föredrag om B. D. = Bill Delmore.)

Dolda samband

Persi Diaconis är en fascinerande personlighet och uppenbarligen också en originell matematiker. Att vi fick tillfälle att träffa honom berodde på en internationell matematikerkonferens.

I sitt arbete lär Diaconis nu vara sysselsatt med att studera slumpmässighet och sannolikhet. Erfarenheterna som illusionist har han använt även i praktisk forskning. Som trettonåring upptäckte Diaconis att binär notation kunde användas för att visa var ett kort hamnat i leken sedan den blandats. Idén blev så småningom en matematisk modell för blandning av kortlekar — och ingenjörer vid MIT upptäckte att modellen kunde användas för att sammanbinda datorer i nätverk!

Persi Diaconis har arbetat med "dolda samband" även som statistiker. Ett av hans intressen har varit att studera sätt att hitta mönster i

data.

När man vill undersöka om det existerar någon form av samband mellan två företeelser (t ex skolbetyg i två ämnen) är en vanlig metod att sammanställa två- eller tredimensionella diagram och undersöka om något mönster uppstår.

Men vad gör man om man har hundratals variabler? Att rita ett-hundratjugotredimensionella diagram är omöjligt.

En dator kan visserligen hålla alla data i minnet och prova olika kombinationer av variabler. Men det skulle ändå ta oändlig tid för en människa att kontrollera alla kombinationer.

Vid Standford har Persi Diaconis arbetat med att utveckla teorin bakom en metod som gör att datorn själv förmår rensa ut alla ointressanta — slumpmässiga — kombinationer, och bara presenterar de "mönster" som är intressanta. Metoden har använts vid bearbetningar av amerikanska folkräkningsresultat. Den kan alltså användas för att bland komplexa data sortera fram eventuella gemensamma orsaker bakom "sammanträffanden".

En presentation av Diaconis och hans arbete finns i aprilnumret av den ypperliga amerikanska Science 85 (1985).

Bill Delmore anses även av svenska parapsykologer vara ett äkta och trovärdigt medium — se Brusewitz och Tellefsens debattartikel "Parapsykologin är ingen ovetenskap!" i Sökaren nr 6, 1986!

Anm. Jonas Söderström arbetar på SSR-tidningen i Stockholm. Han är också redaktör för tidningen Folkvett (organ för föreningen Vetenskap och Folkbildning), där referatet av Persi Diaconis framträdande i Sverige först har publicerats.

"SUNRISE"

är en Engelskspråkig tidskrift från TEOSOFISKA SAMFUNDET — PASADENA

Pris 60:— för 6 nr/år. Skriv gärna och begär ett gratis ex. till Anne Eek, Eriksbergsgatan 18, 114 30 Stockholm.

Ögonblick i evigheten

Ögonblick i evigheten är en diktsamling, där författarinnan, Mary Ingegerd, pendlar mellan religiös poesi, kärlekslyrik, kosmisk filosofi och naturlyrik.

En synnerligen lämplig presentbok.

EON-förlaget, Sthlm.

Fråga din bokhandlare.

REIKI

Veckoslutskurser i Sthlm och Gtb

○ REIKI är en teknik o. konststart inom healing.

○ Du kan med REIKI aktivera, rikta o. tillämpa den universella energin för att befordra balansering, healing o. helhet.

○ REIKI är ett fullständigt system för självtransformation.

Förfrågn. o. anmäl.:.

GUNNA VISTISEN, Sunbeam, Vallentuna (T-bana, buss). Tel. 0762-782 59

även enskild konsultation.

BUDDHASASANAFÖRLAGET
Box 5158, 102 44 Stockholm

Skrifter ur den buddhistiska palikanon:

Buddhas stora meditationstal
40 sidor, ca 20:—

Buddhas tal till Sigala
24 sidor, ca 16:—

Övrigt:

Buddhismen i ett nötskal
av Narada Maha Thera
80 sidor, ca 15:—

Buddhistisk meditation
av Francis Story
32 sidor, ca 7:—

I bokhandeln eller direkt från förlaget

ÄLSKA OCH ACCEPTERA DIG SJÄLV SOM DU ÄR SWAMI DHYAN GITEN KONSULTATIONER:

Känner du dig otillfredsställd med livet? Känner du att du vill få ut någonting mer av livet? Kanske vill du upptäcka en djupare nivå av förståelse och insikt om dig själv? Hitta nya vägar till glädje och handlingskraft? Söker du stöd och hjälp att utveckla dina egna unika möjligheter och att se och förstå vad som begränsar din förmåga att leva ett fullt och rikt liv?

Kombinationen av professionell erfarenhet och den kärleksfulla och accepterande atmosfären i de här konsultationerna ger dig möjlighet till ett mer effektivt individuellt stöd och vägledning, som kan leda till omedelbara och djupa insikter om dig själv och din fulla potential.

- Individuell rådgivning
- Rådgivning för par
- Psychic Massage — En Njutning för Kropp och Själ
- Effektiv och intensiv kort- och långtids-

terapi baserad på ett unikt perspektiv av personlig transformation.

SWAMI DHYAN GITEN är känd som en kvalificerad och mycket erfaren terapeut och gruppleddare inom många områden av terapi och utbildning. Han är tränad och utbildad i USA, Holland och Italien och har under sex år arbetat med workshops och kurser, utbildat terapeuter och gett konsultationer för individer och par.

"...Genom Gitens klarhet har jag fått större insikt och acceptering för mig själv och hur att leva livet ögonblick-för-ögonblick."

"...Jag har aldrig förut känt mig så öppen, så avspänd och med så mycket JA inuti till livet!"

"...Det är ett mirakel! Efter två gånger känner jag inte igen mig själv."

Boka tid idag! Du är välkommen att ringa 08-754 52 65 för information och tidsbest.

Counselling — En kvalificerad utbildning i att arbeta med den hela människan 12—15 mars

Du som vill upptäcka dig själv — och vill få en intensiv och kärleksfull upplevelse av dig själv!

Du som arbetar med andra — och vill utveckla din förmåga att arbeta på ett effektivare och mera insiktsfyllt sätt!

Du som vill upptäcka hur att gå ur vägen för dina dömanden och reaktioner — och arbeta med människor från hjärtat!

Du som vill upptäcka en totalt ny dimension att arbeta med människor — baserad på ett unikt och genomgripande perspektiv av den hela människan!

Du som vill öppna helt nya dimensioner av skicklighet och insikt, harmoni och balans, glädje och tillfredsställelse i arbete med andra — och göra arbetet till något kontinuerligt levande, berikande och inspirerande!

Counselling är en dynamisk och radikal ny inriktning till personlig växt och utveckling. Det är en erfarenhet av en ny dimension av medvetenhet inom oss själva. Counselling bygger på ett unikt perspektiv och insikt om den hela människan.

Det är en unik syntes av moderna psykoterapeutiska tekniker från väst och klassiska metoder för medvetenhet och meditation från öst. Counselling är en unik metod som samtidigt förenar effektiv kommunikation, problemlösning och medvetenhet med en genomgripande förståelse för sambandet kropp, tanke, känsla och själ.

Innehåll: Hur du känner, ser och kommunicerar från hjärtat. Hur du är närvarande för en annan person, så att din närvaro och intuition blir en källa för healingprocessen. Hur du bäst använder din egen unika erfarenhet, intuition och medkänsla i arbete med människor. Hur du lyssnar aktivt, förstår och ger stöd till människor på bästa sätt. Hur du ser och uppmuntrar det positiva och konstruktiva hos varje människa. Hur du utvecklar en attityd av acceptering för dig själv och andra. Hur du tillåter din djupaste känsla av intuition att flöda obehindrat. Hur du diagnostiserar din klients situation. Hur du hanterar projektioner på bästa sätt. Hur du skapar det klara utrymme inuti, som är en förutsättning för att bemöta andra på ett klart och kärleksfullt sätt. Hur du hittar en positiv attityd oberoende av yttre omständigheter. Hur du utvecklar ditt eget sätt att arbeta med människor.

Du är välkommen till en inspirerande kväll om counselling den 1 mars på Bryggarhuset, Norrtullsgatan 12, 3 tr (T-Odenplan) i Stockholm. Vi börjar kl 19.00 och håller på till 22.00. Entré: 30:-

Counselling — En kvalificerad utbildning i att arbeta med hela människan. Kursledare: Swami Dhyana Giten, terapeut. Tid: 12—15 mars. Plats: Kursgård i natur nära Stockholm. Kostnad: 2.200:- inkl. veg. kost och logi. Anmälan: Boka din plats i kursen genom att skicka in halva kursavgiften på pg-konto 70 80 60-9 senast 6 mars. Deltagarantalet är begränsat.

För information och broschyr över alla våra kurser ring oss gärna på tel. 08-754 52 65.

Institute for Spiritual Growth and Meditation

Kung Hans väg 71 c/o Öberg 191 76 Sollentuna Tel 08-754 52 65

SVENSK
ÖVERSÄTTNING

NU ÄR DEN HÄR!

"Vetenskapen om det talade ordet"

Boken som lär dig frigöra dina inre förmågor.

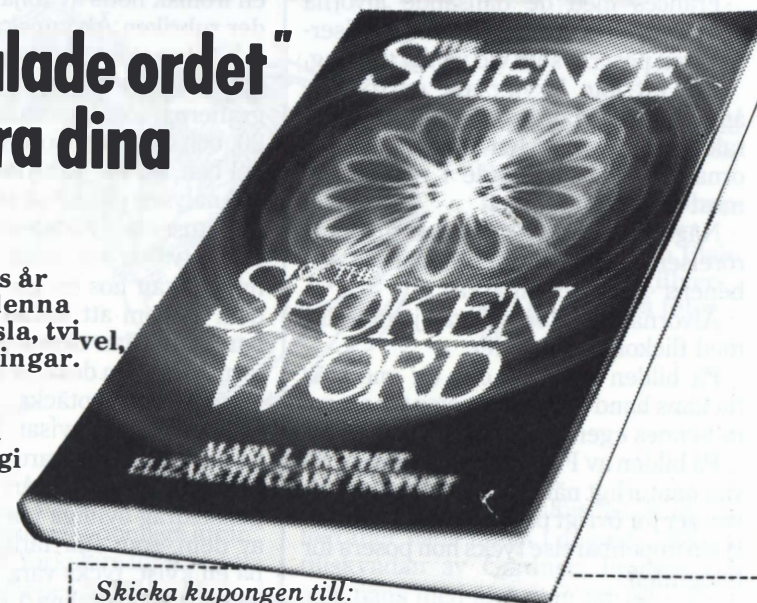
I Öst och Väst har män och kvinnor i tusentals år använt sig av Ordets helande kraft. Upptäck denna urålderliga kunskap som befriar dig från rädsla, tvivel, sjukdomar, depressioner och andra begränsningar.

Denna praktiska handbok innehåller bl a: Speciella instruktioner i hur du lär dig frigöra det violetta ljuset - en högfrekvent andlig energi som renar nervsystemet, hjärta och sinne.

Övning för stärkande av auran. Instruktioner i betydelsen av rätt andning, rytm, hållning och visualisering vid givande av mantran.

Hur man övervinner rädsla genom åkallan. Lektioner i Ordets helande kraft, för att bemästra både personliga och planetariska problem.

Lektioner i hur kraften av denna energi hjälper dig till självmästerskap och visar vägen till ditt inre Jag.

Skicka kupongen till:
Summit Lighthouse, Grävlingsv. 44, 161 37 Bromma
eller ring 08 - 25 76 99.

Jag beställer _____ antal exemplar á 110:-
av "Vetenskapen om det talade ordet".

Namn _____

Adress _____

DEN MÄKTIGASTE KRAFTEN I UNIVERSUM ÄR DIN ATT BEFALLA I GUDS NAMN.

Cottingleyfotografierna

Det var för 70 år sedan i Yorkshire, England. Kusinerna Elsie, 15 år, och Frances, 10 år, sa att de hade osynliga lekamrater, som de var tillsammans med i en glänta i skogen. Deras föräldrar trodde dem inte, men med sin fars lådkamera lyckades Elsie ta en bild av Frances tillsammans med dansande älvor. Senare tog de flera bilder, i allt fem. När flickornas fotografier publicerades i julnumret av tidskriften *Strand* 1920, väckte de stor uppmärksamhet. Många trodde att bilderna inte var äkta, men andra, bland dem Sir Arthur Conan Doyle, Sherlock Holmes skapare, menade att det var genuina fotografier av "småfolk". Conan Doyle skrev en bok om dem, "The Coming of the Fairies". En annan som trodde på bildernas äkthet och skrev en bok, var teosofen Edward L. Gardner, som 1945 utgav "Fairies".

Flera kritiska påpekanden gjordes av skeptiker:

Frances med de dansande älvorna framför sig ser inte på de små varelserna, utan poserar som vid vanlig tagning.

När ett foto "bryter av" en rörelse, återger det den oftast på ett mindre karaktäristiskt sätt. Men älvorna på flickornas bilder är fångade i rörelsernas mest graciösa moment.

Någon suddighet som visar älvornas rörelser — till exempel vingarnas och benens — kan inte märkas.

Älvorna är alltför tydliga i jämförelse med flickornas konturer.

På bilden av Elsie och en gnom är flickans hand alldeles för stor för att vara hennes egen.

På bilden av Frances och en älva är älvan onaturligt nära flickans ansikte. Älvan ser för övrigt på fotografen; med hela sin uppenbarelse tycks hon posera för fotografen.

I februari 1971 intervjuades Elsie och Frances var för sig i brittisk TV. Den spiritualistiska tidningen *Psychic News*, London (nr 2021) berättar:

Intervjuaren försökte få dem att medge att bilderna inte var äkta — bland annat genom att flera gånger fråga dem om de kunde svära på Bibeln att de talade sant. Båda kvinnorna stod fast vid att det rörde sig om äkta fotografier av

älvor, som de själva hade sett.

Frances, som vid intervjun var 62 år, fick frågan: "Tror ni fortfarande på älvor?" Hon svarade: "Javisst, de är en del av mitt liv." Hon försäkrade också att älvorna på fotografierna var precis lika dem som de med egna ögon hade sett.

Elsie sa: "Vi såg och fotograferade älvor. Vi hade sett dem många gånger. Vi tror båda fortfarande på dem." Hon omtalade också att hon aldrig hade sett älvor på någon annan plats än där fotografierna togs och bara när hon var ensam tillsammans med Frances.

En fotoexpert framträdde i TV-programmet och förklarade att modeller hade använts, men på ett så skickligt sätt — med känsla för "bildkomposition" — att det föreföll osannolikt att flickorna själva kunde ha gjort det. Hur det hade skett, kunde han inte säga.

I Sökaren nr 9, 1978 hade Sven Rosén en ironisk notis av följande lydelse, under rubriken Älvkunskap:

Vår kunskap om älvor har ökat betydligt sedan de berömda Cottingley-fotografierna, som togs av några barn 1917-20, och om vilka Conan Doyle skrev en hel bok, nu har analyserats.

Analysen går till så att bilderna bryts ner i tusentals bildelement, ur vilka datorn utväljer ett antal som motsvarar ljusstyrkan hos en given punkt på bilden. Genom att sedan analysera sambandet mellan dessa punkter kan datorn lyfta fram detaljer som annars vore omöjliga att upptäcka.

Fotografierna visar nu att älvor är tvådimensionella varelser, påminnande om kartong. De är hårt sminkade, med penseldrag synliga i ansiktena. Och en av dem, som står farligt balanserande på en kvist, tycks vara fastbunden i ett snöre (säkerhetslina?). (Källa: *Fate*, juni 1978.)

Sven Rosén återkom i nr 2, 1979 med fler upplysningar:

I en bok "Ghosts in Photographs" (Harmony Books, 1978) av Fred Gettings ges ytterligare bidrag till fallets uppkarande. Gettings, som tydligen rotat sig med att läsa gamla barnböcker, har i boken "Princess Mary's Gift Book", utgiven av förlaget Hodder &

Stoughton år 1915, gjort ett litet fynd: en illustration av tre dansande älvor som alldeles uppenbart tjänat som förlaga för ett av fotografierna 1917. (Illustrationen är utförd av Claude A. Shepperson till Alfred Noyes dikt "A Spell for a Fairy".) Det råder inget tvivel om att skolflickorna ritat av denna bild på kartong, varefter de klippt ut figurer-

Forts. på sidan 43

Illustration ur *Skeptical Inquirer*, sommarnumret 1983. (Cottingleyälvorna är faktiskt tvådimensionella livsformer, som bara ser ut som urklippa pappbilder.)

Bluffen avslöjad

Av Janet Bord

Det är nu 66 år sedan historien började, och under dessa 66 år har debatten rasat, med olika grad av intensitet, om huruvida Elsie och Frances verkligen fotograferade älvor i en glänta i Cottingley, Yorkshire, England. Nu har sanningen till sist avslöjats, tack vare ett tålmodigt detektivarbete av en man med den fotografiska kunskap som varit nödvändig för att reda ut alla de tekniska mysterierna — Geoffrey Crawley, redaktör för veckotidningen *British Journal of Photography*. I tio avsnitt i fototidningen har han avslöjat allt om Cottingleyaffären, och jag skall här sammanfatta hans upptäckter till deras tjänst som inte har tillgång till *British Journal of Photography*.

Del 1 (24 december 1982)

Crawley återberättar den välkända historien — hur flickorna Frances, 10 år, och Elsie, 15 år, lekte tillsammans i en glänta och berättade att de såg älvor där, lånade Elsies faders kamera för att fotografera älvorna, så att de vuxna skulle bli övertygade om att de talade sanning, och tog det första av de nu berömda fotografierna — Frances med fyra älvor dansande i gräset framför henne (fotografi A). Detta var i juli 1917, och två månader senare lånade de kameran igen och tog fotografiet av Elsie tillsammans med en gnom (fotografi B). Dessa fotografier kunde ha sjunkit ned i glömskans djup, om inte Elsies moder, Polly Wright, hade nämnt dem vid ett folklöreföredrag i Bradford i januari 1920. På så sätt kom bilderna till teosofen Edward L. Gardners kännedom. Han häpnade och använde dem senare för att illustrera ett föredrag, och därigenom fick Sir Arthur Conan Doyle höra talas om dem. När bilderna visades för "fotoexperter", kom det olika utlåtanden, från "äkta" till "förfalskningar", fastän de som menade att bilderna var falska inte kunde förklara hur två unga flickor utan någon fotoerfarenhet kunde ha åstadkommit så imponerande fotografier. Detta, kommenterar Craw-

A. "Älvor" tillsammans med Frances Griffiths, fotograferade av Elsie Wright i en glänta i Cottingley, West Yorkshire, England, juli 1917.

Denna illustration till Alfred Noyes dikt "A Spell for a Fairy", gjord av Claude Shepperson, tycks vara den förlaga som Elsie haft, när hon tillverkat älvorna på fotografi A.

ley, "har blivit ett hinder vid försöken att klarlägga denna egendomliga affär".

Gardner for till Yorkshire för att träffa flickorna, och efter det mötet var han — ända till sin död 1969 vid hundra års ålder — övertygad om fotografiernas äkthet.

Som en följd av en artikel av Conan Doyle i tidskriften *Strand* i december 1920 spred sig fotografiernas berömmelse, och flickorna började låta sig intervjuas i massmedia. Dessa intervjuer ägde rum då och då under de närmaste 63 åren, och Elsie och Frances skötte

dem skickligt. Det avslöjades att fler fotografier hade tagits i augusti 1920 på tillskyndan av Gardner: Frances tillsammans med älva som tar ett språng (fotografi C), älva som räcker blommor åt Elsie (fotografi D) och genomskinliga älvor i gräset (fotografi E).

1922 utkom Conan DoYLES bok "The Coming of the Fairies", där han gav uttryck för sin åsikt att älvorna var tankeformer som skapats av "de två flickornas gemensamma aura".

Elsie var nu utled på älvorna och ville komma bort från all publiciteten. Hon

kom undan till Maine, USA, där hon gifte sig med Frank Hill, och tillsammans med honom flyttade hon till Indien. Frances hade också möjlighet att flytta. Conan Doyle dog 1930, och under de 50 år som gått sedan dess har det varit tyst om älvorna i Cottingley, fastän de någon gång dykt upp igen och förbryllat senare generationer. Sällskapet för parapsykologisk forskning förhöll sig tyst i saken tills Gardner 1945 utkom med sin bok "The Evidence of Fairies". Då införde sällskapet en avvisande recension i sin Journal. Folkloresällskapet förhöll sig också tyst, tills Steward Sanderson tog upp bevisen till förnyad granskning i sitt ordförandetal vid sällskapets årliga möte 1973.

Inte förrän på 70-talet med det ökande intresset för alla slags ockulta ting har fotografierna åter rönt stor publicitet, och som redaktör för British Journal of Photography bestämde Geoffrey Crawley att tiden var inne att avslöja dem en gång för alla. Det är uppenbart vid en hastig blick på fotografierna att de är förfälskade, skriver han och tillägger att fotoexperter bör lägga fram skälen till sin övertygelse för dem som inte är experter på fotografering.

Del 2 (31 december 1982)

Den midgkamera som användes för att ta fotografierna A och B beskrivs i detalj. Det är en lådkamera med plåtar. Kameran utlånades till Crawley av dess nuvarande ägare, som köpt den på Sotheby's 1972. Det blev klart för Crawley att det glasplåtsnegativ som Gardners son Leslie har deponerat hos Brothertonsamlingen vid universitetet i Leeds och betecknat som originalnegativet till fotografi A, inte kan ha tagits med Wrights midgkamera. Detta utlåtande är förbryllande, och det förebådar en ytterligt komplex kedja av händelser, vars kärna är att det fotografi som alla alltid har trott varit det ursprungliga fotografi A, i verkligheten är en kraftigt retuscherad version av det verkliga originalet. Det senare återges av Crawley, och det suddiga fotografiet visar ett flickhuvud, och därunder otydliga, älvliknande vita gestalter. I jämförelse med detta är det ofta publicerade fotografi A tydligt och detaljerat. Detta resultat har uppnåtts genom retuschering, utförd av fotoexpert, samt fotografering av den retuscherade bilden för att få fram det negativ som Gardner påstod var "originalet".

Visste Conan Doyle vad som skedde? frågar Crawley. Familjen Wright deltog helt säkert inte i manipulationerna, vilka tycks ha tillkommit på tillskyndan av Gardner, troligen i ett uppriktigt försök att göra älvorna på fotografiet tydligare och inte i avsikt att lura.

Del 3 (7 januari 1983)

En undersökning har visat att inte heller det påstådda originalnegativet till fo-

tografi B (Elsie med en gnom) är det original som exponerats i midgkameran. Genom jämförelser mellan fotografier gjorda från det verkliga originalet och från det påstådda originalet har det blivit klart att det lagts ner åtskilligt med arbete på att "förbättra" bilden.

Det har varit mycket diskussion om vad Elsie har kopierat för fotografi A. Det mest sannolika tycks vara att hon haft bilder i "Princess Mary's Gift Book" från 1915 som förlaga. Den boken innehåller bilder som är mycket lika dem på fotografiet. Crawley visar detta genom en visuell jämförelse mellan bilderna.

Mellan åren 1917 och 1920, när fotografierna C, D och E togs, fick Elsie en betydande erfarenhet av att hantera en kamera, så när hon föräddades en porträttkamera med plåtar för att kunna göra nya experiment, behärskade hon snart den nya utrustningen. Crawley har haft tillfälle att undersöka cameokameran och beskriver den ingående. Originalplåtarna till fotografierna C, D och E är de som förvaras på universitetet i Leeds, och Crawley diskuterar olika problem: Hur många plåtar fick flickorna — var det 24 eller 72? Plåten till fotografi C har en annan storlek än de andra, och Crawley diskuterar varför det är så. Sedan flickorna tagit C, D och E, påstod de att älvorna långsamt bleknade bort — tydligen var de trötta på alltsammans. 1921 fick de en stereoskopisk kamera och en smalfilmskamera i present, men inga bilder togs. Det måste ha stått klart för flickorna att det översteg deras förmåga att få fram övertygande stereoskopiska bilder eller bilder på smalfilm.

Crawley riktar uppmärksamheten på ett "hemligt märke" som syns på fotografierna C, D och E. Plåtarna hade märkts med spetsen av en kniv, innan de överlämnades till flickorna. Detta märke visar att de tre sista fotografierna inte har retuscherats. Crawley har också hittat ett annat fotografi med detta märke, ett snapshot av familjen Wright, som tydligen gjorts från en plåt i samma sats av plåtar av vilka Crawley tror att det fanns 72.

Fotografierna C och D är, tror Crawley, avsiktliga dubbelexponeringar, varvid älvan har fotograferats först, inomhus; dess läge har markerats i sökaren så att när plåten exponerades den andra gången utomhus, blev kompositionen flicka med älva övertygande på den färdiga bilden. Det var nödvändigt att kameran stod på ett stativ så att den kunde manövreras utan att dess läge rubbades. Föremålet måste posera i cirka 20 sekunder. Fotografierna C och D har tagits efter noggrann fokusering, vilket klart visar att stativ använts. Den lilla suddigheten i Frances huvud anger att hon inte kastat huvudet tillbaka, så som påståtts, utan att hon vände huvudet åt höger under exponeringstiden. All den omsorg som tydligen lades ned på fotografierna visar att dessa inte var någ-

ra snapshots, snabbt tagna när älvorna dök upp, utan att det rör sig om posering med stor omsorg. Den bästa kameran för snabbfotografering skulle ha varit en rullfilmskamera, inte en plåtkamera, men med rullfilmskamera hade det varit nära nog omöjligt att få fram älvfotografier av det slag som de två flickorna kunde visa upp.

Del 4 (21 januari 1983)

Nu kunde Crawley meddela att Elsie och Frances enligt en artikel av Joseph Cooper i *The Unexplained* (nr 117) medgett att fotografierna är förfälskningar (fastän Frances fortfarande menade att fotografi E visar verkliga älvor). Fotografierna A och B sades vara urklippta bilder, vilket Crawley redan hade kommit underfund med, men Frances sa också att C och D var urklippta bilder som de fäst vid grenar i omgivningen. Crawley ifrågasätter detta och tror fortfarande att det rör sig om dubbelexponeringar. Han går vidare i sin rapport med en beskrivning av den metod som han tror har använts för att åstadkomma fotografierna C och D genom dubbelexponering. Han lägger fram stöd för sin tro att dessa bilder är dubbelexponeringar och inte urklippta bilder som hängts upp i grenar, bland annat det faktum att varken Frances eller Elsie tittar direkt på älvorna. Det är tydligt att de tittar rakt ut i tomma luften och inte på några urklippta figurer och det är omöjligt att fokusera ögonen på ingenting. Crawley illustrerar detta klart genom att ändra älvornas läge på fotografierna.

Det kan inte ha varit svårt för Elsie, anser Crawley, att lära sig dubbelexponeringens teknik. Han lägger fram en redogörelse för händelserna 1920, grundad på samtida dokument och inte på Gardners redogörelse i dennes bok från 1945, vilken innehåller flera motägelser. En intressant omständighet är att det gjordes flera misslyckade försök att fotografera älvorna och att de plåtar kastades bort. Som Crawley med rätta säger: "Om det verkligen rörde sig om fotografier av paranormala varelser, hur kan de då ha kastats bort? Naturligtvis kastades de, eftersom de var misslyckade förfälskningar och skulle ha avslöjat hur de tillkommit. Crawley slår fast att detta är vad som främst förråder att fotografierna är förfälskade.

Fotografi E (älvor i gräset) är en oavsiktlig dubbelexponering av urklippta figurer, säger Crawley, och han har funnit stöd för detta på originalnegativen.

Del 5 (28 januari 1983)

Crawley tar upp Sir Arthur Conan Doyle's inblandning i denna historia och noterar att Conan Doyle "var den som verkligen såg till att det gick att tjäna pengar på den". Han, Gardner och fotografen Snelling tjänade på försäljningen av fotografier efter publicering-

en av artikeln i tidskriften Strand, men flickorna fick praktiskt taget ingenting, eftersom Elsies fader ogillade att flickorna skulle dra ekonomisk nytta av fotografierna. Men pengar var inte det främsta syftet hos någon av de inblandade, och Conan Doyle ställde sig förmodligen bakom dessa fotografier för att därigenom hjälpa spiritualismens sak. Han var anhängare av spiritualismen sedan 1916. Crawley beskriver Conan Doyle's liv och filosofi. Han framhåller att bara den omständigheten att Conan Doyle engagerade sig för fotografierna gjorde att de gavs världsvid publicitet, men om man läser noga vad Conan Doyle skrev i Strand i december 1920, ser man att det är till intet förplikande, och Crawley misstänker att Conan Doyle var väl medveten om att fotografierna kunde vara falska, men som den skicklige fotograf han var (ett faktum som han inte avslöjade) hade han försäkrat sig om att det inte skulle vara lätt att bevisa ett bedrägeri. Crawley poängterar att Conan Doyle's motiv inte var pengar, utan han menade, med hans egna ord, att "ett erkännande av älvornas existens skulle rycka upp 1900-talets materialistiska tänkande ur dess djupa spår i dyn och visa att det finns en glans och mystik över livet".

Del 6 (4 februari 1983)

Ytterligare upplysningar om Sir Arthur Conan Doyle's inblandning innefattar hans fotokunskaper, vilka gör det svårt att tro att han inte misstänkte att det rörde sig om förfälskade fotografier. Conan Doyle var kanske fascinerad av idén om älvor: hans farbror Richard Doyle var en framstående konstnär som specialiserat sig på målningar av småfolk, och hans far, Charles Doyle, var också besatt av dem; under sina sista år på mentalsjukhus förde han dagbok som illustrerades med målningar och teckningar av älvor.

Teosofen Edward Lewis Gardner hade ett totalt engagemang: på grund av en smärtsam förlust befann han sig i ett mycket mottagligt sinnestillstånd, när han fick höra talas om Cottingleyfotografierna.

Del 7 (11 februari 1983)

Ytterligare upplysningar om E. L. Gardner och teosofin följde efter en noggrann undersökning av H. Snellings roll i historien. Denne var en mycket skicklig studio- och mörkrumstekniker, speciellt när det gällde retuschering av fotografier, och fastän det inte finns några bevis på vad han gjorde med Cottingleyfotografierna, tror Crawley efter noggrant studium av bevarade kopior att Snelling förfärdigade kvalitetsbilder utifrån Elsies dåliga original (fotografi A) genom att använda internegativ, omfotografering och lokala reduktionsprocesser. Ironiskt nog, när resultatet granskades av experter hos Kodak

B. "Gnom", tillsammans med Elsie, fotograferad av Frances Griffiths i september 1917.

C. "Älva", tillsammans med Frances, fotograferad av Elsie i augusti 1920.

D. "Älva", tillsammans med Elsie, fotograferad av Frances i augusti 1920.

E. "Älvor" fotograferade av Frances och Elsie i augusti 1920.

och Ilford, sa de att fotografierna var "studioarbete" — på grund av dubbel blixterverkan som uppkom genom Snellings manipulationer. Hade de sett Elsies ursprungliga fotografi, skulle de med största sannolikhet ha upptäckt vad det rörde sig om: urklippta figurer utomhus. Crawley poängterar att när Snelling utförde arbetet, uppfattade han det förmodligen så att han endast förbättrade bilden med tanke på ljusbildsvisning för teosofier. Han kan inte ha förutsett den publicitet som skulle komma och gjorde endast ett jobb som skicklig retuscher, så som beställts av hans kund, Gardner. Crawley analyserar Snellings positiva utlåtande om bildernas äkthet i ljuset av vår nuvarande kunskap och insikt.

Crawley säger att Arthur Wright, Elsies fader, "framstår som en fullständig skeptiker när det gäller fotografierna av älvor" med sin reaktion på fotografi A

att "de här ser ut som smörgåspapper". Crawley diskuterar Wrights attityd till fotografierna och undrar vilka som sammansvurit sig för att lura vilka.

Del 8 (18 februari 1983)

Fru Polly Wrights korrespondens visar att hon var insiktsfull och intelligent, och hon hade ett dilemma: om fotografierna verkligen visade paranormala varelser, då skulle de skapa bekymmer; om de var oäkta, så var barnen lögnare, vilket var en ännu värre möjlighet. Cottingleyaffären var uppenbarligen besvärande för både herr och fru Wright.

Leslie Gardner, F. L. Gardners son, hade också med affären att göra. När hans far dog 1969, övertog han äganderätten till de 300 dokumenten och breven, vilka han deponerade hos universitetet i Leeds. Liksom sin far ville han inte tillåta att negativen undersöktes på

nytt, eftersom han menade att "alla fotoexperter utgick från att fotografierna var förfälskningar och därför inte kunde bidra till förståelsen av dem". Crawley menar att Elsie och Frances kan ha känt sig mer i stånd att avslöja sanningen när en gång Leslie Gardner var död, vilket inträffade 1981.

Del 9 (1 april 1983)

En utförlig biografi över Elsie Hill, född Wright, avslöjar att hon är en duktig konstnär som kan tillverka urklippsfigurer och modeller. Crawley återger i faksimil ett brev som han mottagit från henne i februari 1983, sedan han sänt henne kopior av de artiklar han dittills publicerat i sin serie om Cottingleyfotografierna. I brevet bekräftar Elsie att de så kallade "älvfotografierna från Cottingley", som togs 1917 och 1920 var ett "practical joke". Flickorna kände att de inte kunde avslöja sanningen sedan Sir Arthur Conan Doyle blivit inblandad, så de beslöt att vänta tills han och Gardner var döda. Hon sa också att artikeln i *The Unexplained* inte hade godkänts av henne och att ingen, inte ens hennes man, hade fått veta exakt hur fotografierna hade tagits. Hon kommer att avslöja sanningen i en bok som hon håller på att skriva.

Ett häpnadsväckande faktum som kom i dagen var att Elsie 1972 sände sina två kameror tillsammans med fotografier och brev till Sotheby's för försäljning — hon bifogade ett brev som avslöjade att fotografierna var ett *practical joke*. Sotheby's förstod inte vad de hade fått och återsände brevet till Elsie med upplysningen att de bara köpte och sålde antika dokument! Som en följd av detta bestämde sig Elsie för att skriva sin självbiografi och avslöja hur hon burit sig åt.

Crawley kommenterar: "Om man som ett kriterium på framgång räknar omnämnande i brittiska massmedia i spaltcentimeter och TV-tid, helt bortsett från artiklar, böcker och att en gata blivit uppkallad till ens minne, då är Elsie den överlägset mest framgångsrika fotografen i fotografins historia." Han går vidare och visar hur flickorna "blev fast i händelsekedjan", vilket höll deras *practical joke* igång i 65 år. Frances har bekräftat Elsies avslöjanden och lagt till egna detaljer.

Del 10 (8 april 1983)

Crawley sammanfattar affären och noterar att det ännu finns några obesvarade frågor. Han citerar någon lära om älvorna och visar genom dräpande hänvisningar till Ted Serios och Uri Geller att möjligheten att det finns "verkliga" paranormala fenomen inte behöver tas i beaktande. Han undrar om Conan Doyle kan ursäktas för att han gav stöd åt fotografiernas äkthet, när man tänker på att han förmodligen misstänkte hur de kommit till. Till sist tackar Craw-

ley alla dem som hjälpt honom i hans maratonundersökning och tillägger några referenser.

Varje del i denna artikelserie illustreras av relevanta fotografier, av vilka några sällan eller aldrig setts förut, till exempel Arthur Wrights foto 1921 av Frances och Elsie med cameokameror sittande invid en bergsbäck, med Geoffrey Hodson också synlig; och Elsie fotograferad av Gardner 1920 vid den sluttning som ses på fotografi A.

Det har varit omöjligt att i denna korta sammanfattning ge rättvisa åt Crawleys långa och omsorgsfulla undersökning av ett 1900-talsmysterium, och jag har tvingats att utesluta många av de finaste detaljerna. Den som vill köpa de äldre nummer av *British Journal of Photography* som innehåller Geoffrey Craw-

leys artikelserie, kan skriva till tidningens redaktion (28 Great James Street, London WC1N 3HL) och be om priset på numren samt då uppge de datum som angetts ovan. Priset blir omkring 3,50 pund för de tio numren.

När Geoffrey Crawleys artikelserie hade avslutats, tog BBC TV upp älvfotografierna i ett inslag — som sändes över hela landet — i vilket Elsie intervjuades. Hon gjorde intryck av att vara en intelligent, konstnärlig, väl balanseerad äldre dam med en stor portion humor. Man kan inte alls bli förargad på henne för att hon lurat världen under så lång tid — tvärtom har hon omedvetet gett oss många läxor i forteansk medvetenhet!

Med tillåtelse översatt från tidskriften *Fortean Times*, nr 43, våren 1985.

ALBERT SCHWEITZERS BÖN

Det som plågade mig mest, var kunskapen om djurens onämnda lidanden ...det föreföll mig otroligt — detta var innan jag ännu var tillräckligt gammal för att gå i skolan — att jag endast skulle innefatta mänskliga varelser i min aftonbön. Så när min mor hade hört min bön och kysst mig godnatt, bad jag i hemlighet ännu en bön som jag själv hade satt ihop; den var för alla levande varelser: "Käre Gud, skydda och välsigna alla varelser som andas, rädda dem från allt ont och låt dem sova i frid och ro."

Studiecirkel i

TEOSOFINS GRUNDTANKAR

(VISDOMENS SJU ÄDELSTENAR)

anordnas i Stockholm

varannan måndag kl. 19.00—21.30 med start den 2 feb.

För kursplan, närmare upplysningar och anmälan, ring 08-11 65 81 (12—16), 08-85 41 20 (18—20), 08-82 57 08 eller skriv till: Teosofiska Samfundet — Pasadena, Sveavägen 45, 111 34 Stockholm.

Kvigärde Kursgård

Nästa gång Du ska hålla kurs, gör det på Kvigärde. Kvigärde ligger utanför Gnesta, alltså 6 mil söder om Stockholm. Det är tilläckligt litet för att bara hysa en kurs i taget, och det ligger lagom isolerat för att man ska få vara ifred.

Kvigärde är ett billigt alternativ

För visning och information

Kontakta

SUNNA CRONSTEDT

08-33 27 64

Harry Martinson

TANKAR UNDER ETT SVÅRT OVÄDER

När åskan har dånat bedövande länge
tar man den lugnare tills den slår ner i huset.

När blixterna bli så täta att de flyter ihop
övertäcker blixtskenet hela utsiktsrutan
och förgyller den som med bladguld.

Med åren förstår du det förfinades lugn,
den moraliska symbolen i källans lugne måne, eller det
efter åratals försök fångade luftskimret på en bambugren.

Kinas sidenmålningar blevo till under filosofers händer
i tider av ständiga krig, skakningar, övergrepp och vedervärde
Och de blevo till under fred, men under samma aktgivande
på vad som är Tao eller Vägen.

Där ingen lugn tanke uppstår, där uppstår inte heller någon mänsklighet.
Där ingen estetik lever utformas inte heller någon nyanserad mening om
människovärdet.

Ur diktsamlingen "Passad" (1945)

Att kunna koppla av, sluta röka, gå ned i vikt, släppa gamla mönster, förbättra minnet, utveckla intuitionen och bli av med sömnlöshet, huvudvärk och annan smärta, det är några av de praktiska resultat man kan få av en kurs i "alfa-tänkande". Det menar i alla fall kursledaren, australiensaren Jacob Bloom. (På bilden pågår en övning i att minnas en lång rad substantiv i kombination med siffror. Kvinnan i bakgrunden hade gått kursen förut och kunde säga 21 siffror och substantiv rätt efter att bara ha hört dem räknas upp en gång.)

Alfa-tänkande

Ny kurs för sökare

Av Åsa Freij

En kvinna som gått kursen i alfa-tänkande (eller mind management) förut, kunde i rätt ordningsföljd upprepa 21 substantiv i kombination med siffror, som räknats upp strax innan. Den minnesprestationen under ett introduktionsprogram var tillräcklig för att locka flera nya deltagare till kursen.

36-timmarskursen, som leddes av en australiensare vid namn Jacob Bloom, hölls i ett privat hem i en stor villa i Saltsjöbaden hon en familj som bott länge i Singapore och där tagit del av Jacob Blooms undervisning. Det var frun i huset, Kristina Chionh, gift med en försäkringstjänsteman från Singapore, som blivit så entusiastisk över de lärdomar och upplevelser som Bloom gett henne att hon beslutat att arrangera en kurs med honom i Sverige, sedan hon återvänt till sitt hemland.

Att förvandla sina visioner till verklighet hör till det som man får lära sig på Blooms kurser. Så i mitten av oktober samlades ett trettiotal förväntansfulla svenskar i familjen Chionhs vardagsrum, som för tillfället förvandlats till kurslokal. (En första kurs hade hållits tidigare under året; Sökarens reporter deltog i den andra.)

Om kursen också skulle lära ut uthållighet, framgick inte av inbjudan, men den lärdomen blev följden, för program-

met varade två kvällar från klockan sju till nästan midnatt och två dagar från halv nio på morgonen till tio på kvällen. Pauserna var få och korta och stolarna knappast bekväma. Men familjens hemlagade mat och Blooms egen uthållighet och entusiasm och hans programs innehåll gjorde att samtliga deltagare tyckte att det hela var mer än väl mödan värt. Hjärtligt och upprymt kramade de om varandra vid kursens slut.

Kramarna var äkta och spontana, och samtidigt ett uttryck för det som lärdes ut. För det var helt enkelt kärlek som, trots all teori med vetenskapliga hänvisningar, var huvudbudskapet i Blooms kurs. Jacob Bloom började också den första kvällen med att låta deltagarna förstå att om de hade en kritisk och dömande inställning till andra, så var det bättre att de inte gick kursen alls. Den skulle inte ge dem något.

I kursen ingick flera övningar som syftade till att deltagarna skulle komma varandra närmare och till att de skulle sänka sina hjärnvibrationers hastighet. Det hela gick ut på att man skulle komma ner till den s k alfa-nivån, som gett kursen dess namn. På alfa-nivån fungerar vi mest kärleksfullt, intuitivt och kreativt samt håller oss friskast och minns bäst.

Jacob Bloom, en rödlätt och lättsam

man i 30-årsåldern från Sidney, som lett samma kurs i flera år och flera länder, pratade om de olika nivåer som vår hjärna fungerar på i olika sammanhang: delta, theta, alfa och beta.

Delta utmärks av mycket djup sömn eller medvetlöshet, gränsande till död. När vi är sövda för en operation, är vi i delta.

Beta är den nivå där vi för det mesta befinner oss. Den präglas av stress i vid bemärkelse, ett tillstånd som vi felaktigt vant oss att betrakta som normalt. Vi oroar oss, glömmer, jäktar, fumlare, vi blir irriterade, upplever inte livet omkring oss, är ofta i konflikt med andra och vi tycker — förmodligen med rätta — att vi saknar kärlek i vår tillvaro.

Theta är den nivå vi befinner oss på när vi fungerar med ett slags automatik, vid mycket stark känsla, vid upphetsning, eufori eller depression och när vi just vaknat på morgonen och är mycket långsamma och knappt medvetna om var vi är. Små barn som fortfarande bara äter och sover, befinner sig också på theta-nivån.

Alfa är nivån för det mer öppna och utvecklade medvetandet, som dock inte kännetecknas av intellektualitet, logik och kritiskt iakttagande, utan av intuition, känsla och skapande, koncentration, fantasi och kärlek. I alfa minns vi

också bättre, håller oss friska och unga, känner gemenskap med andra, lever i nuet, har en helande förmåga och stor förmåga att lära.

Ett barn som leker och är i nuet, nyfikt och engagerat, är i alfa. Barnet har just därför också lätt att lära.

—Det är bara om vi är med i nuet som vi lär. Ju mer närvarande öppna, intresserade och fördomsfria vi är desto bättre lär vi, sa Jacob Bloom.

Han framhöll att de olika nivåerna har sina olika funktioner och sitt berättigande, men det som är eftersträfvansvärt är att kunna välja den nivå som man vill vara på. Fast han gick inte in på hur man använder någon annan nivå än just alfa, som är den nivå där vi naturligt bör befinna oss för det mesta men som vi i hög grad fjärrat oss ifrån.

Alfa är också den andliga nivån, skulle man kunna säga. Det är alfa man vill komma till, när man mediterar.

—Det är meditationens nivå, sa Bloom, men man kan göra så mycket mer med den än passivt meditera.

Deltagarna i kursen fick också uppleva att de faktiskt — genom att tänka i fantasifulla bilder — kunde minnas lika bra som kvinnan på introduktionskvällen, att de kunde se en person som någon annan tänkte på och att de kunde uppleva kärlek och gemenskap med någon som de sett första gången bara något dygn tidigare.

Gemenskapsövningen gick främst ut på att deltagarna parvis — och växelsvis — talade om vad kärlek innebar för dem, medan kamraten bara lyssnade uppmärksamt.

Minnesövningen gick till så att man gjorde bilder för sin inre syn, där bild och siffror kombinerades.

Och så var det övningar där man visualiserade det man ville skulle hända. Metoden kan användas så att man föreställer sig exempelvis en vacker och rogivande plats där man kan finna frid, ett idealiskt arbetsrum, en lyxbil eller en sjuk väns hälsa. Föreställningen leder på något vis till manifestation i verkligheten.

Bloom pratade också om färger. De har mycket stor betydelse för vårt sinne, menade han, och han lät deltagarna använda sig av mentala bilder av regnbågens färger, en i taget, för att ta sig ned till den önskade medvetandenivån.

Bloom menade faktiskt att färger har starkare inverkan på människan än till och med hunger, törst och sex.

Jacob Blooms kurs innehöll bitar ryckta ur olika ämnesområden och mer eller mindre beprövade teorier. Det var litet fysik, litet psykologi, litet filosofi, litet praktiska terapeutiska övningar och hänvisningar till vetenskapliga experiment m.m. Allt var sammansatt till en lagom lättsmält rätt, kryddad med litet skämtsamhet. Och så ungefär brukar det vara med kurser som vänder sig till folk på framåt företag och till en utvecklingsintresserad allmänhet. Kanske är

det ett bra sätt att ge människor smakprov på det mentals kraft och betydelse. Men kan det inte också vara litet farligt att ge människor vissa mentala verktyg, om de inte har en gedigen andlig och moralisk träning och om de inte har stor kunskap om de områden som de får lära sig brottstycken av? Är det inte därför som vismän i alla tider har gett den andliga kunskapen till bara några få och väl förberedda adepter?

Bloom svarar att hans kurs inte kan liknas vid andra. Själv har han inte hört talas om någon kurs av samma slag som hans egen. Han säger också att allt kan missbrukas och att missbruk inte kan undvikas men att risken är liten om man följer hans instruktioner. Han säger att en person som vill påverka en annan mentalt måste göra det med kärlek — finns inte kärleken, då når påverkan inte fram. Mottagaren känner negativiteten och tar inte emot.

Jacob Bloom berättade också att hans kurs — och han själv — i hemlandet Australien snabbt blev så populära att han blev tvungen att ta ett sabbatsår och göra något helt annat för att inte bli något slags guru och indragen i någon egotrip. Han har helt nyligen börjat med kurserna igen, och Sverige är det första landet i Europa som får äran av hans besök. Här har han utan egentlig annonsering alltid haft fullt auditorium och väntar nu på att bli engagerad av större företag och institutioner.

Han berättade också litet om sin bakgrund. Han växte upp i ett lyckligt hem, där han fick stöd och uppmuntran av sina föräldrar samtidigt som han lärde sig att klara sig själv. Han var en begåvad elev i skolan — så pass att han hoppade av och avstod från planerade universitetsstudier för att i stället göra något mer utmanande. Han tog jobb som försäljare i ett stort företag. Han fick jobbet bland ett stort antal sökande därför att han på frågor som ställdes gav svar som visade att han haft ögonen öppna för omgivningen när han var på väg in

till anställningsintervjun.

När han senare erbjöds ett chefsjobb, tackade han nej. I stället antog han utmaningen att föra vidare den kurs i alfa-tänkande som han själv hade gått men som nu saknade ledare.

Jacob Bloom satte sin egen prägel på kursen, utbildade medarbetare och gjorde snabbt alfa-tänkandet till ett begrepp i Australien. Radio, TV och tidningar hjälpte till att sprida budskapet om kursen som många människor tyckte gav deras liv en ny, upplyst vändning. Och nu har alltså svenska sökare fått vetskap om den, och den som vill veta mer, har första tillfället att gå kursen i slutet av februari i Stockholm. Upplysningar kan lämnas av Kristina Chionh, Kyrkvägen 16, 133 00 Saltsjöbaden, telefon 08-717 35 75.

Stockholm. Är du sjuk, vill må bättre, pröva beh. i djupmassage, energibalansering el. Ledinmetoden, vitaminer, mineraler, utrensningar. Socionom, naturterapeut MONICA GORSCHNIK. 08-51 33 10. T—Fridhemsplan.

Söker Du . . .

- Vidare kunskap om Dig själv.
- Perspektiv på egen växt och utveckling.
- Personligt syfte och djupare livsmedning.
- Utbildad psykolog som partner för samtal.
- Djupare förståelse för och hjälp till bearbetning av personlig kris.

Kontakta

Jan Romander för astrologisk konsultation
Tel: 08-42 61 39

Hjärtats Vision
-87

En varm inbjudan till Hjärtats Vision -87, ett seminarium och kreativt äventyr med Swami Dhyan Giten på Bryggghuset i Stockholm om hur vi kan utveckla våra unika möjligheter och leva ett fullt och rikt liv.

Giten talar och leder roliga och spännande övningar som gör att vi kan utveckla tillit till vår egen intuition och skapa förtroende för vårt hjärtas röst, väcka vår kreativitet och upptäcka en accepterande och kärleksfull attityd till oss själva och andra som vi är.

Swami Dhyan Giten som leder seminariet är känd som en skicklig kursledare som under mer än 6 år har lett workshops och kurser med värme, insikt och humor. Han har tidigare haft fyra mycket uppskattade seminarier i Stockholm, Uppsala och Göteborg.

Söndag 25 januari kl 14.00—17.00 INTUITION — ATT HA FÖRTROENDE FÖR DIG SJÄLV
Söndag 1 februari kl 14.00—17.00 HEALING — ATT ÖPPNA HJÄRTAT
Söndag 8 februari kl 14.00—17.00 KOMMUNIKATION — NYCKELN TILL LIV, KÄRLEK OCH SKRATT
Söndag 22 februari kl 14.00—17.00 RIK, FRI OCH KREATIV — HUR ATT SKAPA DET BÄSTA FÖR DIG SJÄLV

Plats: Bryggghuset, Norrtullsgatan 12, 3 tr TÖdenplan

Anmälan: Kvällarna kostar 60:- och kan betalas var för sig. Det går också utmärkt att boka hela seminariet till specialpriset 200:-. Du har då garanterad plats till alla kvällarna. Enklast sätter du in pengarna på pg-konto 455 95 14-7 och märker talongen "Hjärtats Vision -87".

Information: 08-754 52 65

Ta med dina vänner och kom till ett roligt, inspirerande och utvecklande seminarium. Välkommen!

Frisk mot alla odds

Av Judith Glassman

Det finns inte många ord på vårt språk som skrämmer mer än "Du har cancer". Enligt *American Cancer Society* kommer det att ställas diagnos på 910.000 nya fall under 1985. De flesta som får diagnosen kommer att ta den som en dödsdom och ställa sig inför ett plågsamt program med operationer, strålbehandling och kemoterapi utan något större hopp om framgång. En person i P. D. James' roman *An Unsuitable Job for a Woman* tar livet av sig och lämnar efter sig ett avskedsbrev med orden:

"... de har sagt mig att det är cancer, och det här är en lätt utväg. Jag har sett vad behandlingen gör med människor, och jag vill inte ha någon."

Den handlingen är extrem, men den förtvivlan som föranleder den är det inte. Den ledande riktningen inom medicinen bedömer att högst 49 % kommer att överleva en femårsperiod.

Men otroligt nog är det varje år några dussin förment dödsdomda cancerpatienter som vägrar att acceptera sin dödsdom. De blir friska mot alla odds, och de styr sitt eget tillfrisknande.

Positiva förändringar

Hur bister läkarprognosen än är, så bestämmer sig överlevarna för att bli undantag från regeln. Den välkände New York-advokaten Morris Abram fick 1973 diagnosen akut myeloid leukemi, en sjukdom som brukar döda på mellan tre veckor och sex månader. Abrams läkare gav honom rådet:

"Gör ingenting! Kemoterapi gör bara dina sista dagar till ett helvete." Abram förkastade rådet.

"Redan den kvällen jag fått diagnosen bestämde jag mig för att jag inte skulle ge upp, att jag inte skulle dö. Jag skulle söka den aggressivaste hjälp som fanns att få och ta vilka risker som helst för chansen att över-

leva, hur liten den än var."

Abram började få en kraftig kemoterapeutisk behandling, och därefter en immunitetsterapi som fortfarande befann sig på experimentstadiet. Han har levtt ett osedvanligt rikt och aktivt liv sedan han fick sin dödsdom.

När Lynn Ringer från Boulder i Colorado 1970, vid trettio års ålder, fick veta att hon led av framskriden äggstockscancer, gav hennes radiolog henne statistiken för hur många kvinnor som dör med en gång, hur många som överlever ett par år och hur få — 10% — som överlever minst fem år. Ringer kunde inte minnas all statistiken.

"Den enda lilla siffran jag kunde hålla kvar i huvudet var den lilla, lilla som sade, 'några klarar sig'."

I dag har Ringer en strålande hälsa. Under hela sin ansträngande kombination av operationer, strålbehandling och kemoterapi koncentrerade hon sig på att hon skulle hamna bland de tio procenten.

Kan sådana positiva attityder påverka tumörer? Ända sedan Galenos och Hippokrates har läkare lagt märke till att olika personlighetstyper lider av olika sjukdomar, och på femtiotalet skapade läkarpionjärer som Franz Alexander och Flanders Dunbar det nya facket psykosomatisk medicin, men först under de senaste tio åren har forskarna lyckats sondera hjärnans kemi och funnit att hjärnan har minst 36 utsöndringar, som alla får djupgående verkningar på kroppen.

Bland dessa finns naturliga smärtstillande medel som endorfiner och enkefalin, liksom immunitetsfaktorer som interferon och gammaglobulin. Man vet att immunitetssystemet skyddar mot vissa typer av cancer. Många framstående vetenskapsmän har med sina forskningar visat att stress, depression och sorg hindrar immunitetssystemet att fungera.

Hjärnans roll är komplex. Vissa hormoner, som östrogen och adrenalin, kan vara cancerframkallande.

Emotionella tillstånd påverkar hormonproduktionen. Immunitetssystemet påverkas i sin tur av hormonutsköndringen och det centrala nervsystemet. Dr Robert Good, som tidigare varit chef för *Sloan-Kettering Institute* och som är en av USAs mest respekterade immunitetsforskare, förklarar:

"Den verkliga nyckeln till hälsan är kunskapen om hur man upprätthåller hela växelverkan i de tre stora näten — centrala nervsystemet, endokrina nätet och immunitetsnätet."

Psykoneuroimmunologins nya område, som just börjat utvecklas, försöker ta reda på relationerna mellan dessa nät.

Som Norman Cousins påpekar:

"... läkarvetenskapen förstår de negativa känslornas biokemiska och psykologiska verkningar mycket bättre än de positiva."

Ändå bekräftas positiva känslors förmåga att leda till tillfrisknande av läkare som onkologen Carl Simonton, psykoterapeuten Stephanie Simonton-Atchley, psykoterapeuten Lawrence LeShan och kirurgen Bernard Siegel, som arbetar med att öka patienternas vilja att överleva.

Det mycket inflytelserika paret Simonton använder en blandning av gruppterapi, meditation och visualisering — de lär patienterna att föreställa sig cancercellerna som svaga och oorganiserade, och behandlingen och immunitetssystemen som kraftfulla. Deras metod har fått en mycket imponerande statistik. 240 "obotliga" patienter som behandlats 1973-1979 hade ett medianvärde på överlevnadstiden som var det dubbla vid jämförelse med hela landets genomsnitt, och 10 % av dessa patienter har fått en dramatisk sjukdomslindring. (Ö. a.: Det är författaren själv som jämför en mindre grupps medianvärde med en större grupps genomsnittsvärde, inte jag. Om man har 10 patienter, varav en överlever elva veckor och de övriga en vecka var, så blir överlevnadstidens medianvärde sex veckor men genomsnittsvärdet

två.) Paret Simonton har utbildat mer än femtusen sjukvårdsarbetare i sin metod.

Attityden, uppträdandet och sinestillståndet garanterar naturligtvis inte att patienten blir frisk — vi känner alla till människor som kämpat tappert men ändå inte överlevt — men patienterna hade nytta av sin ändrade inställning även om de inte blev fria från cancer.

För det första så får man, om man tror att det man gör kan ha betydelse, en känsla av kontroll över en situation som man vanligen upplever som omöjlig att kontrollera. För det andra kan patienter, som inser att deras känslomönster kan komma att kosta dem livet, ändra sina destruktiva vanor, utvidga sitt liv och bli det Bernard Siegel kallar undantagsmässiga cancerpatienter.

Personer som är kritiska mot psykosomatiskt arbete hävdar att om man säger åt cancerpatienter att de kan bli friska om de har rätt attityd, så skapar man en hård och forcerad situation. Faktum är att forskning i cancerbenägna personlighetstyper visar att de, precis som de flesta av oss, går hårt åt sig själva. De är goda och dugliga om de trivs med sig själva, men känner sig dåliga och värdelösa när de är nere. Men om patienterna kan bryta denna cykel av beröm och klander och tillåta sig att helt uppleva sina känslor, så kan de hitta vägen till positivare förmimmelser och rikare och mer glädjefyllda liv.

Canceröverlevaren Barbara Genest tycker att hon lyckas i sitt arbete med cancerpatienter även när de inte klarar sig.

"Under sina sista månader var dessa människor lyckliga och levde fullt och helt. De uttryckte sig själva. De var starka. De var mer levande än någonsin tidigare. Det är framgång. Jag har inte som mål att hålla människor vid liv. Det jag är intresserad av är att hjälpa människor att få tillbaka så mycket som möjligt av sina förloerade jag."

Människor som tillfrisknat från cancer mot alla odds trodde att om de gav upp och inte gjorde någonting, så skulle de inte överleva. De visste att de måste ändra sin inre bild av sjukdom och död, annars skulle bilden bli verklighet.

Dessa patienter kände utan tvivel panik. Rädsla är en naturlig reaktion. Genest minns:

"Jag blev helt skräckslagen så snart jag fick reda på tumören. Jag uppträdde inte värdigt. Jag hade ingen bra attityd. Jag bet inte ihop tänderna. Jag hade ingenting att komma med. Jag var rent ut sagt vettskrämd, och reagerade helt enkelt utifrån min skräck."

Överlevarna kunde ha låtit rädslan

Morris Abrams beslutsamhet hjälpte honom till hälsa.

förlama dem, vilket den brukar göra när man förnekar den, men dessa patienter förnekade inte sin rädsla. I stället upplevde de den och kunde utnyttja dess kraft till positiv handling.

När patienter överväldigas av rädsla måste de inse att rädslan har sin rot i att de tänker sig ett kort, smärtsamt och begränsat liv. Första steget mot en förändring kan vara att lära känna människor som överlevt samma typ av cancer. Sedan kan patienterna ställa praktiska frågor till sig själva: Vad skulle jag göra om jag trodde att jag kunde överleva? Om patienterna tror att de kan bli friska, så kan de handla, söka sig till en annan läkare, en annans uppfattning, en annan terapi, vare sig den är ortodox eller inte.

Genest betonar hur avgörande det är att patienterna aldrig låtsas att de har en bra attityd.

"Jag tror det var en av de viktigaste sakerna som gjorde mig frisk: jag visste precis vad jag kände. När jag fick min första diagnos sade alla till mig: 'Du måste ha en bra attityd.' Jag

frågade mig själv gång på gång hur jag skulle få den. Om man inte erkänner sina känslor, så klarar man det inte. Var negativ om det är så du känner det. Om du inte erkänner det som är, så kan du inte förändra dig.

Känslorna har alltid rätt. Det är sinnets negativa sida vi arbetar med, eftersom sinnet gräver hålet djupare och djupare med de negativa saker som det säger. Till exempel: jag har alltid varit döende i cancer, jag klarar aldrig det här, det går inte, det är hopplöst.

Människor vet inte hur de skall hejda negativa tankar. Jag ger människor tillstånd att säga saker som de inte tror på. En sak som jag började med var 'Jag, Barbara, tycker om mig själv', och sedan blev jag arg på mig själv, för det var inte sant. Men en annan stor sak jag gjorde under mitt tillfrisknande var att ändra min inställning. Jag erkände en negativ tro och satte sedan in en positiv tanke i stället, en som gav mig det jag ville ha. I stället för 'jag kommer att dö' sade jag 'jag kommer att leva'. Inte 'jag är

Barbara Genest, t v, som överlevt cancer, ger råd åt en cancerpatient.

sjuk och mår pyton' utan 'jag är frisk och kry och mår hur fint som helst'."

Att slå tillbaka

Det är inte den fogliga, lugna behagliga, "goda" cancerpatienten som blir frisk, utan den retliga, vresiga, envisa. De som överlevt har sagt gång på gång att de kunde klå sin sjukdom och om det behövdes sina läkare, vänner och anhöriga. Hy Radin, som hade metastatisk cancer med en överlevnadschans 1968 på mindre än 10%, sade:

"Jag har alltid varit en kämpe."

Eric Gelman, som var tolv år när han fick diagnosen obotlig hjärncancer, berättar stolt hur han sparkades ut från ett rehabiliteringscenter därför att han slogs så hårt för det han ville ha.

Forskningar visar att patienter som kämpar överlever bättre än de som inte gör det. En av de bäst kända studierna gjordes 1979 av psykologen Leonard Derogatis och onkologen Martin Abelloff vid Johns Hopkins Medical School. Den fann att av 35 patienter med framskriden bröstcancer överlevde de som gav uttryck åt sin vrede längre än de andra, trots att de flesta av dem som överlevde från början hade sämre prognos.

Vid Boston's Massachusetts General Hospital bekräftade Avery Weissman, M. D., och D. William Worden, Ph D., att arga patienter överlevde längre än passiva, och forskare vid London's Kings College School of Medicine and Dentistry jämförde överlevnadsmonstren hos kvinnor med enkel mastektomi med hur de reagerat på cancer. Efter tio år levde fortfarande 75 % av dem som kämpat emot, 50 % av dem som förnekat cancer, 25 % av dem som stoiskt accepterat den och bara 20 % av dem som känt sig bortom hopp och hjälp.

De patienter som verkar för deprimerade för att orka vara arga är ofta de argaste. Deras vrede vänds inåt,

mot dem själva. När detta ursinne framträder, brinnande som en svetslåga, vänder den sig mot cancer. Yalekirurgen Bernard Siegel, som tar med emotionella och psykologiska faktorer i sin behandling, säger:

"De flesta patienterna behöver ge utlopp åt sin vrede innan friden lägger sig. Stödgrupper är utmärkta ställen där man kan ge vreden utlopp. De dömer inte alls. Patienten kan göra vad som helst och ändå accepteras."

En väldig mängd forskningar tyder på att den typiska cancerpatienten förtränger sin vrede, döljer sina negativa känslor och, föga förvånande, har starka känslor av att vara bortom hopp och hjälp. Kan en sådan patient förvandlas till kämpe? Det finns inga studier som bevisar det, men enskilda patienter säger att de har förändrats. Bernice Wallin, vars mestastiska bröstcancer tar död på mer än 90 % av sina offer, rapporterar:

"Efter min cancer är jag inte rädd för någonting. Förut var det så, att om vi var ute och åt så vågade jag inte säga till om kaffet var kallt."

En aktiv roll i terapin

Patienter som tillfrisknat har ofta spelat en aktiv roll i sin egen terapi. De har inte blint överlämnat sig i läkarnas händer. De har vetat att även den mest avancerade cancerbehandlingen räddar mindre än varannan patient, och de har förstått att deras läkare inte vet allt. De har fått en känsla av att den bästa terapin för dem var den som de komponerade själva. De köpte böcker, gick till medicinska bibliotek, ringde cancerinformationsbyråer och inhämtade andras uppfattning så att de själva kunde ta befälet.

Barbara Genest minns:

"Jag började intressera mig för allt som fanns om hur man botade cancer. Jag studerade allt. Jag gjorde upp mitt eget dietprogram. Jag gjorde allt som var fysiskt möjligt för mig — massage med torr borste, varma och

kalla duschar, allt sådant för att stimulera immunitetssystemet."

Bernice Wallin var så fast besluten att hitta en behandling som kunde hjälpa henne att hon pratade med mer än trettio läkare.

De överlevande upphörde inte med sitt engagemang så snart de funnit en metod. De hade hört skräckhistorier om misstag på sjukhus, och ibland bad de sina vänner att vara tillsammans med dem på sjukhuset för att försäkra sig om att ingenting utelämnades från behandlingen och att ingenting lades till mot deras vilja. De ställde besvärliga frågor till sina läkare tills de blev nöjda med svaren.

Det var inte bara patienternas forskningar som ledde dem till användbara behandlingsformer, utan deras känsla av kontroll över situationen kan också ha varit till nytta. En fascinerande studie av kontrollfaktorn gjordes 1979 vid Carletons universitet i Ottawa. Två grupper av möss injicerades med levande cancer-celler och fick sedan elektriska stötar. Den ena gruppen kunde undvika stötarna, den andra kunde det inte. De möss som inte kontrollerade situationen utvecklade större tumörer tidigare och dog ofta tidigare än de möss som kunde ändra sin miljö.

Att ta ansvar är att förstå att ingen annan kan bota en. Genest säger:

"Jag insåg att jag måste göra det själv. De som lägger sina liv i andras händer inbjuder problemen, och det är verkligen inte många cancerpatienter som inte överlämnar sig helt och hållet och säger: 'Så bota mig då!' Patienterna måste stå på egna ben, trots rädslan."

Jämför denna attityd med den åsikt som nyligen framfördes av läkaren Marcia Angell i *New England Journal of Medicine*:

"Vid en tidpunkt när patienterna redan plågas av sjukdomen skall man inte lägga sten på börda med att begära att de tar ansvaret för utgången."

Nästan alla som överlevt, och som jag talat med, har känt sig kränkta och infantiliserade av de orden.

Tro

Under sitt sökande gick patienterna igenom perioder av oerhörd förvirring. Deras läkare föreskrev en metod, deras nära vänner uppmanade dem att försöka någonting annat, massmedia gav ett tredje budskap. Till slut kunde de överlevande dock finna en terapi som de trodde på och som de tyckte verkade vettig.

De som överlevt cancer trodde alltid lidelsefullt på den metod de valt. Morris Abram sade:

"Jag måste stärkas av fakta och bevis. Någonting måste ta itu med min

cancer, och jag kände att det måste bli stora doser kemoterapi."

Och kemoterapi, en traditionell metod som verifierats av otaliga vetenskapliga studier, fick Abrams cancer att gå tillbaka.

Bernice Wallin trodde så starkt på den terapi hon ville ha att hon helt enkelt vägrade att acceptera ett nej som svar. När hon läste att man studerade BCG, en experimentdrog som stimulerar kroppens immunitetssystem, vid Kaliforniens universitet i Los Angeles så visste hon helt enkelt att den var den rätta för henne. En läkare vid universitetet sade åt henne att hon inte passade in i den med federala medel finansierade studien därför att den gällde en annan cancertyp. Hon lät sig inte avskräckas utan beställde tid hos en annan av universitetets läkare. Han sade också nej. Hon träffade fyra läkare till, som alla sade åt henne att hon inte kunde få BCG. Den femte, som var kvinnlig, sade åt henne att hon kunde tas in i programmet om hon lät operera bort några svullna lymfkörtlar, och Bernice rusade till operationssalen. När operationen var klar hade dock den läkaren lämnat universitetet, och en sjätte läkare sade åt Wallin att hon ändå inte kunde tas in i programmet.

Till slut träffade Wallin projektledaren, doktor Donald Morton, som också vägrade behandla henne — tills Wallin började gråta. Då gick Morton med på att behandla henne, och 1975 var hennes cancer borta, efter två och ett halvt års smärtsam BCG-behandling.

Carl Simonton fann också tidigt i sina forskningar att "en positiv attityd till behandlingen sade mer om hur patienten skulle reagera på denna än sjukdomens svårighetsgrad. . . . patienter med mycket allvarlig prognos men positiv attityd klarade sig bättre än patienter med mindre allvarlig prognos men negativ attityd. Dessutom rapporterade patienter som börjat se positivt på sin behandling ofta minskade biverkningar."

Trons kraft är något som läkarna känner väl till. Den välkända placeboeffekten är så stark att när nya mediciner prövas så måste de visa sig verksamma mer än 20 % av gångerna, bara för att allt inte skall bero på placeboeffekten. 1955 fann narkosläkaren Henry K. Beecher vid Harvard Medical School att i femton studier, som omfattade sammanlagt 1.082 patienter, fick i genomsnitt 35% tillfredsställande lindring av många sjukdomstillstånd, inklusive svår smärta hos patienter som sårats i strid, enbart med hjälp av placebo.

Beslutsamhet, målmedvetenhet

En positiv attityd, engagemang i behandlingen och tro var en stark början, men inte tillräcklig i sig. De som överlevde behöll också sin beslutsamhet under olidliga smärtor, utmattning och bakslag. De höll fast vid sina terapier med otrolig målmedvetenhet, övervann sin förtvivlan och koncentrerade sig hela tiden på målet att bli friska.

Bob Gilley i North Carolina fick 1973 veta att han bara hade en procents chans att någonsin bli cancerfri. Han gick igenom tio månaders ytterst plågsam kemoterapi, två månaders emotionellt uppslitande psykoterapi i grupp och den strikta disciplinen att meditera tre gånger om dagen, allt som behandling för sin metastatiska carcinom. I dag, mer än elva år senare, är han helt frisk utan ett spår av cancer.

Gilley besegrade sin cancer med samma beslutsamhet som han hade

visat som barn. Då hade han flera gånger brutit ena höften, och läkarna sade åt honom att han aldrig skulle kunna gå utan kryckor, men Gilley stödde sig på en liten röd pall, föll gång på gång och reste sig igen varje gång. På så vis tränade han upp sig så att han inte bara kunde gå obehindrat, utan han deltog också i racketbolltävlingar. Han säger:

"När jag var liten var min favoritsaga *The Little Engine that Could*."

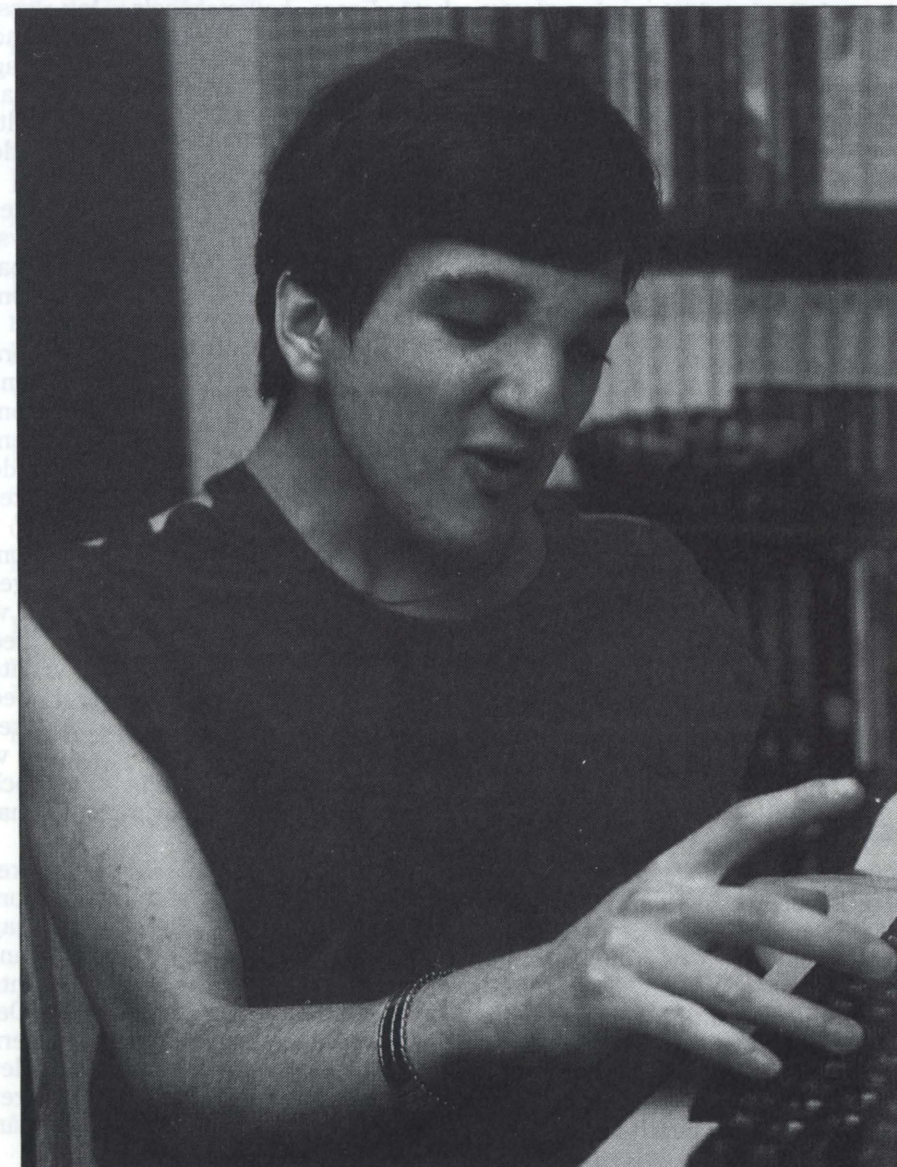
Trots sin utmattning och panik drev Barbara Genest envist på sig själv.

"Jag tvingade mig att cykla. Jag kunde knappt sätta ena foten framför den andra. Jag pressade mig att göra allt som jag behövde."

Några patienter som går igenom cancerterapiens prövningar står inte ut med att höra berättas om sådana som överlevt. De protesterar och säger:

"Du vet inte hur det är att gå igenom fasansfulla terapier, ha ont och vara osäker om framtiden."

Men det viktiga är att de överlevande också varit tvungna att gå ige-

Eric Gelmans hjärntumör togs bort med laserkirurgi, men sjukdomen gav honom vissa fysiska handikapp. Långsamt och med möda lär han sig gå igen.

nom allt detta. På något sätt var livet tillräckligt värdefullt för att de skulle uthärda smärtan och osäkerheten hos både traditionella och oortodoxa terapier.

Bernard Siegel brukade tidigare advå råda patienter från att göra långa resor för att kunna få hans behandling. Nu säger han:

"Ju längre du har rest, dess större är chansen att du blir bättre."

Kärlek och stöd

De överlevande berättar också om starka livskamrater som sagt:

"Jag tänker inte låta dig dö. Du måste leva tillsammans med mig."

Dessa anhöriga var inte mjuka eller klemiga. Den kärlek de gav uttryck åt var tuff, och de krävde en hel del. En gång då Bob Gilleys kemoterapi var särskilt besvärlig var han beredd att ge upp. Han stönade åt sin fru att han inte stod ut längre. Hon vägrade att acceptera detta och skrek åt honom:

"Bob Gilley, du skall upp ur den där sängen! Du har hjälpt mig att sätta två barn till världen, och om du entender dig att dö och lämna mig ensam med dem, så kommer jag efter dig och spökar."

Kärleken kom till uttryck som både fysiskt och känslomässigt stöd. När Eric Gelman gick igenom Gersonterapi mobiliserade hans mor hela familjen så att han skulle få de färska juicer, den spädkalvslever, de organiska produkter, kosttillskott och täta lavgång han behövde.

Andras kärlek och stöd är oerhört viktigt, men det betyder inte särskilt mycket om patienten inte har en stark självkänsla och verkligen tycker om sig själv. Goda läkare kan hjälpa sina patienter att utveckla detta. David McClelland, professor i psykologi vid Harvards universitet, har studerat botare (healers) och säger:

"Det som hela tiden slog mig var hur mycket de brydde sig om sina patienter. Något slags öm och kärleksfull omtanke tycks vara en avgörande faktor vid bot (healing).

Bernard Siegel säger:

"Du älskar dina patienter och ger dem självkänsla. Det måste vara en äkta känsla hos vårdaren. Patienten måste veta att den är uppriktig. Det börjar med att få dem att sitta eller stå upp på egen hand. Kärleken dömer inte. Jag skulle aldrig drömma om att säga åt en patient som röker att sluta. Det vet de redan att de borde. Jag säger: 'När du börjar tycka om dig själv försvinner det också.'"

Kärleken nämns visserligen helt kort i *Index Medicus*, men läkare tvistar ofta om vilken betydelse den kan ha inom medicinen. Siegel hävdar att

"ovillkorlig kärlek är vetenskaplig", och allt mer bevis visar att denna känsla har mystiska och kraftfulla fysiska verkningar. Oälskade barn mår inte bra, och röntgen visar att delar av deras benstomme stannar i växten.

Sjuksköterskan Dolores Krieger har visat att medkännande handpåläggning faktiskt höjer hemoglobinhalten i blodet. Hjärtläkaren James J. Lynch rapporterar att patienter som fått hjärtinfarkt reagerade med betydligt regelbundnare hjärtslag, bara en läkare eller sjuksköterska rörde vid patienten tillräckligt länge för att hinna ta pulsen.

Livsvilja

Alla dessa attityder och beteenden bidrar till att höja livsviljan. Patienterna lär sig att sätta sig själva i första rummet, eller vad Lawrence LeShan kallar att sjunga sin egen sång.

"Det väsentliga jag gjorde", säger Genest, "var att vinna tillbaka mig själv, ta reda på vem jag var och börja handla utifrån det. Jag fick en fullständigare helhetskänsla. Jag lyssnade på vattenfall och blev upplivad av dem, jag luktade på blommor. Jag kände gräset under fötterna. Det var ingenting mjäktigt och sentimentalt. Det var bara det att jag började vakna, att jag började leva."

Genest använder många metoder för att inspirera sina patienter till livsvilja. Hon bad en äldre, dödsdömd patient att föreställa sig en miljö som skulle vara idealisk för henne.

"Allt var beige och lätt att göra rent, helt livlöst. Jag kom ingenstans med henne, så till slut talade jag om för henne att jag haft en fästman som inrett sitt vardagsrum med vitt vide och gul chintz. Då kippade hon efter andan och sade: 'Å, så spännande!'

Vi öppnar oss inte på det viset om vi inte tillåter oss att se på de färger vi tycker om, lyssna på den musik vi njuter av och vara tillsammans med människor vi trivs med. Om vi inte tillåter oss att vägra prata med mamma mer, om hon bara trycker ned oss i skorna varenda gång. Om vi inte tillåter oss att se roliga filmer och göra sådant som vi aldrig förut unnat oss.

För mig var cancern en mycket sträng och omedgörlig lärare som krävde att jag skulle göra det jag måste få gjort i mitt liv, och det finns inte en enda som överlevt som inte kommit till samma medvetenhet. Det var inte för att segra över cancern som vi gjorde det här. I stället blev cancern en sporre som hela tiden drev oss att bli det som vi är, att gå in i vårt andliga väsen."

Kontroverser

Även om det psykosomatiska arbetet har lovordats i vida kretsar, så har det alltid bland läkarna funnits nejsägare som hävdar att psyket inte påverkar mottagligheten för cancer eller tillfrisknandet från sjukdomen. De menar att en sådan tro skadar cancerpatienterna. Om patienterna tror att det var emotionella mönster som gav dem sjukdomen så kanske de föraktar sig själva för att de låtit sig bli sjuka. De kan också få skuldkänslor om cancern växer eller kommer tillbaka, eller om de inte kan kontrollera en negativ utveckling.

Den senaste attacken kom i en studie av doktor Barrie R. Cassileth vid Pennsylvanias universitets cancercentral. Studien rapporterades den 13 juni 1985 i *New England Journal of Medicine*. Den hävdar att sociala och psykologiska faktorer inte påverkar överlevnadstiden eller tiden för återfall. I en ledare i samma tidning säger doktor Marcia Angell:

"... det är dags att erkänna att vår tro på sjukdom som en direkt återspeglning av psykiska tillstånd måste betraktas som en myt."

Studien tog upp sju psykosociala variabler, som tidigare forskare hade funnit hade samband med lång livslängd eller överlevnad. Bland dessa variabler fanns sociala band och äktenskapshistoria, tillfredsställelse i arbetet och allmän uppskattning av och tillfredsställelse med livet. Av de 359 patienter som granskats hade 204 nyligen fått diagnosen cancer som inte kan botas och med dålig prognos.

De övriga 155 hade cancer som med stor sannolikhet skulle komma tillbaka, och man granskade dem för att se hur länge återfallet dröjde. Båda grupperna fick ett frågeformulär och ombads att värdera de aktuella variablerna. Resultatet poängsattes, och forskarna fann inget samband mellan hög psykosocial poäng och längre överlevnad.

Studien fick stor uppmärksamhet i massmedia, men den avslöjade i själva verket inte särskilt mycket. Formuläret som patienterna fick innehöll inga frågor om attityd, vrede, engagemang, beslutsamhet eller någon av de övriga faktorer som de som överlevt sin cancer har beskrivit. Kirurgen Bernard Siegel invänder:

"Studien var skräddarsydd för att få fram det svar man önskat på förhand. Den ställde inte de rätta frågorna. Det finns överlevare i den sämsta psykologiska gruppen och patienter i den bästa som inte överlevt. Vad är skillnaden mellan dem? Ett bättre sätt att ta reda på hur det ligger till skulle vara att säga åt de överlevande "Du har haft tur", och sedan höra dem säga att det inte var tur

Forts. på sidan 42

Karin Boye

DU SKA TACKA

Du ska tacka dina gudar,
om de tvingar dig att gå
där du inga fotspår
har att lita på.

Du ska tacka dina gudar,
om de gör all skam till din.
Du får söka tillflykt
lite längre in.

Det som hela världen dömer
reder sig ibland rätt väl.
Fågelfri var mången,
vann sin egen själ.

Den som tvingas ut i vildskog
ser med nyfödd syn på allt,
och han smakar tacksam
livets bröd och salt.

Du ska tacka dina gudar,
när de bryter bort ditt skal.
Verklighet och kärna
blir ditt enda val.

Ur diktsamlingen "Gömda land" (1924)

Experiment med ut-ur-kroppen-upplevelser

Av Rolf Ejvegård och SM

Parapsykologi och psykologi

Ett flertal parapsykologer har gjort laboratorieexperiment med ut-ur-kroppen-upplevelser. Den första var dr Karlis Osis vid Amerikanska Sällskapet för Parapsykologisk Forskning i New York. Bland övriga kan nämnas Robert Morris, Joseph Janis, Jerry Levin, John Hartwell, John Palmer, Bill Roll, Carol Vassar och Charles Tart. Susan Blackmore (mer om henne nedan) har sammanfattat obe-studierna och debatten kring dem. (Obe = out-of-body-experience, d v s ut-ur-kroppen-upplevelse.)

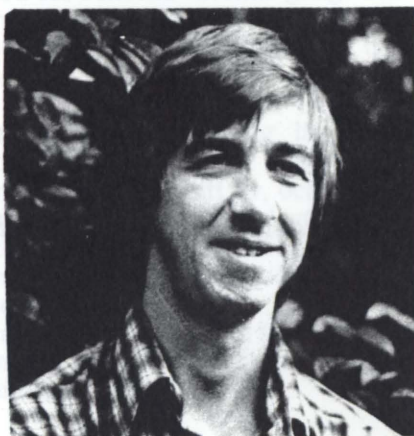
Från parapsykologisk synpunkt är obe-rapporter och obe-försök av intresse endast om det kan bekräftas att en paragnost, som förmodas "lämna" sin kropp, korrekt kan beskriva något speciellt föremål (kallat "måltavla") som han på vanligt sätt inte kan observera. Det är mycket svårt att verifiera sådana händelser, och det är främst detta som denna artikel handlar om.

För psykologin är obe intressant som ett förändrat medvetandetilstånd. Obe tycks uppträda vid exempelvis hög feber, chocktillstånd, nedsovning i samband med operation, oroliga drömmar (man tycker sig kanske flyga som en fågel) och vissa stressituationer. Obe blir då för de flesta psykologer ett uttryck för att människan söker komma bort från det jordiska, ofta sin fysiska kropp. Man liksom lämnar sin kropp och upplever sig sväva fritt i luften. Denna känsla anses vara av rent privat natur och uttryck för en psykologisk mekanism. Psykologer brukar utgå från att någon rumslig förflyttning inte sker. De bryr sig därför inte ens om att diskutera möjligheten att obe existerar som ett paranormalt fenomen.

Osis och Tart

Den äldsta metoden att laboriemässigt försöka fastställa obe är den som utarbetats av dr Osis. Försökspersonen får ligga på en säng. I rummet finns en skiva med hissanordning så att skivan kan höjas upp till taket. Detta omöjliggör för en person i rummet att se mindre föremål på skivan. Försökspersonens uppgift är att lyfta från sin kropp, sväva upp till skivan, se över kanten, sjunka ned i kroppen igen och rapportera vad som finns på skivan. Försök av detta slag gjordes också av Charles Tart på 1960-talet.

1965 träffade Tart en ung dam, fröken Z., som berättade att hon alltsedan sin tidigaste barndom haft en rad ut-ur-kroppen-upplevelser. I allmänhet var det så att hon vaknade upp några sekunder under natten och tyckte att hon flöt upp till taket och såg sin kropp ligga på sängen. Tart föreslog henne att göra några små experiment. Hon skulle skriva ned siffrorna 1 till 10 på 10 olika papperslappar och före sänggåendet blanda dessa lappar samt lägga en av dem — utan att hon själv visste vilken — på en plats där den inte var synlig från

Professor Charles Tart

sängen, men väl synlig från taket. Om hon under natten kände att hon befann sig andligen uppe vid taket, skulle hon försöka se vilket nummer som var skrivet på papperslappen och efter uppvaknandet kontrollera om det var riktigt.

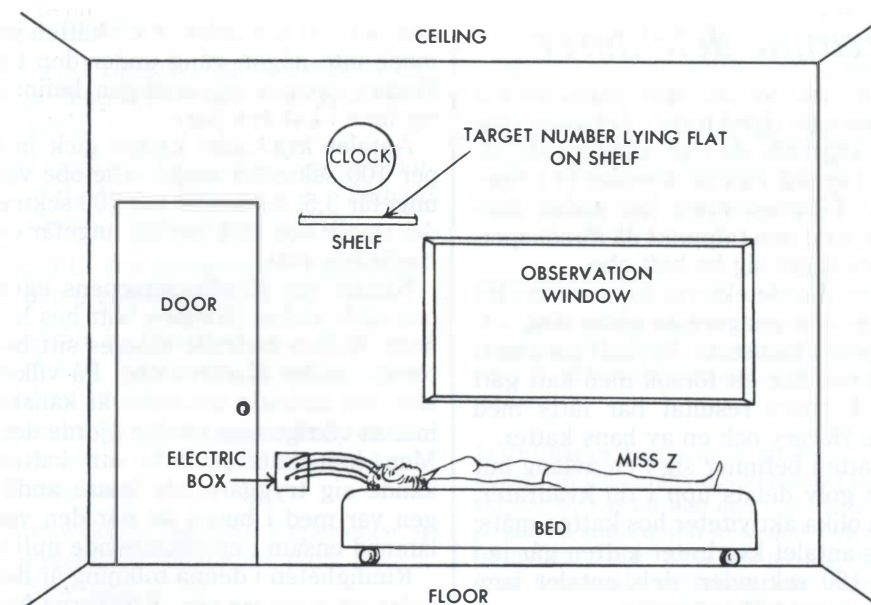
Efter en tid meddelade Z. att hon gjort experimentet sju gånger och varje gång med lyckat resultat.

Nu tyckte Tart att det skulle vara meningsfullt att göra några försök med Z. Hon fick sova fyra nätter i ett drömlaboratorium. Tart ville samtidigt göra vissa mätningar för att se vad som hände i hennes hjärna och kropp under obe. Små elektroder fästes vid hennes huvud och på olika ställen på kroppen för att registrera hjärnvågorna, ögonrörelserna, blodtrycket och hudens elektriska motstånd. Genom de två förstnämnda mätningarna skulle man kunna se om försökspersonen var vaken eller sov under upplevelserna och om hon drömde. De två andra mätningarna kunde berätta något om aktiviteten hos det autonoma nervsystemet.

Ovanför Z:s säng fanns ett observationsfönster genom vilket Tart kunde iaktta henne.

Sedan Z. lagt sig, gick Tart till ett annat rum och lät slumpen välja ut ett femsiffrigt tal, som han skrev ned på ett papper. Papperet lade han på en hylla uppe vid taket, drygt två meter ovanför golvet. Numret kunde lätt ses av någon som befann sig högt uppe vid taket, men det var osynligt för en person som låg i sängen eller gick omkring i rummet. Z. kunde inte stiga upp från sängen utan att avbryta EEG-registreringen i rummet intill. Hon hade alltså ingen möjlighet att på vanligt sätt se de nedskrivna siffrorna på papperslappen.

En klocka var placerad intill lappen med siffrorna för att försökspersonen skulle kunna försöka se vid vilken tid obe inträffade.

Skiss som visar Charles Tarts experiment med fröken Z. Ur E. Mitchell, "Psychic Exploration".

Z. hade flera obe under experimentet. Efter varje vaknade hon och rapporterade. Bara en gång, under den fjärde och sista natten, hade hon befunnit sig i en sådan position uppe vid taket att hon kunnat avläsa numret på lappen. Avläsningen var riktig: 25132. Chansen att gissa rätt på ett femsiffrigt tal vid första försöket är en på 100.000. Z. uppnådde alltså ett högst signifikant resultat.

Tart anser inte att experimentet utgör bevis för något paranormalt. Möjligen, säger han, kan Z. ha gömt en spegel och en stång (där delarna skjuts in i varandra) i sin pyjamas och med hjälp därav kunnat se vad som fanns på hyllan vid något tillfälle då hon trodde att Tart inte observerade henne genom fönstret. Möjligen kan hon också undermedvetet ha sett siffrorna mycket svagt speglas i glaset på den klocka som var placerad på hyllan. Tart tror inte att det gått till så, men kan inte helt utesluta det.

Blackmore

Den brittiska psykologen och parapsykologen Susan Blackmore har i tidskriften *Parapsychology Review*, november-december 1982, kritiserat Tarts experiment med Z. (översättning i *Sökaren* nr 7, 1983). Vad hennes kritik är värd är svårt att säga, men hon hänvisar bland annat till den skotsk-svenske parapsykologen Adrian Parker, som påpekat att EEG-kurvan skymdes av en del 60-periodiska störningar, vilket — anser hon — är precis vad man kunnat vänta sig om Z. hade rört på sig för att kunna se numret uppe på hyllan.

Blackmore anmärker vidare på att Tart lade lappen på hyllan i Z:s närvaro — fast givetvis utan att hon kunde se siffrorna.

"Det är synd och skam", skriver Blackmore, "att ett experiment med så många brister och med så tvivelaktigt resultat skall vara det enda där man har fått ett sådant spännande resultat och att denna försöksperson inte kunde delta i några fler experiment." (Inför ett femte experiment skärptes villkoren, men Z. kunde inte längre medverka.)

Tart tror som sagt inte att fusk förekommit. Däremot menar han att telepati (han visste själv vilket numret på lappen var) eller klärvoajans kan vara förklaringen.

De prov som Tart tog, visade ett unikt EEG-mönster vid den tid när obe förekom. Han kallar det alfoidmönster.

Nya försökspersoner

Tarts andra försöksperson hette Robert Monroe. Denne uppger att han gått ur sin kropp fler än tusen gånger (1971) och han har skrivit en bok om sina upplevelser, *Journeys Out of the Body*. Monroe deltog i några försök av samma slag som de förut nämnda, men med den skillnaden att hyllan på vilken det femsiffriga talet lades, var i kontrollrummet och inte i samma rum som försökspersonen. Monroe upplevde några gånger att han var utanför sin kropp, men lyckades inte manövrera sig så att han kunde läsa några siffror.

Under ett experiment som Tart gjorde, fick konstnären Ingo Swann "stiga upp" från en stol och "se" vad som fanns i en låda upphissad mot taket. Femsiffriga tal kunde han inte identifiera — han sa att han inte kunde "se" tillräckligt klart under obe. Däremot lyckades han med ord och i teckningar rätt beskriva olika föremål i lådan. Åtta försök gjordes.

En person som inte visste något om försöket, fick sedan passa ihop föremålen med ritningarna och beskrivningarna. Alltså gjordes en helt fristående bedömning. Matchningen gav åtta träffar, vilket innebar att Ingo Swann enligt bedömaren hade lyckats i alla försöken. Chansen är mindre än en på 40.000 att gissa rätt. Resultatet var alltså högst signifikant. Susan Blackmore kommenterar dock att detta experiment inte har dokumenterats tillräckligt detaljerat för att man skall kunna vara säker på hur det utfördes. ²⁾

Telepati?

Det har senare gjorts försök att utesluta möjlig telepati mellan försökspersonen och någon annan (kanske försöksledaren) som känner till målet för experimentet (måltavlan). Man ber försökspersonen att gå ut ur kroppen och sedan gå genom en vägg in i ett angränsande rum, där en skiva med tecknade symboler i en låda med ett hål snurrar runt så att endast en symbol i taget syns i hålet. Ingen person finns i rummet vilken kan se symbolen som visar sig i hålet. Det finns således ingen människa som på normalt sätt kan veta vilken symbol som vid en given tidpunkt befinner sig synlig i hålet. Automatisk registrering sker, när en viss symbol syns i hålet. Försökspersonen skall i det utanförkroppsliga tillståndet gå in i rummet, omedelbart avläsa symbolen i hålet på lådan och återvända till sin kropp. Några entydiga resultat finns inte rapporterade från dessa experiment.

Forskare har också genom vissa anordningar försökt ta reda på om "seendet" är lokaliserat till en viss punkt, som det måste vara om det rör sig om en ut-ur-kroppen-upplevelse, eller om det är av klärvoajant typ. Ännu en bit in på 1980-talet hade inga entydiga resultat rapporterats.

En del forskare har intresserat sig för olika slags mätbara funktioner hos den som har obe. Dessa funktioner jämförs med de funktioner paragnosten har då han befinner sig i vanligt vaket tillstånd.

Vid dessa mätningar är det enklast

Dr Susan Blackmore

att ha försökspersoner som påstår sig mer eller mindre viljemässigt kunna göra utflykter ur kroppen.

Försökspersonen meddelar när han tycker sig ha obe. Han meddelar också när han anser sig ha återvänt till kroppen. Skilda forskare har fått olika resultat. Janis m fl (1973) och Hartwell m fl (1974) mätte fysiologiska funktioner hos studeranden Blue Harary. En jämförelse mellan resultaten i obe-tillstånd och icke-obe-tillstånd visade ökad andningshastighet, ökad puls, minskad REM (ögonrörelser) och minskat hudmotstånd vid obe.

Karlis Osis och Janet Mitchell mätte Ingo Swanns funktioner. Medelamplituden för EEG minskade vid obe. Däremot kunde inga signifikanta skillnader visas ifråga om andning och puls.

Fysiologiska skillnader tycks alltså förekomma mellan obe-tillstånd och icke-obe-tillstånd. Resultaten säger väl ingenting om naturen av obe, inte ens om det är möjligt för en person att förflytta sitt medvetande från t ex det rum där kroppen befinner sig, till ett angränsande rum.

Levande detektorer

I en del försök har man använt mänskliga detektorer: personer har fått ange när de haft känslan att någon osynlig varelse kommit in i rummet. Tidsangivelsen har sedan jämförts med den tidpunkt då försökspersonen säger sig ha haft obe.

Som djurdetektorer har man använt katter och gnagare av olika slag, exempelvis hamstrar. Vi skall kortfattat beskriva hur ett försök med katt gått till. Positiva resultat har fått med Blue Harary och en av hans katter.

Katten befinner sig i en avlång bur vars golv delats upp i tio kvadrater. Två olika aktiviteter hos katten mäts: Dels antalet kvadrater katten går in i per 100 sekunder, dels antalet jamningar per 100 sekunder.

Harary ansåg sig kunna framkalla obe mer eller mindre av egen vilja. En serie på fyra försök gjordes. Varje försök bestod av åtta perioder obe och åtta perioder icke-obe. Dessa två olika tillstånd följde direkt efter varandra och gjordes lika långa. Hararys uppgift var att i obe-tillstånd gå in i det rum där katten fanns och lugna den. Resultat: Antalet jamningar per 100 sekunder var ungefär 3,5 under icke-obe. Sammanlagt jamade katten under hela försöket 37 gånger. Under perioderna av obe var jamningarna

noll per 100 sekunder, d v s katten jamade inte någon gång under den tid Harary uppgav sig andligen befinna sig inne i kattens bur.

Antalet kvadrater katten gick in i per 100 sekunder under icke-obe var ungefär 3,5, medan de per 100 sekunder under obe gick ner till ungefär en tredjedels ruta.

Katten var försökspersonens egen och hade sedan födelsen bott hos honom. Katten ändrade således sitt beteende under Hararys obe. På vilket sätt den ändrade beteende är kanske inte så viktigt som att den gjorde det. Man kan kanske anta att katten kände sig tryggare när husse andligen var med i buren än när den var lämnad ensam i en främmande miljö.

Rimligheten i denna tolkning är det svårt att yttra sig om. Forskarna har inte heller spekulerat mycket i detta. Det primära syftet har varit att få fram metoder. Senare försök med likartade arrangemang har emellertid inte gett samma entydiga resultat när det gäller överensstämmelse mellan djurbeteende och en försökspersons obe.

Något bevis för obe som ett par normalt fenomen har laboratorieexperiment ännu inte gett. Att ut-kroppen-upplevelser inte är ovanliga råder det dock intet tvivel om.

Ett litteratururval:

Black, D. Ekstasy; Out-of-the-Body Experiences. Bobbs Merril: New York, 1975.

Blackmore, S. Parapsychology and Out-of-the-body Experiences. Teilhard Centre Press: London, 1978.

Broad C. och Ejvegård R. Ut-ur-kroppen-upplevelser. Stockholm 1981.

Crookall, R. The Study and Practice of Astral Projection. Aquarian: London, 1961.

Crookall, R. More Astral Projections: Analysis of Case Histories. Aquarian: London, 1964.

Ehrenwald, J. The ESP Experience. A Psychiatric Validation. Basic Books: New York, 1978.

Fox, O. Astral Projection: A Record of Out-of-the Body Experiences. University: New Hyde Park, N.Y., 1962.

Green, C. Out-of-the-Body Experiences. Institute of Psychophysical Research: Oxford, 1968.

Mitchell, E. Psychic Exploration. Putnam: New York, 1974.

Monroe, R. Journeys out of the Body. Doubleday: New York, 1971.

Muldoon, S. The Case for Astral Projection. Arics Press: London, 1936.

Muldon, S. och Carrington H. The Projection of the Astral Body, Rider: London, 1956.

Romell, M-M. Om dubbelgångarproblemet. S.P.F.: Stockholm, 1957.

C. Tarts redogörelse för sina experiment finns i kapitlet Out-of-the-Body Experiences i E. Mitchells antologi Psychic Exploration.

1) Dr Charles Tart, som är professor i psykologi vid University of California i Davis, skriver till oss att han inte tror att fröken Z. kan ha stigit upp från sängen och tittat på hyllan. "När EEG tas på någon, får man betydande artefakter från registreringen av till och med små huvudrörelser, såsom när man vänder sig under sömnen. Om man gör en sådan rörelse att tre av elektroderna står upp, skulle det skapa en sådan enorm artefakt att färgen som används vid registreringen skulle stänkas ut över hela rummet, något som inte inträffade."

2) Till dr Susan Blackmores kommentar att experimenten med Ingo Swann inte är tillräckligt detaljerat beskrivna, svarar dr Tart att han inte vet exakt vad hon syftar på. Han tillägger att han varit med om andra fjärrsynsexperiment med Ingo Swann, vilka varit ytterst goda och detaljerade, så han finner inget skäl att betvivla den tidigare rapporten.

Avslappnings- och meditationsmusik

"Kosmiska fantasier" av Jan Sandell

Pris 70:- inkl. moms o. frakt

Ring 0450-531 44!

Ettårig utbildning
i modern healing

Center för Helhetssyn

och Healing

Box 117

391 21 Kalmar

KROPPS BALANSERING

KURSER FÖR ETT FRISKARE LIV

KROPPSBALANSERINGTEAMET INBJUDER TILL ETT HÄNDELSERIKT ÅR 1987! VI ERBJUDER NU ENSTAKA HELGKURSER OCH LÖPANDE FLERSTEGSUTBILDNING I KROPPSBALANSERING — DEN EFFEKTIVA METODEN ATT BALANSERA KROPPENS ENERGIER MED HJÄLP AV MUSKELTESTNING.

Kroppsbalansering började sin utveckling på 1960-talet som en dynamisk syntes mellan modern västerländsk fysiologi och biokemi och gammal kinesisk akupunktur. Genom att testa muskler som är kopplade till hjärnan, nerverna och kroppens olika energisystem kan man få en snabb bild över en människas problem och vad hon behöver göra för att må bättre.

Med Kroppsbalansering kan du lära dig att behandla dig själv genom vårt Egenvårdsprogram. Du får lära dig det fantastiska i att på kort tid kunna testa och hjälpa andra människor i din närhet.

Med Kroppsbalansering kan man nå allt från kroppen till själen!

I Kroppsbalansering ingår test och behandling av: Kroppens yttre energisystem — auran och chakras, akupunkturmeridianerna, reflexsystem för blod och lymfa, allergitestning av mat och födoämnen, tankar-känslor-affirmationer och psykisk stress, negativa reaktioner på ljud och färger samt att balansera den elektromagnetiska energi som styr nervsystem, muskler, bindväv, senor, leder, hormoner och slemhinor. Fungerar inte våra tankar och kroppens energisystem — då fungerar ingenting. Genom Kroppsbalansering når man en harmoni i kroppen som öppnar sinnena för andlighet och kontakt med våra djupare resurser.

Kroppsbalansering fungerar utmärkt att kombinera med alla andra former av terapier för mänskligt välbefinnande.

KROPPSBALANSERINGTEAMET håller från och med i år helgkurser i 6 olika steg (Kroppsbalansering/Omkoppling och Kroppsbalansering/Touch for Health). Det är inte nödvändigt att gå allt — BAS-kursen räcker mycket långt!

Kurser hålls löpande under året och i mån av deltagare — i hela Sverige. Kontakta oss för aktuell information!

Kroppsbalansering-Teamet, Sigtunagatan 4, 113 22 Stockholm, tel 08-32 39 95

VÄLKOMNA! Mac Pompeius Wolontis

Vad är det som gör att vissa människor kan minnas tidigare inkarnationer? Är det rena slumpen? Eller en specifik egenskap hos vissa personer? Har det med kroppsliga arvs-

egenskaper att göra? Eller är det händelser i miljön som inverkar? Är det en sjuklig avvikelse? Eller förbud om en utveckling som skall ge alla människor denna förmåga?

VÄGEN BORTOM LÖVESTAD

Dénis Lindbohm, känd för sina böcker om reinkarnation, har funderat över dessa frågor under mer än ett halvsekel. Nu finns boken VÄGEN BORTOM LÖVESTAD, i vilken han analyserar problemet och lägger fram sina rön. Han skildrar sin egen tidiga barndom på ett ytterst öppenhjärtligt vis och använder psykologiskt vetande för att granska alla de faktorer som ledde till att

han själv kom att minnas gångna liv. Enligt flera läsaes åsikt är detta författarens hittills bästa bok i ämnet reinkarnation. Den är samtidigt en gripande berättelse om en mycket ensam liten sårings vardag, med alla vardagens glädjeämnen och sorger, allt i skenet av det starka minnet från en tid då han hade varit en annan person; en liten flicka, vars liv här presenteras utförligt.

Boken kostar över kr 80:- i bokhandeln. Vid köp direkt från författaren är priset endast kr 47:-, inräknat moms, vadderat kuvert och porto. Sätt in beloppet på postgiro nr 63 46 41 - 5, mottagaren Dénis Lindbohm, och skriv bara LÖVESTAD på blanketten talong. Leveranstid cirka en vecka. Skriv eget namn och adress tydligt!

Dénis Lindbohm, Fosievägen 29 A VI, 214 31 MALMÖ, tel 040 - 824 53

Condots ufostudie Bluff eller konspiration?

Av Philip J Klass

Det smiddes faktiskt planer att vilseleda allmänheten. Condon och Low blev deras offer.

För nu tjugo år sedan började Colorados universitet genomföra ett mycket kontroversiellt projekt som var unikt i universitetsforskningens annaler. På begäran från USAs regering gick universitetet med på att göra en tvåårig vetenskaplig undersökning av oidentifierade flygande föremål — ufon. Det projektet gav förmodligen Colorados universitet mer ryktbarhet — och helt säkert mer kritik — än någon annan verksamhet som någonsin kommer att äga rum på dess område.

Framlidne Edward U. Condon, en världsberömd fysiker som en gång framgångsrikt hade lett *National Bureau of Standards* och som nu var medlem av fakulteten i Colorado, gick motvilligt med på att leda ufo-projektet. Han blev ufodyrkarnas främsta strykpojke. Robert Low, en annan fakultetsmedlem som fungerade som projektets samordnare och som senare dog i en flygolycka, smutskastades i massmedia därför att han och Condon skulle ha sammansvurit sig i syfte att lura allmänheten.

En sådan sammansvärjning fanns också, *men Condon och Low var dess offer, inte dess upphovsmän*. En liten grupp "ufotroende", bland annat en ledamot av den federala kongressen, arbetade i hemlighet på att misskreditera Coloradoprojektet. I dag kan vi lägga samman pusselbitarna därför att vi av en händelse fått tillgång till upphovsmannens papper — han beick senare självmord.

Låt mig betona att jag inte kan säga att Coloradoundersökningen gjordes särskilt väl. Jag anser att Condon själv inte spelade en tillräckligt aktiv roll, och Low hade ingen tidigare erfarenhet av att samordna en

så komplicerad undersökning. Med tanke på omständigheterna tvivlar jag dock på att någon kunde ha skött sig särskilt mycket bättre, och de som senare försökte misskreditera Coloradoprojektet, skulle säkert ha klarat sig mycket sämre om det varit de själva som lett programmet.

Men låt oss först gå tillbaka till våren 1966, för dem som är för unga för att minnas hur det var och för dem som inte minns så klart efter två decennier.

På våren 1966 hade USAs flygvapen undersökt uforapporter i nästan tjugo år — mer än 10.000. Till en början fanns det några i flygvapnet som misstänkte att vissa uforapporter kunde handla om utomjordiska rymdskepp, eller möjligen sovjetiska spaningsplan, kanske konstruerade med en avancerad teknologi som rysarna fått från tyska vetenskapsmän, vilka de tagit tillfångä efter andra världskrigets slut.

I början av femtioalet, sedan flygvapnet fått veta att många till synes mystiska uforapporter i själva verket hade helt prosaiska orsaker som ljusa himlakroppar, väderballonger och lysande meteorklot, drog det dock slutsatsen att alla uforapporter kunde förklaras lika prosaiskt. Därför lät det bara personal på låg nivå — många av dem utan lämplig utbildning — undersöka uforapporter. Det är därför inte ägnat att förvåna om dessa relativt utbildade undersökare i några fall hade svårt att hitta rationella förklaringar, och att en liten andel av fallen förblev oförklarade. De som gärna ville tro på utomjordiska rymdskepp såg dessa oförklarade fall som bevis för sina käreste drömmar.

Ibland lade flygvapnets undersökare fram förklaringar som av goda skäl väckte skarp kritik. I mars 1966 väckte till exempel uforapporter från studenter och andra i södra Michigan landsomfattande uppmärksamhet, sedan flygvapnets undersökare — astronomen J. Allen Hynek — låtit förstå att några av rapporterna kunde handla om sumpgas. Den förklaringen gav upphov till mycken löje och kritik, till och med från några kongressledamöter, bland annat en då okänd ledamot från Michigan vid namn Gerald Ford.

Denna kritik av flygvapnets handhavande av ufofrågan, och anklagelser att det försökte dölja fakta, föranledde dess vetenskapliga rådgivningsbyrå att rekommendera att en oberoende ufostudie skulle utföras av ett eller flera universitet, men när man hörde sig för hos välkända vetenskapliga institutioner som MIT, så var ingen av dem villig att åta sig ett sådant projekt.

I slutet av våren och början av sommaren 1966, medan flygvapnet brottades med problemet att finna en ansedd vetenskapsman och institution som var villig att ta itu med ufostudien, myglade en fakultetsmedlem vid Arizonas universitet i korridorerna för att få uppdraget. Han hette James E. McDonald, var atmosfärfysiker och respekterades av sina kolleger. Det stod dock ett grundläggande hinder i hans väg: *Han var redan övertygad om att några ufon var utomjordiska rymdskepp*. Detta gjorde det uppenbarligen omöjligt för honom att utföra en oberoende och opartisk undersökning.

Condon, som tidigare hade varit

Professor Condon

ordförande i *American Physical Society* och *American Association for the Advancement of Science*, och som nu var medlem av den respekterade *National Academy of Sciences*, hade nyligen blivit medlem av fakulteten i Colorado för att ägna sina sena år åt forskning i atomfysik.

Robert Low var då *assistant dean* vid Colorados *graduate school* (universitetets avdelning för forskarutbildning) och avsevärt yngre än Condon. Han insåg vilka fallgropar som fanns i ufoforskningen, men han trodde att projektet gav universitetet en möjlighet att vinna ett vidare erkännande som vetenskapligt högtstående centrum, och att det också kunde bli ett användbart steg i hans egen akademiska karriär. Händelseutvecklingen skulle visa att han misstog sig på båda punkterna.

Efter flera veckors intern debatt om huruvida man skulle åta sig programmet eller inte inlämnade universitetet i början av oktober 1966 sitt formella förslag, och den 7 oktober meddelade flygvapnet att uppdraget hade gått till Colorados universitet. En avgörande paragraf i kontraktet med universitetet lød som följer:

"Arbetet skall utföras strikt objektivt av forskare som, så noga som vi kan avgöra, inte har några särskilda böjelser eller fördomar i ufofrågan". (Min kursivering.)

Detta var ett oerhört viktigt villkor, eftersom Coloradogruppen skulle fälla en vetenskaplig dom, ungefär som juryn i en domstol, vars medlemmar måste svära på att de inte har några förutfattade meningar om det mål de skall granska. Jag misstänker, men kan inte bevisa, att denna paragraf var avsedd att förbygga varje direkt deltagande av McDonald. Colorados universitet delegerade senare vissa uppgifter till

flera utomstående institutioner och specialister, men ingen gick någonsin till McDonald.

Denna avgörande paragraf kränktes dock omgående när David R. Saunders kom med i projektet som en av dess tre ledande vetenskapsmän — betecknade som "huvudundersökare". Saunders var medlem av universitetets psykologiska institution, men det blev snart uppenbart att han var åtminstone "nästan troende", som en av de yngre vetenskapsmännen i projektet snart sade åt honom rent ut.

Saunders erkände senare offentligt att han börjat intressera sig för ufon åtminstone några månader innan flygvapnet tecknade kontrakt med universitetet. Efter att ha läst en sensationsinriktad bestseller med titeln *UFOs — Serious Business*, av en starkt ufotroende författare, hade Saunders besökt huvudkontoret för *National Investigations Committee of Aerial Phenomena* (NICAP), som då var USAs största grupp ufotroende. Där träffade han organisationens funktionärer och blev själv medlem.

Det var Saunders som spelade den viktigaste rollen när det gällde att få Condon och Low att gå med på att — med Saunders' egna ord — "vi borde koncentrera oss på att försöka identifiera och utveckla fall som skulle kunna stödja hypotesen om utomjordisk intelligens". (1) Saunders trodde också på de ufotroendes grundtes att USAs regering försökte dölja fakta om ufon. Som han senare skrev:

"Nästan från projektets första dag hade jag hävdad att en 'sammansvärjning från regeringens sida' i syfte att dölja 'sanningen om ufon' för allmänheten var en ännu sannolikare hypotes än utomjordisk intelligens." (2)

Saunders var väl medveten om be-

"Om jag hade vetat hur emotionellt engagerade de ufotroende är, och till vilka extrema handlingar deras tro kan leda dem, skulle jag förvisso aldrig ha åtagit mig projektet."

Edward U. Condon

stämmelsen i kontraktet med flygvapnet att man inte skulle anställa undersökare som hade "några särskilda böjelser eller fördomar i ufofrågan", eftersom han själv hade varit med om att skriva det förslag som kontraktet byggde på. Ändå betraktade han inte sig själv som diskvalificerad av dessa skäl.

Condon och Low försökte redan från början få en god arbetsrelation till NICAP. Organisationens direktör Donald Keyhoe och vicedirektör Richard Hall tackade på hösten 1966 ja till en inbjudan att besöka Boulder och informera projektets vetenskapsmän. Efter detta möte ställde sig talesmän för NICAP på ett egenomligt sätt bakom Condon och hans medarbetare i organisationens tidskrift *The UFO Investigator*, januari-februari 1967. I artikeln stod det:

"Man kan nog med fog säga att vetenskapsmännen i projektet sträcker sig från vidsynta skeptiker till moderat övertygade 'troende' — vilket är som det skall vara." (Min kursivering.)

Medan NICAPs talesmän uppenbarligen var nöjda med att finna "moderat övertygade troende" i Coloradoprojektet strax efter det att undersökningen inletts, om de hade gjort en riktig bedömning, så hade villkoren i kontraktet med flygvapnet brutits.

McDonald inbjöds hösten 1966 också till Boulder för att informera Coloradoprojektets medlemmar. Sommaren 1967 återvände han för att informera dem om resultaten av sina egna undersökningar av uforapporter från Australien och Nya Guinea. Utöver detta utnyttjade Condon och Low dock inte McDonalds täta erbjudanden om att mer direkt engagera sig i undersökningen.

Även J. Allen Hynek inbjöds att komma till Boulder och informera arbetslaget om sina egna åsikter om ufon. Däremot inbjöds aldrig den då ledande erfarne ufoskeptikern, den numera framlidne astronomen Donald Menzel, och inte heller jag, trots att jag redan tidigt i programmet

hade ställt mig till förfogande som konsult.

I juni 1967, när undersökningen hade hunnit ungefär halvvägs, fick laget en ny medlem i Norman E. Levine, som just doktorerat i elektroteknik vid Arizonas universitet. Levine erkände offentligt att det var McDonald som hade gjort honom intresserad av ufon.

Strax efter det att han hade gått med i arbetslaget råkade jag prata med honom på telefon när jag försökte ringa Low, som hade rest bort. Under diskussionen fick jag till min bestörtning höra Levine uttrycka åsikter om ufon som var anmärkningsvärt lika McDonalds, i synnerhet med tanke på att Levine först nyligen hade anslutit sig till projektet.

I Coloradoprojektets planer ingick att ha en liten grupp vetenskapsmän redo att rycka ut och undersöka viktiga rapporter om ufoobservationer. För att försäkra sig om att sådana rapporter omgående kom till projektets kännedom skapade man ett "nät för tidiga varningar". Det bestod av några tiotal personer i hela landet. De rekryterades främst bland NICAPs egna fältforskare. Strax efter det att Levine hade anslutit sig till projektet utnämndes han till fältforskarnas "sekreterare" för att samordna ansträngningarna. Levine och Saunders kom på så sätt att få nyckelroller när det gällde att avgöra vilka uforapporter som förtjänade undersökningar på fältet.

Den 4 september 1967, nästan ett år efter det att undersökningen hade inletts, talade Saunders inför *American Psychological Association* (APA) vid dess årsmöte i Washington, som medlem av en panel under en session om ufon. Vid frågestunden efteråt fick han frågan:

"Vad anser ni om Condonkommitténs vetenskapliga integritet?"

Saunders svarade:

"... jag skulle inte vilja vara med i en undersökning som inte bedrevs öppet och opartiskt." (3)

Med tanke på Saunders egen ufotro, och med tanke på den nyckelroll han och Levine spelade i projektet, är hans svar knappast ägnat att förvåna. Han stannade i projektet fram till den 7 februari 1968. Då avskedades både han och Levine.

Saunders fann för gott att vid APAs årsmöte inte avslöja att han var något oense med Condon och Low, därför att de två veckor tidigare hade förkastat två av hans förslag. Det ena gick ut på att projektet redan innan det presenterade sin slutgiltiga rapport skulle offentliggöra några av sina preliminära undersökningsresultat. Saunders ville offentliggöra både de resultat som han ansåg stödde hypotesen om utomjordingar och de som han ansåg inte stödde den.

Saunders andra förslag gick ut på att Coloradoprojektet skulle uppmuntra en offentlig diskussion "om de samhällsproblem som världen ställs inför om vår eller någon kommande studie skulle framlägga avgörande bevis för utomjordiska besök". (4)

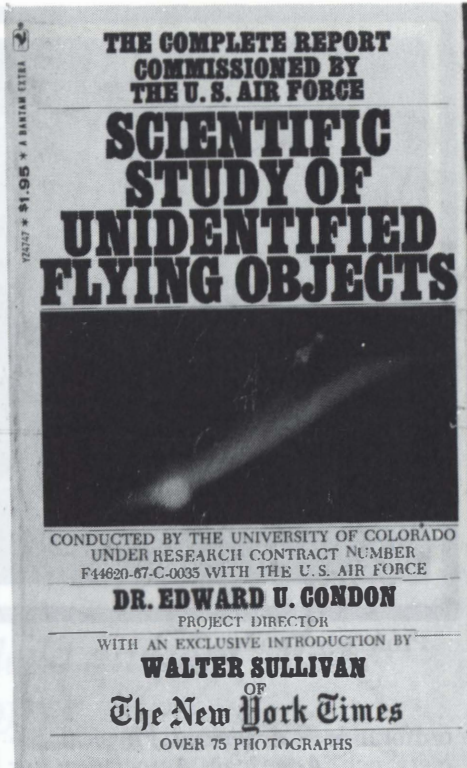
Condon och Low beslutade att förkasta dessa båda förslag var mycket välbetänkt när det fattades, och det har förvisso inte visat sig mindre välbetänkt i efterhand. Condon, och projektet, hade tidigare kritiserats — av goda skäl — för flera tal som Condon hållit i början av undersökningen, och där han avslöjat sin starka skepsis inför tanken att ufona kunde vara utomjordiska besökare. Som resultat av denna kritik hade man beslutat att vänta med ytterligare offentlig diskussion tills den slutgiltiga rapporten hade lagts fram. Saunders hade själv brutit mot denna policy genom att gå med på att tala vid APAs årsmöte utan tillstånd från projektledarna.

Om det inte hade varit för McDonalds tragiska självmord i juni 1971, och om inte den unge doktoranden Paul McCarthy vid Hawaiis universitet hade bestämt sig för att skriva sin avhandling om ufokontroversen, så skulle världen aldrig ha fått reda på de förtäckta försök som McDonald ledde att underminera Coloradoundersökningens trovärdighet.

Unge McCarthy betecknade ärligt sig själv som ufotroende, och McDonalds änka gav honom tillgång till sin mans alla personliga papper. Med tanke på McCarthys starka sympatier för McDonald efter dennes tragiska död, verkar det sannolikt att han utelämnat åtminstone vissa "komprometterande bevis" i sin avhandling, som han färdigställde i slutet av 1975, men det finns ändå tillräckligt många bitar kvar för att man skall kunna lägga samman det egendomliga pusslet.

McDonald hade själv börjat tro så fanatiskt på att ufona var främmande rymdskepp och detta sekels största vetenskapliga mysterium, att han först var säker på att Coloradogruppen skulle dra samma slutsats. I så fall skulle regeringen nästan säkert bemyndiga en massiv uppföljning av undersökningen, och McDonald skulle på grund av sin sakkunskap vara den logiskt sett lämpligaste ledaren för denna. Condon och Low visade inget intresse av en uppföljning, men om dessa båda inte lät sig övertygas utan drog en negativ slutsats, så skulle McDonalds ambitioner gå i stöpet.

Av McCarthys doktorsavhandling får vi veta att när McDonald i början av augusti 1967 återvände från Boulder, efter att ha informerat Coloradolaget om sina egna ufoundersökningar i Australien, var han nedsla-

"Condonrapporten"

gen. Han antydde detta i ett brev den 11 augusti 1967 till Mary Lou Armstrong, projektets administrativa assistent. McCarthy anmärker i sin avhandling:

"McDonald kunde prata och skriva öppet till Armstrong och några till, fast ledarna Condon och Low höll distansen." (5)

Det var ungefär samtidigt — i augusti 1967 — som en medlem av projektet, enligt vad man tror fru Armstrong, upptäckte ett PM som Robert Low hade skrivit ett år tidigare. Det var daterat den 9 augusti 1966, och i det gav Low uttryck åt sin personliga uppfattning om huruvida universitetet skulle åta sig ufostudiet eller inte. I slutet av april 1968 skulle innehållet i detta PM läggas till grund för en specialartikel i tidskriften *Look*. I artikeln anklagades Coloradoundersökningen för att vara ett "knepp för en halv million dollar, i syfte att få amerikanerna att tro att Condonkommittén utförde en objektiv undersökning".

Författare till artikeln var John G. Fuller, som tidigare hade skrivit två ufoböcker. Senare skrev han också en bok där han ställde sig bakom en berömd sydamerikansk "medial kirurg", och ännu senare en bok där han påstod att vissa jetplan hos *Eastern Air Lines* hemsöktes av spöken efter medlemmar av en besättning som hade dödats vid en tragisk olyckshändelse.

När vi bedömer innehållet i Lows PM, får vi komma ihåg att det skrevs vid en tidpunkt då fakultetsmedlemmarna var djupt oense om huruvida

universitetet skulle åta sig projektet eller inte. Lows PM hade titeln "Några tankar om ufoprojektet". Det riktades till E. James Archer, chef för forskarskolan, och till Thurston E. Manning, vice ordförande för akademiska angelägenheter.

I sitt PM påpekade Low att de som motsatte sig ett engagemang från universitetets sida ansåg att "om man skall åta sig ett sådant projekt måste man göra det objektivt. Man måste alltså erkänna möjligheten att det kan finnas ufon. Det är inte respektabelt att allvarligt överväga en sådan möjlighet. Troende stannar med andra ord utanför". Men Low citerade en annan vetenskapsman vid ett särskilt forskningscenter i Boulder. Denne var gynnsamt inställd till projektet och sade:

"Vi måste göra det på rätt sätt — objektivt och kritiskt... att ha projektet här skulle inte göra oss till vetenskapliga korkskallar."

I sitt PM gjorde Low en analogi med ESP-experimenten som J. B. Rhine hade utfört vid Dukes universitet på trettioalet. Low påpekade att "Dukestudien gjordes av troende, som inte övertygade någon sedan de blivit klara. Vår studie skulle göras nästan uteslutande av icke troende, som visserligen inte skulle kunna bevisa ett negativt resultat, men som kunde och förmodligen skulle lägga fram ett imponerande bevismaterial för att det inte ligger någon verklighet bakom observationerna."

Sedan följde den mening som senare skulle visa sig så besvärande. Low skrev:

"Kneppet (*the trick*) tror jag skulle vara att beskriva projektet på ett sådant sätt att det för allmänheten framstår som helt objektivt, men för vetenskapsmännen som en grupp icke troende som gör sitt bästa för att vara objektiva, men som nästan inte har några förväntningar om att hitta ett tefat."

De flesta som talar amerikansk engelska tänker på någonting oärligt när de hör ordet *trick*, men enligt *Random House Dictionary of the English Language* kan det också betyda konsten att göra någonting skickligt (*the art or knack of doing something skillfully*), en betydelse som är vanligare i den brittiska engelskan än i den amerikanska, och även i övriga samväldesländers varianter av engelska språket.

I början av 1978 försökte till exempel vetenskapsmän från Canada och USA lokalisera radioaktivt nedfall från en sovjetisk satellit som kommit ur kurs över Nordvästterritorierna i Canada. I en artikel från *United Press International* (UPI) citerades den kanadensiske vetenskapsmannen Jack Doyle, som hade sagt: "Kneppet (*the trick*) just nu är att omvandla blip-

parna på våra /instrument/band till någonting vi kan se på marken." (Kanadensisk engelska kombinerar ofta amerikanskt uttal med brittisk stavning och brittiskt ordförråd. Ö. a.)

Robert Low hade studerat vid universitetet i Oxford, och under ett kort sammanträffande som jag hade med honom i Washington, lade jag märke till att han lagt sig till med vissa brittiska ordvändningar. Fast jag erkänner att det i dag inte är möjligt för oss att veta säkert vilken betydelse han avsåg i sitt nu ökända PM.

Det viktiga är dock om Saunders och McDonald blev överraskade och chockerade när de för första gången läste PMet och drog slutsatsen att Low och Condon hade ägnat sig åt ren svindel. Enligt den bok som Saunders senare skrev, blev han varken chockerad eller överraskad, eftersom PMet "inte sade någonting nytt — det uttryckte bara i korthet det som vi redan visste på grundval av Lows dagliga uppträdande. (6) Om Saunders då trodde att Lows PM var bevis på bedrägeri kunde, och skulle, han ha nämnt det några veckor senare, när han träffade vice ordförande Manning för att klaga över att Condon och Low hade avvisat hans två förslag. *Ändå nämnde Saunders inte ens Lows PM för Manning.*

Vi vet inte säkert när McDonald för första gången fick reda på Lows PM. Med tanke på hans mycket nära relation till Levine och fru Armstrong, som båda såg PMet i augusti 1967, skulle man logiskt sett kunna vänta sig att de informerat honom om det omgående.

I mitten av september 1967 talade Condon om ufon på atomspektroskopisymposiet vid *National Bureau of Standards*. Condon koncentrerade sig på humoristiska fall, till exempel personer som han intervjuat och som påstått sig ha haft kontakt med ufonauter samt vissa fall som avslöjats som bedrägerier. McDonald roades särskilt av Condons kommentarer och skrev till Low och klagade, men han fick inget svar.

Enligt McCarthys avhandling "var Condons tal vid *National Bureau of Standards* uppenbarligen en vändpunkt, ty därefter sammanträffade McDonald med Saunders och Levine i början av november och pratade om att arrangera en konfrontation". (7)

Den 12 december 1967 träffade Saunders, Levine och Armstrong i hemlighet McDonald och Hynek i Denver. Enligt Saunders' bok "var McDonald mest intresserad av att utge en periodisk skrift som senare kunde växa till en vetenskaplig tidskrift. Hynek ville skapa en synlig grupp kvalificerade personer som tog ufoproblemet på allvar, så att det i händelse av kongressutfrågning skulle finnas en organisation som

Professor Hynek

Professor McDonald

kongressen kunde vända sig till." (8)

Enligt Saunders' redogörelse "hade Hynek varit förkyld och bröt upp från sällskapet tidigt. När han hade gått, tog McDonald upp Lows kontroversiella PM. Vi blev förvånade över att han visste någonting om det. McDonald sade att Keyhoe /från NICAP/ hade berättat för honom om det." Sedan förklarade Saunders att han "hade låtit Keyhoe kopiera PMet dagen före tacksägelsedagen och föreslagit att denne skulle meddela medlemmar av NICAPs styrelse".

Det finns anledning ifrågasätta Saunders' version på minst en punkt — att han, Levine och Armstrong blev förvånade över att McDonald kände till Lows PM. Kom ihåg vad McCarthy skrev i sin avhandling, att McDonald, när Lows PM upptäcktes, i hemlighet kommunicerade med Armstrong och andra medlemmar av Coloradoprojektet.

Den 28 december 1967, bara två veckor efter det hemliga mötet i Denver, skrev McDonald till en ledande fransk ufolog och sade att han var "besviken på och desillusionerad över Condon". Han tillade att "något slags konfrontation måste ske. Detta är svårt att ordna. Flera av oss arbetar med problemet." (9) Om McDonald ville ha en konfrontation, behövde han bara flyga till Boulder och

träffa Condon och Low. Det McDonald i själva verket var ute efter var att misskreditera Coloradoprojektet.

Under de följande månaderna, skrev McCarthy i sin avhandling, "kom den konfrontation som McDonald önskade. Han spelade huvudrollen i denna episod, som rörde sig kring Lows ökända PM." (10)

Den 31 januari 1968 skrev McDonald ett långt brev till Low och kritiserade Coloradoprojektets tillvägagångssätt. I brevet avslöjade McDonald att han hade sett en kopia av Lows PM, och han citerade vissa avsnitt ordagrant. Intressant nog sade han sig inte ha blivit chockerad över innehållet. Han uppgav bara att han blivit "ganska förbryllad över de åsikter som där framfördes". (11)

McDonalds brev hamnade långt nere i en brevtrev som väntade på Low när han kom tillbaka från sin resa. Fru Armstrong fäste till slut hans uppmärksamhet på det den 6 februari. Dagen därpå träffade Condon Saunders och Levine. Dessa erkände att de hade givit en kopia av PMet till McDonald, varpå Condon avskedade båda två. Strax därpå sade fru Armstrong upp sig.

Den 9 februari skickade McDonald en kopia av Lows PM till ordföranden för *National Academy of Sciences* som hade gått med på att granska Coloradostudiens slutrapport. Två dagar senare skickade McDonald också en kopia till James Hughes vid *Office of Naval Research*. Hughes övervakade flera kontrakt om atmosfäriska forskningar som flottan hade tecknat med McDonald, och denne hade i hemlighet utnyttjat de därtill knutna anslagen för sina egna ufoforskningar och resor, med Hughes tysta samtycke.

McDonald förklarade att han ville hålla Hughes informerad om utvecklingen på ufoområdet i väntan på att en gång kunna ansöka formellt om anslag från flottan för ufoforskning i stället för att smussa med sin verksamhet. Det är knappast ägnat att

förvåna att McDonald varnade Hughes att inte diskutera sådant "explorativt material" i brev till hans kontor, och att alla brev som tog upp frågan skulle skickas till hans hemadress. (12)

Den 30 april 1968, samtidigt som Fullers artikel trycktes i *Look* för den 14 maj, höll NICAP en presskonferens i Washington, där de fördömde Lows PM och Coloradoundersökningen. Under frågestunden frågade jag NICAPs direktör Keyhoe:

"Vad skulle ni göra om en av era anställda gick igenom era papper, tog vissa av dem och skickade dem till mig, eller till flygvapnet, utan er vetenskap?"

Keyhoe svarade:

"Jag skulle förmodligen avskeda honom — för illojalitetens skull, inte för pappernas."

När Keyhoe skarpt kritiserade Condon för att han inte gjort fältundersökningar av ufofall, frågade jag Keyhoe:

"Hur många fältundersökningar har ni själv gjort det senaste året?"

Keyhoe svarade:

"Ungefär fem, plus många på telefon."

När jag bad honom specificera de fem fallen han undersökt på fältet, svarade han:

"Tre av dem vill jag inte nämna därför att ett av dem, en grupp, består av observationer som flygvapnet inte rapporterade till Condon."

Jag genmälde:

"Nå, kan ni då nämna de två övriga/ som ni faktiskt undersökt?"

Keyhoe vägrade att svara.

Samma dag som numret av *Look* började säljas och NICAP höll sin presskonferens tog kongressledamoten J. Edward Rousch (demokrat från Indiana) till orda i representanthuset och fördömde Coloradoundersökningen. Han sade:

"Det finns starka tecken på att Coloradoprojektet kommer att bli känt som halvmilliondollarfiaskot. Det minsta man kan säga är att allvarliga

tvivel uppstått i fråga om Coloradoprojektets vetenskapliga djup och objektivitet."

Rousch begärde att flygvapnet skulle befrias från sitt ansvar för ufoundersökningar, och att uppgiften skulle överlämnas åt kongressen!

Tack vare McCartths avhandling vet vi nu att Roushs tal i kongressen ingick i McDonalds skickligt iscensatta plan. Mer än ett år tidigare, när Coloradoundersökningen bara hade pågått några månader, kontaktade McDonald Rousch när denne besökte Tucson, och den 3 mars 1967 skrev McDonald till Roush för att "pressa på om kongressutfrågningar" om ufon. (13) McDonald fortsatte att skriva till Roush och uppmana honom att hålla dessa utfrågningar, men i slutet av 1967 svarade Roush att han också visserligen var gynnsamt inställd till kongressutfrågningar om ufon, men att han ansåg att dessa borde uppskjutas tills Coloradostudien hade avslutats.

Tre månader efter det att artikeln i *Look* hade publicerats, och efter det att Roush hade fördömt Coloradoprojektet, ordnade han så att representanthusets kommitté för naturvetenskap och astronautik (där han själv var medlem) skulle hålla ett endags-symposium om ufon. Det kallades symposium och inte utfrågning av goda skäl. Fem av de sex vetenskapsmännen som inbjöds att vittna, inklusive McDonald och Hynek, var starkt för ufo. Den sjätte, Carl Sagan, var då litet grann för ufo. (Han har senare blivit ufoskeptiker.)

Tack vare McCartths avhandling vet vi nu att Roush lät McDonald välja de sex vetenskapsmännen som inbjöds att vittna. McDonald använde Roushs kontor som operationsbas och fick använda hans telefonkreditkort för långdistanssamtal utanför kontoret. Roushs mycket ensidiga ufosymposium gav författaren John G. Fuller vatten på hans kvarn. Han skrev genast en pocketbok med titeln *Aliens in the Skies: The New UFO Battle of*

the Scientists. Det bestod till största delen av de vittnesmål för ufona som lagts fram vid Roushs symposium. Boken gav ännu ett tillfälle att hunsas med Condon, Low och Colorados universitet.

I november 1968 blev Roush utslagen i valet. Strax därpå valdes han in i NICAPs styrelse.

Artikeln i *Look*, NICAPs presskonferens och kongressledamoten Roushs fördömande av Coloradoundersökningen, jämte publicerandet av Saunders' och Harkins' bok, ägde rum många månader innan Coloradoprojektets slutrapport offentliggjordes i början av 1969.

I ett av de avsnitt av slutrapporten som Condon själv hade skrivit, sade han, att han inte hade känt till Lows kontroversiella PM förrän det plötsligt offentliggjordes. Han påpekade att Low i sitt PM "på sin höjd 'tänkt högt' och preliminärt om det föreslagna projektet, och att han då inte hade någon befogenhet att fatta formella beslut". (14)

En viktigare sak som Condon påpekade var att en av Lows centrala rekommendationer i sitt PM, att undersökningen skulle inrikta sig på ufo-rapportörernas psykologi i stället för att granska själva fenomenet, var "rakt motsatt det förfarande som projektet sedan faktiskt kom att följa". Condon tillade:

"Det borde vara uppenbart för var och en som granskar denna slutrapport att tonvikten fästes där den enligt min uppfattning skulle fästas: vid undersökningen av fysiska fenomen och inte vid psykologiska eller sociologiska kriterier." (15)

Condon kunde ha tillagt — men det var han förmodligen för generad för att göra — att om han och Low hade velat konspirera för att ge ett falskt intryck, så skulle Condon aldrig ha hållit alla sina offentliga tal där han uttryckt sin starka skepsis om ufona.

Under de två åren efter det att Condonrapporten, som den nu kallas, publicerades och fram till McDonalds tragiska död fortsatte McDonald att hålla ufovänliga föredrag för vetenskapliga grupper i hela USA. Jag har hört eller sett utskrifter av många av dessa föredrag. *Inte en enda gång tog McDonald upp frågan om Lows PM i sina tal inför vetenskapliga grupper.* Tydligt insåg han att Lows PM hade tjänat sitt syfte, att svärta ned

"Condon, den sanne vetenskapsmannen, var på sin vakt mot självbedrägeri".

Nyttiga inblickar i kontroversen kring Coloradouniversitetets ufoundersökning får vi genom Lewis M. Branscomb, chefsforskare och vice ordförande i IBM, vilken i mitten av sextioalet var ordförande i *Joint Institute for Laboratory Astrophysics* (JILA) på universitetsområdet i Boulder. Branscomb kände väl både Edward U. Condon, som ledde ufo-projektet, och Robert Low, som administrerade det. En kopia av vidstående artikel tillställdes doktor Branscomb för kommentarer, och han svarade bland annat:

"Jag vet, första hand, att Bob Low faktiskt använde ordet *trick* i den betydelse ni uppger... Vetenskapsmän, både amerikanska och brittiska, använder det ofta när de talar om en klok eller fyndig lösning på ett problem. Ordet *scheme* är tvetydigt på samma sätt. Den där episoden har lärt mig en läxa, och jag har slutat upp att använda ordet *trick* i den betydelsen..."

Condon begärde från början att ufoprojektet skulle genomföras inom JILA, och vår styrelses medlemmar diskuterade förslaget. Vi avböjde det, delvis därför att... Condon vägrade att gå med på en rad fasta förfaranden och säkerhetsåtgärder som vi ansåg skulle vara nödvändiga för att bevara ett så kontroversiellt projekts integritet.

tet... Några av oss oroade oss för att han litade på för många människor och lätt kunde falla offer för dem, vilket ju också skedde...

Jag kommer livligt ihåg en lång diskussion som jag hade med Ed Condon på hans kontor... när han funderade på att åta sig ufo-projektet. Han berättade för mig, att han trodde att hans chanser att finna bevis för ufon av utomjordiskt ursprung var oändligt små, en på millionen. "Men", sade han med en glimt i ögat som avslöjar en sann vetenskapsman som är en anmärkningsvärd upptäckt på spår, "om det finns en chans, ens den avlägsnaste chans, att det finns någonting där så vill jag vara den som upptäcker det."

Så till vida delade han och McDonald samma motivation, fast de kom från motsatta intellektuella traditioner. Båda ville ha litet av den odödlighet som den får som gör den mest häpnadsväckande upptäckten i mänsklighetens historia. Till skillnad från McDonald var Condon, den sanne vetenskapsmannen, på sin vakt mot självbedrägeri. Ju starkare önskan man har att göra en upptäckt, dess mer frestas man att sänka garderna", påpekade doktor Branscomb.

P. J. K.

Condon, Low och Colorados universitet i allmänhetens ögon, och att det inte skulle vara något argument bland vetenskapsmän.

I stället valde McDonald att kritisera Coloradoprojektet för att arbetslaget i ett antal ufofall inte kunnat finna några rationella, prosaiska förklaringar. Samma kritik förs fram i dag. Ändå visar de oförklarade ufofallen att Coloradoprojektet inte undvek utmanande händelser, och att de publicerades i Coloradoprojektets rapporter visar

att man inte försökte dölja eller censurera något. Med andra ord ägnade Condon och Low sig inte åt något bedrägeri, i strid mot det intryck en stor del av allmänheten fick genom McDonalds välplanerade kampanj.

Men hur är det då med de oförklarade fallen? Ett som McDonald fann särskilt övertygande gällde manskapet på ett elektroniskt spaningsplan, modell RB-47, från flygvapnet på en nattlig övningsflygning över gulfstaterna. Coloradoforskarna kunde

HÄLSO- o KURSGÅRD
- med själen i centrum

Solveig Langkilde
Sören Grind
tel 0240-916 85
BROBY 1187 770 12 SUNNANSJÖ

Vi erbjuder dig:

Hälsa-, temaveckor och
veckoslutskurser, kropps-
balansering, zonerapi
Bachs' blomstermedicin,
samtalsterapi, personliga
visualiseringsband.
Vi satsar på den lilla
gruppen med en personlig
atmosfär.

Vårens kurser

7-8/2	Stressupplösning via kroppsbalansering
15-21/2	Ditt liv är dina relationer.
28/2-1/3	Livet måste ha mening.
14-15/3	Källor till glädje och tillit. Martinus kosmologi.
4/4	Hjälp till självhjälp. Martinus kosmologi.
12-18/4	Kosmologi i vardagen.
19-25/4	M. Alexanders teknik.
15-17/5	Medvetande och kropp.
18-23/5	Retreat.
27-31/5	A Course in Miracles.
14-20/6	Positivt tänkande.

Ring så skickar vi prospekt!

PERSONLIGHETSUTVECKLING
NLP-terapi
Symboldrama - inre bilder

HELANDE METODER
Reiki
Chackrabalansering

Individuella sessioner - enstaka eller med uppföljning.
Annika Waldenström 08 - 84 54 84 T Mariatorget

inte undersöka detta fall därför att när piloten fäste deras uppmärksamhet på det, så uppgav han fel datum, och forskarna kunde inte få ta på de ursprungliga rapporterna.

När McDonald senare hade lyckats leta reda på de ursprungliga rapporterna, tog jag själv itu med fallet, och fann att det var en av de största utmaningar jag någonsin ställts inför. Det tog hundratals arbetstimmar i anspråk. Bland annat måste jag leta reda på tjugoföråriga uppgifter om en gammal radars antennstrålningsmönster och kopplingsdiagrammet till ett tio år gammalt elektroniskt underhållningssystem. Efter en massa arbete och en massa tur kunde jag få fram en prosaisk förklaring, som stöddes både av RB-47:ans pilot och av operatören vars elektroniska underhållningseutrustning hade använts i sammanhanget. (16)

Ett annat tio år gammalt ufofall, som hade ägt rum i England, förklarades inte heller i Condonrapporten. Min egen långvariga undersökning kom fram till en prosaisk förklaring. (17) Jag misstänker att den unge vetenskapsman som fick ta hand om detta fall bortsåg från möjliga prosaiska förklaringar, därför att han var alldeles för ivrig att tro att några ufon faktiskt var utomjordiska rymdskepp.

Annu ett av de oförklarade fallen i Condonrapporten rörde två foton av en ufo som såg ut som en upp- och nedvänd bakform. Den unge vetenskapsman som undersökte detta fall, och som sedan dess har blivit välkänd inom planetärastronomin, var helt enkelt för godtrogen när det gällde att acceptera uppgifter från till synes ärliga bönder. Senare reviderade han sin ursprungliga uppfattning och drog slutsatsen att foton var förfälskade, sedan han granskat bevismaterial som tagits fram av Robert Sheaffer och genom min analys.

Alla de tre oförklarade fall i Condonrapporten som jag undersökte visade sig ha prosaiska förklaringar. Jag är övertygad om att det förhåller sig likadant med de övriga.

Vi kan lära oss några viktiga läxor av projektet vid Colorados universitet. De är speciellt viktiga om USAs regering någonsin skulle bestämma sig för att finansiera en vetenskaplig undersökning av andra påstående

om övernormala fenomen, som till exempel parapsykologi.

Om regeringen faktiskt bestämde sig för att finansiera en undersökning av till exempel parapsykologin, vilka skulle man då kunna vänta sig skulle anmäla sig frivilligt till projektet? De ivrigaste frivilliga skulle bli de vetenskapsmän som redan håller på att undersöka psi. De flesta, kanske alla, tror att psi är verklighet. Annars skulle de inte ägna sin karriär åt ämnet. Detta diskvalificerar dem uppenbarligen som opartiska forskare.

Vilken erfaren vetenskapsman skulle frivilligt lämna sin pågående karriär, ens tillfälligt, inom ett område som verkar lovande och i stället ägna sig åt ett som ser ut att vara en pseudovetenskaplig återvändsgränd? De flesta frivilliga i ett sådant projekt skulle vara unga, oerfarna vetenskapsmän som hoppas bli pionjärer på ett nytt område med djupgående följdverkningar. Dessa unga forskare skulle se fram emot att redan tidigt i sin karriär göra upptäckter som gör dem berömda, och just denna inställning kunde lätt göra dem till offer för självbedrägeri och sin egen ärelystnad.

I efterhand framstår det klart att åtminstone några, kanske många, av de unga forskare som anmälde sig frivilligt till ufoundersökningen vid Colorados universitet hade vad man skulle kunna kalla stjärnstoft på kinden och ufon i blick. Det finns inga bindande bevis för att de var lika mycket för ufon som Saunders och Levine, men åtskilliga indicier tyder på att åtminstone några av de unga vetenskapsmännen inte var så skeptiska som de borde ha varit.

En annan kritik som jag skulle vilja rikta mot Coloradoprojektet är att det åtog sig att undersöka för många gamla ufofall. Ju äldre en ufoobservation är, dess svårare är det att få tag på de hårddata som behövs, och dess sämre minns vittnena. Å andra sidan, om Condon och Low hade valt att koncentrera sig på färskare ufofall, så skulle deras kritiker ha anklagat dem för att bortse från de mest anslående data.

Om det hade kommit uforapporter bara i slutet av fyrtioalet och på femtioalet, och inga därefter, så skulle Coloradoforskarna inte ha haft något annat val än att undersöka de gamla

fallen, men ufofenomenet pågick fortfarande. Det fanns hundratals färskare fall, och medan Coloradoprojektet pågick kom ytterligare tiotal. Dessa färskare fall kunde betraktas som ett representativt urval av fenomenen, och Coloradoforskarna borde ha koncentrerat sina främsta krafter på dem. Jag erkänner dock att detta är efterklokhet.

Sammanfattningsvis kan sägas att under de svåra omständigheterna gjorde Condon och Low förmodligen en så bra insats som var möjlig, i synnerhet med tanke på att en av de tre huvudforskarna var åtminstone nästan troende redan innan projektet kom i gång.

En sak är dock säker: Framlidne Edward Condon, Robert Low och Coloradouniversitetets rykte föll alla offer för en välregisserad misskreditningsplan — en plan vars konturer fortfarande skulle ha varit okända om det inte varit för initiativtagarens tragiska död och en företagsam doktors ansträngningar.

Condons egna korta kommentarer till den lömskhet som visades, och som finns i projektets slutrapport, är belysande.

”Jag var i någon mån medveten om den lidelsefulla kontroversen kring ämnet, vilken ytterligare försvårade uppgiften att studera det lidelsefritt... Om jag hade vetat hur emotionellt engagerade de ufo-troende är, och till vilka extrema handlingar deras tro kan leda dem, skulle jag förvisso aldrig ha åtagit mig projektet.” (19)

Fotnoter

1. *UFOs Yes! — Where the Condon Committee Went Wrong*, av David R. Saunders och R. Roger Harkins (Signet Books), s. 81.
2. *Ibid.*, s. 92.
3. *Ibid.*, s. 139.
4. *Ibid.*, s. 138.
5. ”*Politicking and Paradigm Shifting: James E. McDonald and the UFO Case Study*”, doktorsavhandling av Paul McCarthy, Hawaiis universitet 1975, s. 137.
6. Saunders och Harkins, s. 134.
7. McCarthy, s. 170 a.
8. Saunders och Harkins, s. 179.
9. McCarthy, s. 142.
10. Saunders och Harkins, s. 249.

11. *Ibid.*, s. 249.
12. McCarthy, s. 145.
13. *Ibid.*, s. 177.
14. *Final Report of the Scientific Study of Unidentified Flying Objects* (Bantam), s. 549.
15. *Ibid.*, s. 549.

16. *UFOs Explained*, av Philip J. Klass (Random House), kap. 19 och 20.
17. *Ibid.*, kap. 21.
18. *Ibid.* kap. 15.
19. *Final Report of the Scientific Study of Unidentified Flying Objects*, s. 548.

Från *Skeptical Inquirer*, sommarnumret 1986. Återgivet med tillstånd.

Översättning GUNNAR GÄLLMO.

Per Frisk har ritat.

Var smart — annonsera i Sökaren!

Bättre hälsokost... med Levande VATTEN

Sedan 1971 har ryssarna bedrivit försök med magnetbehandlingar = joniserat vatten.
Redan 1964 visade tjeckiska forskare att magnetbehandlat vatten

effektivt löser njursten. Svenska erfarenheter visar utmärkta resultat också vid urinvägsinfektioner, ödem, hudbesvär m.m. Det magnetbehandlade vattnets joniseringsstillstånd underlättar kroppsfunktioner som cellmetabolism, utsöndring av slaggprodukter m.m. — Det är verkligen livsanpassat.
Begär prospekt — Kurser anordnas.

TERAPIMAGNETER AB

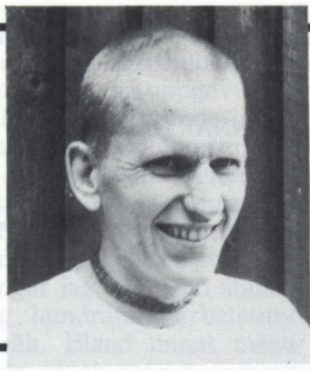
312 06 Mellbystrand TEL. 0430-250 10, 258 25

ASTROLOGINEN ANALYYSI HOROSKOOPPI

Nu även på FINSKA! Asiallinen tähtikarttaselitys. Eri tyyppisiä analyysijä. Normaali syntymähoroskooppi 250:—, Vuosihoroskooppi 200:—, Pieni syntymähoroskooppi 120:—, Mahdollisuus esittää yrkittäisiä kysymyksiä. Ilmoita Tarkka

syntymäaika, paikka, kellonaika.
Alalla 18 v. kokemus.
Tel 019 - 14 25 76.

Astrologi Pentti Tuononen, Varbergagatan 234, 703 52 Örebro.

Aijt das

Tomas Frankell

Enkät om livets och människans gåta

Frågor:

1. Finns Gud? I så fall, hur är Gud?
2. Vad är en människa? Om människan inte har kommit till av en slump, *varför* har hon skapats? Om livet är skapat, vad är då meningen med det?
3. Hur bör en människa vara? (Vad kännetecknar en god människa?)
4. Finns någon sanning i religionerna?
5. Vad är döden? Finns en tillvaro efter döden?

Aijt das (Willy Pfändtner) BhaktiVedanta-sällskapet.

1. Ja, Gud finns, eftersom Han är varats urgrund. Utan Gud kan ingenting existera, för det är Han som *är*. Men Gud är mer än evigt vara. Han är också insiktsfullt medvetande och transcendental lycksalighet. Den främsta egenskapen hos Gud är Hans ousägliga skönhet, som finns till fullo uppenbarad endast i den Högsta Personen i Gudomen, Sri Krishna. Krishna betyder "den för allt och alla alltigenom attraktiv". Denna älsklighet överträffar alla andra av Guds attribut, som exempelvis allmakt och majestät. Kännedom om Gud som en transcendent personlighet kan man endast få genom *bhakti*, motivlös tjänande kärlek. Gud manifesterar även sig själv som dels den gestaltlösa, verkningss fria och kvalitetslösa Brahman, som man kan lära känna genom *jnana*, filosofisk introspektion, och dels som Paramatma, den immanenta Världssjelen, som man kan få kännedom om genom yogameditation.

2. Att vara människa innebär att existera på en viss medvetandenivå. Ytterst sett är vi inte människor, utan *atma*, en gnista av den gudomliga elden. Alla levande varelser, även växter och djur, är *atma*. När *atman*, den rena andesjelen, söker självcentrerad njutning, oberoende av Gud, erhåller han ett materiellt kroppshölje genom vilket han kan försöka tillfredsställa sina begär. Människokroppen erbjuder en möjlighet för honom att ta sig ur den materiella illusionen och återuppväcka sitt kärleksförhållande till Gud, Krishna.

3. En god människa är en människa som inte längre söker sitt, utan som i sitt handlande drivs endast av kärleken till Gud. En sådan människa står i harmoni med helheten, eftersom hon underkuvat sitt falska, självcentrerade jagmedvetande. Hon orsakar därför aldrig lidande för sig själv eller för sin nästa. En sådan människa kan också väcka denna kärlek hos sina medmänniskor.

4. Religionerna är sanna i samma mån som de innehåller gudsmedvetande och ett överlämnande till Gud i osjälvisk tjänande kärlek.

5. Döden innebär att *atman* tillsammans med sitt finfysiska hölje (intelligensen, det inre sinnet och det falska jagmedvetandet) lämnar den grovfysiska kroppen. Detta sker när kroppen, som just består av förgänglig materia, inte längre är tjänlig som verksamhetsfält för den betingade *atman*, och denna får nu en ny kropp som överensstämmer med hans *karma*, som är återverkningar av begångna gärningar. "Såsom den i kroppen fångslade själen oupphörligt vandrar i denna kropp, från

barndom till ungdom till ålderdom, så vandrar själen också in i en annan kropp vid döden. Den självförverkligade själen förvillas ej av en sådan förändring." (Bhagavad-gita 2:13.)

Tomas Frankell, Pan Helhetscenter

1. Gud för mig är en *upplevelse*. Jag tror att *tankar kring Gud* måste bli en begränsning. Så vad vi kan göra är att försöka närma oss upplevelsen av Gud, bortom tankar, ord och känslor.

2. Jag tror också att svaret på frågan vem jag är endast går att finna i en upplevelse, sedan man nått bortom rädslan, separationen.

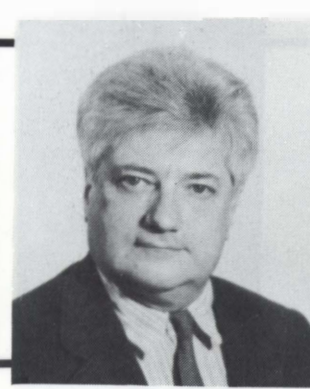
3. Jag tror inte det finns några yttre regler som vi kan följa, utan att det handlar om att vara i kontakt med vårt "sanna jag", dvs den del som inte är uppbyggd kring rädsla, och att kunna agera utifrån detta.

4. Den sanning som finns i religionerna tror jag det är som gör att vi kan närma oss vårt sanna väsen. Det betyder att jag inte tror att religionerna i sig är goda eller onda, utan i bästa fall en hjälp till inre utveckling.

5. Döden är ju förbunden med en djup rädsla för att tillintetgöras för evigt. Dessa gåtor tror jag vi kan finna svaret på genom att möta döden, förändring, i vårt dagliga liv.

Olle Hjern, Herrens Nya Kyrka

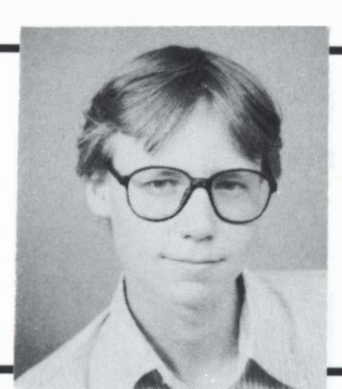
1. Jag är fullt och fast övertygad om att Gud finns, att det existerar en högre makt som på något sätt också har en personlig omsorg om mig. Det är svårt att riktigt ange skälen till denna inre visshet, men den är ett faktum, och jag

Lajos Katona och Anders Widell

Olle Hjern

tror mig under åren som gått ha klart erfarenhet att den gudomliga försynens ledning kan bekräftas i en människas liv. Gud är alltings skapare. Han har ur sitt eget väsen frambragt alla världar och alla levande varelser. Han är den förkroppsligade kärleken och visheten, källan till all godhet, all sanning, all skönhet och all skapande kraft i världarnas levande varelser. Han är allsmäktig, men har samtidigt för oss människor begränsat sig i sina ordningslagar. Den mänskliga friheten och förnuftigheten är som delar av honom själv, varför han inte kan göra något som verkar förstörande på sådana egenskaper hos oss.

2. Det är inte alltid lätt att se det meningsfulla i livets utvecklingsgång genom årsmiljonerna, men ett mål måste dock skapelsen av "Guds avbild" människan från början ha varit. Hon är ju helt unik i det att hon kan skapa symboler, reflektera över sin egen tillvaro och bara genom långsam inläring och förnuftsmässiga fria val finna sin rätta plats i världen, men när hon finner den, kan hon också ständigt på nytt bli Guds medskapare. Emanuel Swedenborg talar om att det ligger i den sanna kärlekens väsen, och då alltså i Guds väsen, att älska någon utom sig själv, att söka kärlekens gensvar hos någon som både kan ta emot och avvisa i frihet, vilket ju är människans enastående möjlighet i förhållande till Gud.

3. Jag vill se den mänskliga varelsens uppgift i denna världen vara att förbereda mer fullkomnade tillstånd och samhällen i en annan, högre värld, som i allt är en motsvarighet till denna med dess samhällen och arbetsuppgifter, men som är en rent andlig värld, dit varje människa övergår, då hon en gång lägger av sitt materiella hölje. Här i världen bör var och en söka att förverkliga godhetens och sanningens principer, de eviga värdena, människokärlekens liv. Men kärlek kan bara uppstå när man flyr det onda som synd, när man är trogen sanningen för sanningens egen skull och när man både betraktar den enskilde och samhället som sin nästa. Avtal måste hållas och alla med kärleken överensstämmande jordiska plikter

utföras. Varje medmänniska måste på allra djupaste sätt respekteras, och hennes frihet och integritet får på intet sätt kränkas.

4. Alla religioner måste ses som vägar till Gud. Religionernas symboler och uttrycksformer är beroende av skilda folks miljöer, men skapar samtidigt nya miljöer. Helt visst kan där på skilda håll finnas rester av en gudomlig uruppenbarelse, och de kan vara präglade av en pågående uppenbarelse. Där man erkänner en högre makt och etiska principer, är man alltid inne på en väg som kan leda till fullkomnat liv och fullkomnad insikt i en högre värld. Men samtidigt vill jag se Guds inkarnation och uppenbarelse i Jesus Kristus som fullkomningens fullkomning och alla världens myter som symboliska uttryck för denna fullkomning.

5. Den mänskliga personligheten utgeslutas genom liv här i denna världen, och enligt Swedenborg är vårt människosläkte avsett att vara en plantskola för den högre och rikare värld som han betecknar som himmelen. Det innebär att man måste tänka sig en bevarad identitet för varje människoande också i nästa värld, vilket mången helt begripeligt kan ha svårt att förstå.

Lajos Katona och Anders Widell, Brahma Kumaris World Spiritual University

1. Vi människor är alla själar. Varje själ är en gränslös, liten punkt av andligt ljus, "energi", som manifesterar sig genom kroppen (som är dess instrument). Gud är den Själ som aldrig själv kommer in i cykeln av födelse och död. Gud är den "högsta" av alla själar och har alltid kunskap, kärlek, renhet och frid, dvs alla de egenskaper som vi människor längtar efter.

Det är vår upplevelse och övertygelse att vi människor kan ha en direkt kontakt med Gud-Allah-Shiva-Jehova. (Välj själv namn — det är fråga om en och samma Gud!) Tiden för denna kontakt har nu kommit, och människan förbereder sig för att återvända Hem (till själavärlden; i kristendomen himmelen).

2. Världen och människan har alltid funnits, liksom tiden och energin, dvs

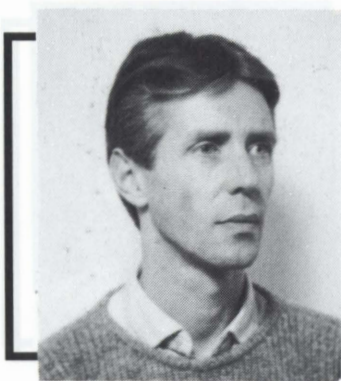
de är utan början och utan slut. Likt ett hjul snurrar historien (tiden) i ett cykliskt förlopp, där människan nu går från ett högt (rent) tillstånd till ett lågt (orent, svagt, konstlat) tillstånd.

Vi människor har det gemensamt att vi vill uppleva glädje i livet. Och på många olika sätt försöker vi nå glädjen. Vi söker också meningen med livet. Meningen är att vi skall upptäcka den kärlek, renhet och harmoni som finns inom oss alla — genom meditation, själsmedvetande — och ge uttryck för dessa egenskaper, människans vackraste sidor, i vårt förhållande till andra.

3. Människans önskan och förhoppning att få uppleva frid, kärlek, gemenskap i livet avslöjar för oss svaret på frågan hur en människa bör vara. Inget barn längtar efter godis, om det inte först har smakat det. På samma sätt har vi människor någon gång upplevt glädje och kärlek — och det är därför som vi har så stor längtan efter det. En människa bör vara lik Gud i tanke, ord och handling — och allt det vackra finns gömt inom henne — det handlar bara om att inse detta och uppleva det. När människan genom meditation smakar sötman av sina goda egenskaper, kommer de även till uttryck i hennes ord och handlingar.

4. Alla skrifter är skrivna av ofullkomliga människor, som därför förmedlat en ofullständig och ofullkomlig kunskap. Men religionerna har gemensamma minnen av en förfluten mänsklig storhetstid — paradiset, guldåldern, Allahs trädgård, Atlantis — en tid då människan levde i harmoni med sig själv, andra och naturen. Denna värld gick förlorad, när människan tappade sin egen renhet och skönhet. Hon blev medveten om sig själv som kropp i stället för att se sig själv och andra som själar som använder kroppar. Religionerna är människans försök att finna sig själv och Gud. Men det är inte förrän Gud själv förmedlar sanningen som vi kan förstå vilka delar som är sanna i de olika religionerna.

5. Eftersom den andliga energin, själen, är oförstörbar, fortsätter själens liv. Det är själen som upplever, som lär sig, som spelar sin roll genom kroppen. Det är

Michael Lindfield

Rabia Lundberg

själen som gör att kroppen rör sig. Kroppen är en yttre klädnad, ett speciellt "verktyg" genom vilket själen handlar. Vid dödsögonblicket lämnar själen kroppen — alltså finns ingen verklig död. Själen kan inte handla utan kroppen, och därför går den efter kroppens död in i en ny kropp, ett foster, för att börja ett nytt kapitel i sin existens. På så sätt spelar själen ständigt nya roller.

Michael Lindfield, Findhorn

1. Uttrycket "gud" är vårt försök att ge namn åt en namnlös kärleksfull och intelligent medvetandesfär, som har gett hela skapelsen födelse, mening och namn. Utan denna besjälade princip skulle inte de former vi ser omkring oss, och inte heller våra egna personligheter, existera. "Gud" är den magnetiska, sammanbindande, ledande kraft som uttrycker sig genom cykler av död och återfödelse och är den eviga, tidlösa Närvaro som manifesterar sig i den timliga världen. Gud är det i vilket vi har vår tillvaro.

2. Allting i skapelsen har en funktion och en gudomlig uppgift — en roll att spela inom planetens andliga ekosystem. Vi människor är inga undantag. Vi kan sägas utgöra en magisk blandning av jord och ängel, som är välsignad med ett medvetande som kan säga "jag" och därför gör oss till en mikrokosmisk motsvarighet till den Store Skaparens idé. Vi är den levande, skapande bron mellan idéernas värld och formernas värld och bär inom oss förmågan till förnuftigt tänkande och till att veta att vi vet. Genom våra mänskliga insatser har evolutionen blivit mer medveten om sig själv. Vi är liksom ett organ i planetens kropp — ett intuitivt tänkande organ som kan liknas vid jordens hjärnceller — en stor världsomspännande hjärna som gör att planeten själv kan gå in i en ny medvetenhetsfas och ett nytt sätt att fungera.

3. En mänsklig varelse bör för att bli fullkomnad och fullkomna sin del inom det större sammanhanget vara trogen sitt "Inre Centrum" — den grundläggande identitetsgnista som är ett med livets större ordning och syfte. Denna

inre kvalitet är det som formar våra liv, och allting mindre än det innebär en förvanskning av vårt inre väsen och ger inte uttryck för Sanning, Godhet och Skönhet. Vi bör vara trogna vår sanna identitet och sätta den förbindelse högt som vi har med livet såsom deltagare i ett system där allt är beroende av allt.

4. Religionerna innehåller sanningar, men ofta är sanningarna fästade i skrift på sten eller papper och blir därför otidsenliga och inte längre lika relevanta som de en gång var. Sanningen är en princip och en livets inneboende kvalitet och inte en samling regler. De eviga principerna uttrycker sig genom former som ständigt förändras, så om en religion är så flytande och receptiv att den kan förändra sina uttrycksformer så att de passar tidens krav, då kan den fortfarande vara en kanal för "sanningen". Sanningen är en kallelse på vilken vi svarar och inte en samling dikta som måste åtlydas. Sanningen är evig men den form som sanningen tar är tillfällig och därför underkastad förändringens lagar.

5. Döden är ingen sjukdom. Den är den särskilda punkt i tid och rum som markerar upplösningen av en form så att den däri levande anden eller "livskraften" genom återfödelsens process kan träda in i en ny fas av utforskning av tillvaron och av självkänedom. Finns det något liv efter döden? Svaret finns att det endast finns Liv, och inom denna livsprincip erfar vi dödens och födelsens cykliska dans som ett sätt att besjälja materien så att till slut himlen och jorden förmäls och en ny Sanningens uppenbarelse föds. Döden garanterar att tidens och rummets verklighet inte fjättras i uttjanta former, eftersom det vore svårt att bygga en ny civilisation av icke förnybart material. Döden är en utgång, men utgångar är endast ingångar till något annat.

Rabia Lundberg, rajneeshrörelsen

1. Det finns ingen Gud som ett objekt; det finns något ousägbart, väldigt bortom materien och sinnena, som är *subjektivt* och finns i mig och dig och i mineraler, växter och djur. Detta är kärnan i

oss alla. Vi är Gud, själva livet är Gud.

2. En människa är en rörelse, en utveckling, någonting som är på väg. En människa är en del av det som existerar, en del av livet, och livet är rörelse, utveckling, medvetandehöjning. Det finns varken skapare eller slump — mitt innersta har valt själv, fastän jag kanske har glömt det.

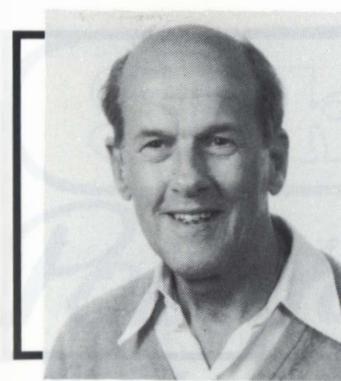
3. En god människa är total i vad hon än gör. Hon är inte rädd för att göra misstag, eftersom misstag är nödvändiga för utveckling — trial and error — men *när* hon upptäcker misstag, tar hon lärdom av dem och upprepar dem inte.

4. Många religioner har uppstått i spåren av en person som har haft en direktupplevelse av sitt innersta, av sanningen. Den personens undervisning speglar sanningen.

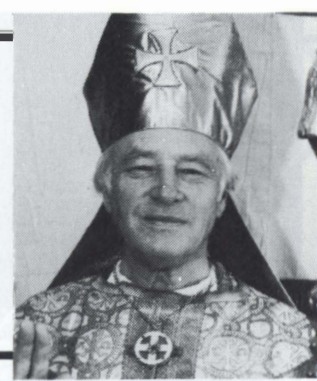
5. Döden är en övergång från en form av tillvaro till en annan. Den är nollstreck som vågrörelsen passerar igenom — livet tar nu en annan form. Det finns ingen död i den meningen att livet är slut, över, borta för evigt eller ens tidsbegränsat. Vi har alltid funnits och kommer alltid att finnas — i varje enskilt ögonblick!

Sten Rodhe, Svenska kyrkan (kristen zenmeditator)

1. Ordet Gud har oklar innebörd. Det betecknar något som är bortom alla föreställningar och begrepp. Våra gudsbilder och gudsföreställningar är skapelser av oss själva. De pekar bort emot gudsmysteriet som går bortom allt vetande. Gud finns inte som något för vetandet tillgängligt föremål. Men vi kan våga tro och hoppas, att det bortom det vi kan begripa finns en mening med livet, något eller någon — Gud — som vi kan vända oss till i bön. I bilder, symboler, analogier försöker vi uttrycka vad vi tror om Gud. Vår kristna gudsbild är bestämd av Bibeln. Där betonas att Gud är en god fader, kärleksfull men sträng. Han/livet vill oss väl, fastän vi inte förstår hur allting hänger ihop, allra minst förhållandet mellan gott och ont. Till vår kristna gudsbild hör också ofrånkomligen Sonen, som lider och offerar

Sten Rodhe

Elis Wikström

sitt liv för oss. Dit hör också Anden, som skapar liv och kraft i vårt inre. Att denna trefald/treenighet är nödvändig för att uttrycka "hur Gud är" visar att Gud är ogripbar för våra tankar.

2. Människan är ett mysterium. Hur än sammanhangen i livet kartläggs av vetenskapen, fortsätter hon att vara ett mysterium. Eller kanske kan man säga, att hon mer och mer framstår som ett mysterium, allt eftersom vetenskapen mer och mer kartlägger hur hon fungerar. Varför hon har skapats är en del av mysteriet. Vi kan tro och hoppas, att vårt liv har en mening, men vi kan inte veta det, och inte säga vilken mening.

3. Bibeln framhåller entydigt kärleken som det högsta. Kärleken skall riktas både mot Gud och mot medmänniskorna. "Du skall älska Herren din Gud av hela ditt hjärta och med hela din själ och med hela din kraft och med hela ditt förstånd, och din nästa som dig själv." Dessa bud från Gamla testamentet skärpte Jesus, så att han kunde säga, att han gav sina lärjungar ett nytt bud. "Ett nytt bud ger jag er: att ni skall älska varandra. Så som jag har älskat er, skall också ni älska varandra." Orden älska och kärlek får i våra dagars språkbruk ofta ensidigt sexuell innebörd: att älska betyder att utföra samlag. Men den bibliska betydelsen av kärlek är att bry sig om andra, tycka om dem, offra av sitt eget, i yttersta fall hela sitt liv, för andra, med Jesus som förebild.

4. Det är oklart vad som menas med "religionerna". De företeelser vi kallar religioner är mycket sammansatta. De som kallar sig kristna kan inbördes vara mycket olika, och detsamma gäller muslimer, judar, hinduer, buddhister etc. Gott och ont blandas i alla religioner. De som hör till en religion kan alltid ha en del att lära av dem som hör till en annan. Ingen religion har den hela och fulla sanningen, som är oåtkomlig, ett mysterium. Som fingrar som pekar mot mysteriet kan "religionerna" hjälpa varandra att komma djupare, närmare "sanningen". De som inom en religion menar sig vara i besittning av hela sanningen kan från andra religioner lära sig att se längre.

5. Varje kväll när vi somnar, upplever vi ett slags död. Världen försvinner ur vårt medvetande. Säkra på att vakna nästa morgon kan vi aldrig vara. Varje kväll kan vara den sista. Att dö är, föreställer jag mig, detsamma: att somna utan att veta någonting bestämt om ett uppvaknande. Människans liv här på jorden är ett mysterium som övergår allt begripande. Vi kan tro och hoppas på någon form av uppvaknande, uppståndelse, men vi kan inte veta något om det. Om vi får ett nytt liv efter döden, är det ett nytt mysterium — bortom allt begripande. Vi måste vara beredda att på något sätt stå till svars för våra liv här på jorden, men vi kan inte veta på vilket sätt det kan ske. Allt tal i Bibeln om paradiset och helvete, evigt liv och eviga straff förefaller mig ha syftet att inskräpa ansvaret, inte utgöra något slags beskrivning av hur det kommer att bli. Vi kan hoppas och tro, längta efter, att livets mysterium skall få någon förklaring efter döden, men vi kan inte veta att det blir så.

Sigurd Westerlund, Martinus Institut

1. Ja, visst finns Gud. Och Guds organism är världsalltet. Allt man kan uppleva omkring sig är alltså Gud. Grundtonen hos Gud är nästakärlek, eller allkärlek.

2. Människan är ett evigt väsen som kommit till ett viss stadium i utvecklingskedjan. Om man med "skapats" avser att människan som levande väsen har en början, en första tillblivelse, så har hon inte skapats. Hon är ju ett evigt väsen. Men man sammanblandar gärna organismen med "det levande" inom människan. Organismen har en början och ett slut — "det levande" är tidlöst. Livetskapas i varje ögonblick, men "det levande" i människan är evigt. Livet består alltså av ett ständigt skapande och upplevande, och livets mening är att det just skall upplevas.

3. Varje människa befinner sig på en bestämd punkt i utvecklingen och kommer så småningom att bli ett moraliskt geni. För att hon skall bli detta fordras det många erfarenheter och ett stort mått av kunskaper. Men — det är ju inte

sämre att vara litet tidigare i utvecklingskedjan än att vara längre fram i den. Fast vad man vanligen avser med uttrycket "en god människa" är väl en hjälpsam människa, en som tänker på sina medvarelser med förståelse och värme.

4. Om man med religion avser de stora humana religionerna, så finns sanningen, eller delar av den, i dem alla. Men religionerna är ju alltid anpassade till den grupp människor de givits till. Eftersom människan är stadd i utveckling, växer hon kanske ifrån vissa former av religion och får behov av nya former.

5. Det finns ingen "död" i den bemärkelse man vanligen tänker sig döden. Människan är en evig varelse, och omedelbart efter "döden" får hon upplevelser genom en annan kropp än den fysiska. Hon fortsätter alltså sin livsupplevelse omedelbart efter "döden" — i en annan tillvaro.

Elis Wikström, Frikatolska kyrkan

1. Gud finns inte för mig, om man med "gud" menar "de tre himmelska eviga ungarlarna". Men jag har en — medfödd? — övertygelse att alla söker och skall finna ett teocentriskt världssystem och en gudomlig medvetenhetsdimension som är A—O, ursprung—mål. Jag har inte en sådan gudsfruktan som leder till vad psykologer kallar bortträngning ("gud kan inte finnas") eller regression (utvecklingshämmande barnatro). Jag upplever att en teocentrisk tyngd-lag drar allt till sig i successiva utvecklingssteg. Jag ser hur blint barnatroende själar stannar inför en grym guds-uppfattning, liksom inför ett kallt månljus i nattens mörker, tills en varm kunskapssol går upp. Jag hoppas att barnatron skall uppamma kärlek till ideal och rena sinnet. Jag lyssnar till vittnesbörd från själar som sökt upplysning i religionernas filosofi. Jag begrundar skådare som finner en immanent gud, inkarnerad i allt, och mystiker som talar om ett transcendent medvetenhetstillstånd, där gud är över och bortom allt som finns för vanliga sinnen. Jag lär av mystiker som brukar negerande ord för att antyda att gud inte är kärlek.

Karima Angström

skönhet eller godhet i vår begränsade mening. Jag blir övertygad om att det finns en gud som övergår den vanliga dualistiska tankens gränser. Jag bejakar mystikers liknelse att subjektet-jag och objektet-gud tycks sammansmälta bortom all dualitet i en obegränsad evig allenhhet. Jag blir övertygad om att den som i anden upplever detta, blir missförstådd när han med ord söker vittna därom, vare sig han väljer att affirmera eller negera. Jag når vissheten att för den som andligen uppvaknat finns intet utom gud, som är immanent i varje "jag" och evigt transcendent.

2. Människan är paradoxalt en preexistent oskapad transcendent "gnista" av guds odelbara väsen, en ande som temporärt inkarnerar själsligen/kroppsligen i världar där medvetandet upplever motsattpar, gott, ont... Meningen är att hon med det nödvändiga motståndets hjälp skall manifesteras latent fullkomlighet. (En muskel förtvinar utan motstånd. Ett helgon är den som övervunnit frestelserna.) Människan återuppstår, återuppvaknar, återuppväcks till guds-medvetande. Det kallas frigörelse eller frälsning från mänskliga begränsningar.

3. "Älska och gör vad du vill!" är en tes som vill utsäga att "kärleken är lagens fullbordan". "Den gyllene regeln" (Matt. 7:12) återfinns i många religioner.

4. I religionernas mäktiga periferi finns blinda ledare. Men gud är sanningens sol i religionernas centrum. Därifrån utstrålar kärleksfullt sakramental nåd och upplysande gnosis. Oberoende av våra prestationer lyser den solen lika över goda och onda. Vi kan t.ex. genom andliga övningar öppna oss alltmer för denna guds agape och förmedla hjälp. Det väsentligaste i en urkristen mässa är att Kristus, sanningen, inkarnerar i nattvardens bröd och kalk, som med bibels ord blir "sann mat och sann dryck". (Joh. 6:55.)

5. Efter kroppens död följer en allt högre själslig tillvaro och nya inkarnationer då vi skördar vad vi sått. Exempel: Johannes Döparen var tidigare Elias, enligt Jesus. Slutligen når vi ett andligt

uppväckt medvetenhetstillstånd och vad Apg. 3:21 kallar apokatastasis, alltings återställelse.

Karima Angström, Sufi-rörelsen

1. Den makt vi kallar Gud, ger sig tillkänna för den som har öron att höra hans röst och ögon att se hans otaliga tecken i världen och i sig själv.

2. Jag vill gärna likna människan vid en droppe i havet. När vågorna går höga, syns droppen som ett skum på deras toppar. När havet är stilla, ligger droppen lugnt i dess famn. Men vet den att den tillhör havet, att havet är dess hem? Så lever också människan kanske hela sitt liv utan vetskap om sitt gudomliga ursprung och mål. Hon har kanske glömt Bibelns ord: "... ty i honom är det vi lever och har vår varelse". Fattar vi och kan vi anamma dessa ord? Vi ser bara skillnaden mellan Gud och människa lika stor som, eller större än avståndet mellan himmel och jord. Kunde vi i stället se enheten i allt liv, se hur alla varelsers skilda syftemål genom livets prövningar når fram till samma mål! En svindlande tanke når oss att vår själ en gång skall förenas med sitt ursprung. Det ger näring åt vår längtan till det ögonblick när "de lösta floder dansa sjungande mot havet ner".

3. Människan bör känna ansvar för sina närmaste och sig själv, för det liv där hon hoppas kunna göra en insats. Karl Ragnar Gierow målar detta i en dikt:

Mörkt i nätter utan dag
står askmassivet.
Lyst av facklan löper jag
mitt lopp för livet,
inte för att värja det
i mörkrets välden,
inte för att bärga det
men elden, elden.

4. Religionerna är många. De skiljer sig från varandra till formen. Sanningen är ett levande vatten, som under skilda tidsskeden antar nya former. Varje nytt budskap kommer med ny inspiration och besvarar själarnas rop. Vad betyder det vilken religion en människa tillhör? Viktigare är att hon med öppet hjärta och vidgat sinne kan göra sitt liv till sin religion.

5. Människan fruktar döden, detta okända, som när som helst kan drabba henne. Därför har profeternas varningsrop tid efter annan ljudit: "Vakna medan tid är!" Människan identifierar sig med sin kropp. Hon ser döden som livets slut. Sufin uppmanas därför att lära känna sin odödliga själ och fatta kroppen som dess klädnad, att förstå att döden och livet är ett och förstå att i döden sker en växling till ett nytt liv.

Lärjungens blick får aldrig
störa harmonin i hans nästas
själ.

Peter Deunov

NÄTVERK

Hjälp mig knyta de ljusa punkterna samman till ett nätverk av ljus med allt tätare maskor att slutligt flyta ihop till ett helt utan att mer släppa mörker igenom.

Asa Freij

Sökarguiden

Polaritetsgurun Anders B. Johansson åter i Stockholm!

Efter flera år i USA är B:son-Johansson åter på Svensk mark med fru och snart 3 barn. Han har hunnit doktorera och driver nu BRAHMAN DHARMA, Box 3408, 162 03 Vällingby

FÖREDRAGSSERIE

- 12/1 Hålsans anatomi
- 19/1 Polaritets terapi
- 26/1 Kosmisk föda
- 2/2 Mental Bakars
- 9/2 Caduceus-Hermes livsstav
- 16/2 Polar reflexologi
- 2/3 Kristaller

PLATS: Brughuset, Norrullsg. 12 N. Stockholm
KL: 19.00 Rum: "Stöpet"

RESEGUIDEN-87

JAMAICA Feb 1-8/87
Women's retreat
med Lisa Thiel, Shaman singer
Artemesia Institute (416) 722-8604
Jacksons point. CNT. LOE ILO

EGYPTEN
Psychic resa 15-28 feb
För program ring 031-815130
Svenska Expertresor/Sphinx Tours
Stureplans 3, 411 39 Gäddede

ÖPPNA DINNA SINNEN
Doris Håkberg
Masesgården
Vecka 2.
0247-12231

REGNBÄGIS-CENTRET

Jan Bohman
Lustigkullevägen 34C.II
MOTALA

31/1-1/2 Rebirthing
7-8/2 Det magiska barnet
14-15/2 Färga Kristaller
Ring 0141-578 78

KABBALAH, Brian Porter
Västerlandets Esoteriska Tradition

TRANSPERSONELL PSYKOLOGI
Rom Embrey
Stiftelsen ODYSSEUS
Ljusbacken 11 1490 82060 DELSBO
0853-10736-16311

STRESSUPPLÖSNING

En kurs som vi väl alla behöver
Men DU! Panik! Annåt dig SNARAST, plats finns
kanske kvar... om du har tid

Kursledare Ann Marie Grind Tel. 0240-91685
Plats: SÖLSÖKE HEM, Broby, 77012 Sunnansjö

För dig som behöver kurslokal
Casselstudion, Sveavägen 128
110 kvm, spegelvägg, duschar, klubbрум 08-112704
602998

AVRESA
VARJE TIMME!!
Reinkarnationsresor
Tel. 044-82243
Garanti

Glöm
inte bort att någon
gång skicka ett brev med
något till någon. E. till
Sökarguiden, Box 45505, 104 30 Stockholm
Det du inte hittar här hittar du i
Energivägen tel 08-303072
Snart vanligt träd

**7 nycklar
till livet**

Lördag-Söndag 24-25/1
Louise Ahlström

Nyss hemkommen från USA, Hawaii
Anmälan-förfrågan

Corfé PAN 08-440910

Grötgatan 11 - Stockholm
Pans Nya januariprogram finns på PAN samt
New Age Boklädarna

ORD OCH TONER

I nr 6/86 skrev jag om en ny kassett av Mike Rowland. Sedan har hans tredje kommit. Den heter *Solace*, vilket kan betyda "tröst". Den har samma karaktär som hans tidigare, pianosolo mot en bakgrund av stilla elektroniska "stråkar", men är lite tätare och kraftigare än "Silver Wings".

Chaitanya Hari Deuter har också gett ut en ny kassett. Den heter *San*. På ena sidan känner jag inte alls igen Deuter; musiken är tyngre och har mer pop-disco-karaktär; andra sidan har bara delvis liknande lyftande, skimrande klang som hans tidigare bästa verk. Det är kanske jag som inte kan hänga med i hans utveckling, men jag känner mig besviken.

The Harmonic Choir är en liten amerikansk kör under ledning av David Hykes. De behärskar den sällsynta konsten att sjunga tvåstämmigt med sig själva. Det låter säregt: underst en ordlös sång i normalt röstläge, och en oktav (eller mer) ovanför svävar en flöjtliknande ton. Det ger en sällsam rymdklang — som ljudet mellan stjärnorna. Jag har tidigare skrivit kort om deras skiva "Current Circulation". Bättre än den är dock, även i David Hykes eget tycke, den första skivan *Hearing Solar Winds* som ger mer varierade prov på deras konst. Den har också en utförlig förklarande text på engelska och franska.

Hittills har de endast sjungit utan ord, men i den senaste kassetten, *Harmonic Meetings* har tre medlemmar av kören använt ord ur den gamla kristna, judiska och islamiska liturgin, med ackompanjemang av den indiska tamburan. Inspelningen gjordes i en fransk klosterkyrka, och musiken har verkligen en starkt sakral karaktär. David Hykes inspirerades av den äldsta liturgiska musiken som tydligen hade ett viktigt inslag av improvisation. Det är fascinerande musik att meditera till — tonerna svävar länge under de romanska valven.

Paul Winter är en amerikansk musiker, född 1939, som verkar föga känd i Sverige; när han senast uppträdde med

sin grupp i Stockholm kom endast några dussin åhörare. I resten av världen är han desto mer känd.

I ett biografiskt blad sägs han vara själva urfadern för begreppet "New Age Music". Det dateras till 1967, då hans jazzgrupp bytte namn från "Paul Winter Sextet" till *Paul Winter Consort*. Han började alltså som jazzmusiker men integrerade medvetet olika impulser i sin musik: folkmusik från olika delar av världen, sakral musik och naturljud. Han blev alltmer engagerad i miljörörelsen och bekantade sig inte bara med utrotningshotade djur utan också med deras läten, som han började utnyttja i sin musik. *Common Ground* heter den första skivan, från 1977, där han direkt komponerade in djurläten. Han har också studerat rysk folkmusik som han presenterat på konserter i Sovjet och i flera inspelningar, och han har arbetat tillsammans med den ryske poeten Jevgenij Jevtusjenko för att visa att "naturen kan vara en gemensam grund för fred". Så spelade han i september 1985 i San Francisco tillsammans med en rysk kör som samtidigt sjöng i Moskva; evenemanget sändes i TV.

Gruppens hittills största verk är *Missa Gaia* eller *Earth Mass*, Mässa för planeten jorden. Den spelades in 1981 i en av kristenhetens största kyrkor, *Cathedral of St John the Divine* i New York med orgel, kör och sångsolister. Bland de senare märks prärievarg från Alaska, säl, puckelval, storlom och andra fåglar. Inspelningen upptar två kassetter på tillsammans en dryg timme. Ett stort album med text och bilder kan fås till. Idén till mässan kom från kyrkoherden i katedralen. Han föreslog att Paul Winter skulle göra en "tjugonde århundradets mässa". Han ville då skriva en mässa som var både ekumenisk och ekologisk och som skulle representera alla planetens röster. I albumet berättar han hur verket växte fram.

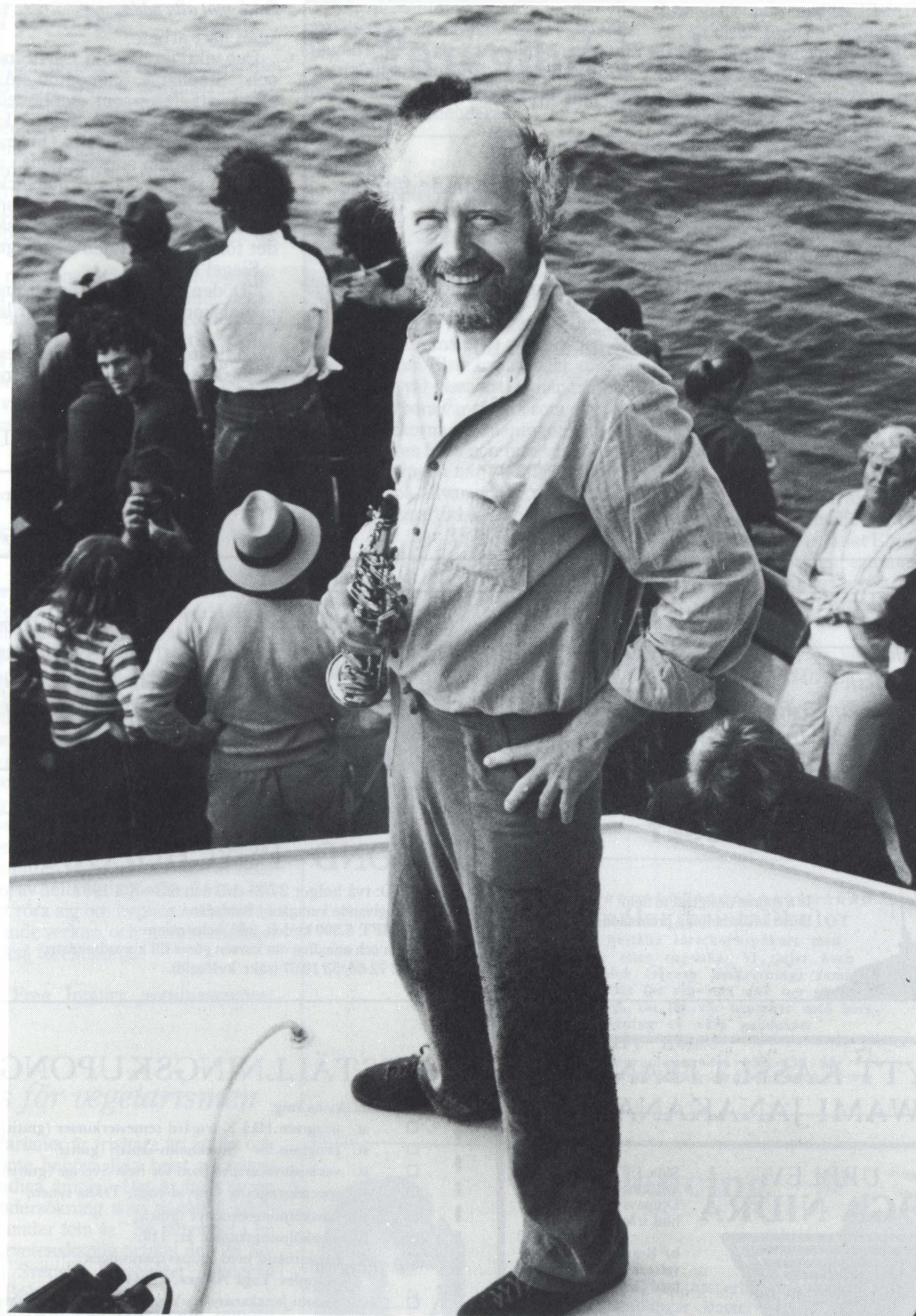
Några texter och melodier är hämtade från den liturgiska traditionen, men tonspråket är verkligen universellt och

rikt varierat, med impulser från folkmusik, jazz, gospel och fri improvisation. Där finns stilla, meditativa stycken, tunga rytmer och hisnande ögonblick om man kan lyssna i en anläggning av god kvalitet och dra upp volymen lite. Texterna uttrycker vördnad för skaparen och skapelsen, jorden och allt som lever på den. Jag undrar om inte *Missa Gaia* i framtiden kommer att anses som ett av de viktigaste verken i 1980-talets musik.

Paul Winters eget instrument är ett man hör ganska sällan, sopransax. I *Sunsinger* från 1983 spelar han ett kort tema av andlös skönhet, tillägnat Carl Milles staty "Solsångaren", som i sin tur lär ha inspirerats av Esaias Tegnér's "Sång till solen". Variationerna är i jazzton, och inspelningen fick en amerikansk utmärkelse som "årets jazzskiva".

Canyon heter gruppens senaste kassett. Den är till stor del inspelad på plats i Grand Canyon, en av USAs viktigaste naturparker. Den stora orgeln från katedralen blandas med ljud från naturens egen katedral och dess församling. Musiken kanske kan kallas jazz, men olika element blandas i den. I ett nummer spelar Paul ensam en bekant air av Bach. De höga, långa tonerna från sopransaxen svävar ut över ravinen. "Hans ton uttrycker kärlek", sa en medlyssnare.

Paul Winters grupp har bl.a. tilldelats den exklusiva utmärkelsen *Environmental Award* av FN:s miljöprogram. 5 juni 1984 gav gruppen en *Concert for the Earth* i generalförsamlingens sal i New York. Inspelningen ger ett tvärsnitt av deras musik. I *Wolf eyes* blandas varg- och människosång på ett sätt som sänder rysningar längs min ryggrad. Andra stycken har en känsla och intensitet som jag knappast kan minnas mig har hört sedan en inspelning från 60-talet med Pete Seeger sjungande medborgarrättssånger i Carnegie Hall. Då gällde det de amerikanska negrernas mänskliga rättigheter, nu gäller det allas vår överlevnad på jorden.

Paul Winter

Foto Cathy Maier

Bland alla "New Age"-musiker jag har hört står Paul Winter i en klass för sig vad gäller musikalisk uppfinningsrikedom, mångsidighet, uttrycksförmåga och raffinering, liksom vad gäller hans vilja att väcka glädje och engagemang med sin musik. Exempelvis

Missa Gaia är i ordens verkliga mening lyftande, helande musik. Han vore värd en jättepublik! Tydligen har hans musik också framgång i USA. Jag är glad om jag kan bidra till att göra den känd i Sverige. Hans verk har av någon orsak hittills inte funnits med i Fönix katalog och

verkar svåra att få tag på. De kan beställas direkt från Living Music Records, 215 West Standley Street, Ukia, CA 95482, USA. East-West bokhandel i Stockholm kan också ta hem dem på beställning.

Nils-Olof Jacobson

TEOSOFI

är inte en nyuppfunnen livsåskådning. Dess tankar kan spåras ända tillbaka till de första mysterieskolorna. TEOSOFI har en universell karaktär och dess läror överensstämmer med de stora religionernas djupaste grundtankar.

*Den forntida Visdomen
— TEOSOFIN —
läs därom i*

TIDSKRIFTEN TEOSOFISKT FORUM

som kommer att innehålla bl a följande artiklar:

- Forntidens mysterieskolor
- Det eviga jaget i Shakespeares sonetter
- Ljus från det gamla Egypten
- Oraklet i Delfi
- Varför jag tror på reinkarnation
- Konung Azoka — en sagans gestalt
- Polynesierna och Påskön
- Jättar i Somerset
- Nycklarna till myterna finns i våra hjärtan

Prenumerationsavgift:
45:-/år/4 tidskrifter
Postgiro 25 07 65-5

TEOSOFISKT FORUM
Åvångsgatan 13
253 71 Helsingborg

Det är den djupa okunnigheten som framkallar den tvärsäkra tonen.

Jean de la Bruyère

Hermetics by Bardon!

Revelation of the first three great Arcana of the Tarot.

Initiation into Hermetics, Kr. 120:-
Practice of magical Evocation, Kr. 190:-
Key to the true Quabbalah, Kr. 130:-
Frabato the Magician, Kr. 73:-
Free detailed booklist from:

Buchversand Rueggeberg
Postfach 130844
D-5600 Wuppertal 1/
Västtyskland

Kontakt

Jag har en fin, ljus möbl. 4:a i Göteborg som jag önskar dela med någon rökfri en tid framöver.

Ring för mer info!!
Tel: 031-82 32 70

Jag är en kvinna kring 40, slank, rökfri, som saknar och längtar efter en djup relation. Söker en positiv sensuell man mellan 30-50 som kan dela med sig av tid, tankar och känslor.

Gillar resor, musik, natur, yoga, meditation, tantra.

Helst fotosvar till "Glädje, harmoni, omtanke", Sökaren f.v.b.

Pris för kontaktannonser 50 öre per ord + 5:- i eftersändningsavgift, dock tillsammans minst 15:-. Moms inräknad.

Vill du bredda och fördjupa
din livsåskådning

Vill du börja förstå mer av
ditt eget väsen

Kom och se på våra böcker:

esoterisk kunskap om universum och människan, om reinkarnation och karma, om livsriktning i harmoni med livets lagar, om meditation och yoga.

Teosofi, hinduism, buddism, zen, tao.

Största sortering av J.Krishnamurtis böcker på svenska och engelska.

Kom in och titta och diskutera. Begär svensk och engelsk katalog. Låga priser. Vi skickar också provnummer av vår nya tidskrift Tidlös Visdom.

Teosofiska Bokhandeln Studio
Karlavägen 44, 114 49 Stockholm
Tel. 08-61 68 83 (med telefonsvarare).

Futon naturmadrasser

En Futon — eller naturmadrass — är handgjord av ren bomull. Överdraget är oblekt lakansväv och fyllningen är bomull lagt i lager.

Vi gör madrasser, underlag (till yoga, massage m.m.), täcken och kuddar. Allt på beställning i de måtten Du önskar, också till barnsäng.

På beställning lagas alla storlekar och tjocklekar. Ring och begär offert.

Ring eller skriv till

LÖNNEBERG BOMULL

Lönneberg
S-523 00 Ulricehamn
Tel. 0321-146 46

Phil Bosmans

God dag, kära medmänniska!

God dag, kära medmänniska,
ta dig tid att vara lycklig!
Du är ett vandrande under
på denna jord.
Du är enastående, speciell
oersättlig.
Vet du det?
Varför är du inte mållös?
Är du inte glad och förbluffad
över dig själv
och över alla de andra
runt omkring dig?
Tycker du att det är så vardagligt,
så självklart
att du lever,
att du får lov att leva för att sjunga och dansa,
för att vara lycklig?
Varför slösar du då bort tiden
på en meningslös jakt efter pengar och ägodelar?
Varför bekymrar du dig
om saker och ting i morgon och i övermorgon?
Varför bråkar du — varför tråkar du ut dig själv.
Varför kastar du dig ut i meningslösa nöjen,
när solen lyser?

Ta dig lugnt tid
att vara lycklig.
Tiden är ingen motorväg
mellan vaggan och graven,
utan en plats att parkera i solen.

Till svenska av Lennart Karstorp

Ur "Kära medmänniska" (Bernces 1986).

Humor och glädje

Skrattandets värld heter ett häfte av psykologen Lars-Erik Uneståhl (Veje förlag, Örebro, 30 sidor). Undertiteln är "En bok om humorns och skrattets betydelse för hälsa och personlig utveckling". Det tar upp ämnen som Skratta dig frisk, Utveckla din humor, Humor och psykoterapi. Förf. menar att humor och skratt har en stor betydelse inte bara för vårt välbefinnande utan också för vår kroppsliga hälsa. Boken tillägnas den amerikanske journalisten Norman Cousins, som botade sig från en som obotlig anedd sjukdom med humor och C-vitamin och skrev en bok om det. Kanske hade han sett Voltaires råd: "Konsten i medicinen är att roa patienten medan naturen sköter läkningen".

Uneståhl har också gjort kassetten *Humor och glädje*. Den innehåller fem övningar att genom visualisering under ett avspänt sinnestillstånd utveckla humor och kreativitet.

Från firman Funny Business, P. O. B. 3000-333f, Santa Barbara, CA 93130, USA, kan man beställa en av de originellaste inspelningar jag har hört. Kassetten innehåller 2x15 minuter av oavbrutet skratt, och inget annat. Sju skrattare deltar; det noteras att alla har ägnat sig åt den andningsövning som kallas rebirthing eller "frigörande andning", så de hade "helt öppna andningsorgan". De låter också totalt ohämmade. När de hade bestämt sig för att göra inspelningen, berättar de, "satte vi oss, såg på varandra och började skratta". Det höll de på med i en hel timme, men bara en halv finns med på inspelningen.

Jag provade kassetten på en kurs, där jag bara spelade 15 minuter. Till en början såg deltagarna nog så glada ut, men efter hand blev minerna alltmer allvarliga och besvärade. Efteråt berättade de om olika känslor som hade väckts: irritation, ilska, uttråkning — nästan hela registret utom glädje! En deltagare kände sig sorgsen; hon mindes från sin barndom hur hon som yngsta barnet fick gå och lägga sig först, och hur hon låg i sängen och hörde de andra prata och skratta. Uppenbarligen kunde skrattkassetten väck djupa känslor, fast inte de jag hade tänkt mig... Inte heller jag själv kan riktigt dras med i skrattfesten. Är det kanske sant, det där om oss "stela svenskar" som inte är mäktiga ett riktigt befriat, timplängt skratt? För den som vill prova kostar *The Laughter Tape* 9.98 dollar plus 1.00 dollar i porto. Rabatt ges till återförsäljare.

Glädje är ett av de teman som tas upp i boken *Lugn och harmonisk med psykisk träning* av psykologen Lars Ryberg (ICA-förlaget, 102 sidor). Förf. är lär-

junge til den tyske läkaren Hannes Lindemann, om vars bok "Avspänning på ett enkelt sätt" jag skrev i nr 9/86. Ryberg beskriver de viktigaste övningarna i psykohygienisk träning enkelt och lättfattligt. Han har arbetat med mental träning för idrottsmän, och boken innehåller också träningsprogram för olika idrotter och andra ändamål. Den är mycket praktiskt upplagd; den som vill ha mer bakgrund får gå till Lindemanns egen bok.

Jag tycker nog mest om det korta kapitlet "Glädje som psykiskt begrepp". Där diskuterar förf. "den gudomliga glädjen" och menar att "I andligt hänseende är glädjen det synliga tecknet på det gudomliga i människan". Den bygger på ett förtroende till tillvaron, universum eller en högre makt — vilket namn vi nu vill ge den. Förf. citerar en japansk version av den kända 23 psalmen i Psaltaren, "Herren är min herde". Den är väl värd att återges här:

Herren anger takten
jag skall inte jakta
Han hjälper mig att stanna
så att jag kan komma till ro
Han ger mig stunder av stillhet
och återställer min inre jämvikt
Han leder mig att kunna prioritera
rätt
genom avspändhet och frid i min själ
Även om jag har tusen saker att göra
behöver jag inte vara rädd
ty han är med mig
Hans makt och oberoende av tid
bevarar mig i balans
Han bereder mig en vederkvickelsens
dryck
som svalkar och förnyar min ande
mitt i min verksamhets vardag
Han smörjer mitt hjärta
med stillhetens olja
Han låter min bågare flöda över
av glädje och kraft
Harmoni och resultat
skall bli frukten av min möda
och jag skall få vandra med honom
och hålla jämna steg med min Herre
och få bo hos honom för alltid.

Till boken har förf. talat in en kassett, som kan beställas separat. Den innehåller fyra av övningarna, som leds i lagom tempo, med korta musikinslag. Om man inte vill köpa kassetten är det nästan nödvändigt att man själv eller någon annan talar in övningarna i boken för att få fullt utbyte av dem; det går annars åt för mycket energi för att lära dem utantill.

Övningar av den typ som Ryberg beskriver kan vara ett användbart hjälpmedel att skapa en grund för mer glädje.

Nils-Olof Jacobson

Medicin för själen

En bok om att det går att vara lycklig och att göra andra lyckliga, en bok med livsvisdom i allra djupaste mening har skrivits av den belgiske prästen Phil Bosmans. Den innehåller inte så många ord; ca 70 visdomsstycken, eller betraktelser, dikter, och flera goda foton, som allt utgör en vacker volym. Den har översatts av den svenske prästen Lenart Karstorp och utgetts av Bernces förlag i Malmö. Titeln är *Kära medmänniska...* Det är en omtyckt bok. Den skall ha sålts i 620.000 exemplar i Belgien. Författaren skriver att den innehåller vitaminer för hjärtat. Det är sant. Behöver din själ en vital injektion, så kan "Kära medmänniska..." vara en lämplig medicin. Du behöver den i det medicinska som är din bokhylla. På sidan 45 återges en av "tableterna".

SM

Erotikens ocean

Den italienske sociologiprofessorn Francesco Alberoni har tidigare gett ut böckerna "Förälskelse och kärlek" och "Vänskap". I år har på bokförlaget Korpen kommit *Erotik*, i översättning av Barbro Andersson. Alberoni berättar en massa om mannens och kvinnans erotik, och han gör det på ett ganska underhållande sätt. Grunden för framställningen är tydligen dels han egen erfarenhet och inlevelse, dels erotiska skildringar i litteraturen. Läsaren känner säkert ibland igen sig själv och andra, ibland inte. Vetenskaplig är inte boken — men det vore kanske orimligt att begära att en bok i ämnet erotik skulle grunda sig på vetenskapliga undersökningar — åtminstone om den samtidigt ville vara underhållande och finna läsare bland vanligt folk. Recensenten har läst boken med nöje, låt vara inte alla de 261 sidorna.

SM

Inre tystnad och rymd

Jeddu Krishnamurti är en lärare som inte vill meddela kunskap, en profet utan lära, en ledare som vägrar att visa vägen. Han går aldrig någon till mötes som söker ett färdigt system. — Lyssna till vad jag säger, förmär han sina åhörare eller läsare, och iakttag hur det påverkar ert dagliga liv! — Om du vill förstå verkligheten, säger Krishnamurti, måste du ägna hela din uppmärksamhet och energi åt den. Den som verkligen menar allvar, som har en brinnande längtan efter att förstå vad sanningen är, har ingen teori alls. Han lever endast i *det som är*.

Krishnamurti föddes i Indien men är uppvuxen och utbildad i England. Han dog år 1986 vid 90 års ålder. Under 60 år hade han rest jorden runt och talat, diskuterat, förklarat. Han var en av de mest uppmärksammade föreläsarna vid västvärldens stora universitet och hans böcker säljs i enorma upplagor. Ändå samlade han inget kapital och bildade ingen organisation till stöd för sin

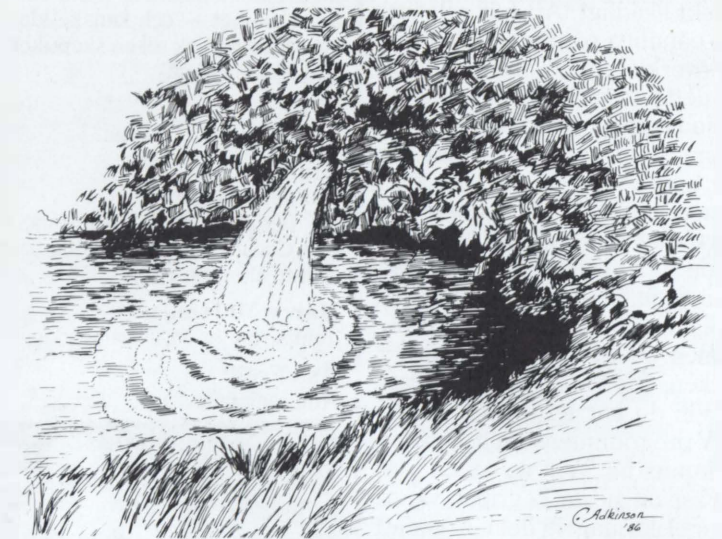
verksamhet. Den intervju som Krishnamurti beviljade Svenska Dagbladets Idag-sida 1985 väckte stort intresse. Två av hans böcker fanns då utgivna på svenska på Bonniers förlag, Att vara fri och Bortom våldet. Nu har Via Förlagsgemenskap publicerat en bok med titeln *Att vara fri*, redigerad av Mary Lutyens och översatt till svenska av Eva Bauer. Den innehåller ett urval av Krishnamurtis anföranden som spelats in på band men inte tidigare har publicerats. Det engelska originalets titel är Freedom from the known.

Det är omöjligt att ge en kort och koncis redogörelse för Krishnamurtis förkunelse. Den växer med åhöraren. Den tar form när den upplevs. Men den innersta kärnan i den är begreppet *uppmärksamhet*. Krishnamurti ber oss att lyssna utan att döma eller bedöma, att iaktta utan undanflykter och rädsla, att vara vakna för hur vi talar och vad vi säger, hur vi lyssnar, hur vi går, hur vi äter. Det är som att städa ett rum i vårt inre och hålla ordning i det. Men ordningen finner vi först när vi har upptäckt och genomskådat vad som är oordning i oss. Vi måste bli medvetna om hur rädda vi är och hur fulla av vrede och våld, hur vanebundna vi är, hur våra sinnen är fyllda med pladder och hur tyngt vårt medvetande är av åsikter, omdömen och värderingar. När du iakttar, säger Krishnamurti, börjar du förstå alla tankens och känslans skiftningar. Och ur detta varseblivande föds tystnad. Det är denna ständigt pågående, avspända, sakliga vakenhet som Krishnamurti kallar för meditation. Och den kan man utöva, menar han, likaväl i en fullsatt buss som i skogarnas ljusdunkel, när man lyssnar till fågelsång eller när man betraktar sin hustrus eller sitt barns ansikte.

— Jag är religiös, säger Jeddu Krishnamurti, därför att jag tar livet på allvar. Han vill hjälpa sina åhörare eller läsare att skapa fram ett tillstånd av inre avskildhet och rymd hos sig själva, vilket innebär frihet från det förgångna och från oron för framtiden. Och han tror på möjligheten till en total revolution inom det mänskliga psyket och därmed också i människans liv. Allt liv är energi, säger han. Om den energin får flöda utan några motsättningar, utan friktion, utan konflikt, är den gränslös. Energin når sin höjdpunkt när iakttagaren *är* det iakttagna. När vi lever helt och hållet i nuet utan att tanken gör intrång på det vi betraktar, kan vårt sinne bli nytt, känsligt, levande och effektivt.

Under arbetet med Krishnamurtis Att vara fri — för ett arbete *måste* det innebära att ta emot vad han erbjuder oss — har det känts som om något viktigt har hänt i mitt inre. Jag vet hur det är när sinnet upphör att pladdra. Jag tror mig förstå vad Krishnamurti menar med inre tystnad och rymd. Jag ägnar mig mer och med klarare insikt åt den meditation som han förespråkar. Fri är jag inte. Men jag har bättre förstått vad friheten är. Jag *är* inte kärlek, men längtar efter att bli det.

Birgit Cars

Det som du lär dig från dag till dag
går inte till spillo,
det tas om hand
absorberas i ditt väsen
och när du verkligen behöver det
märker du att det har blivit så införlivat med dig
att det kommer fram av sig självt.

Så varje stund som används till att läsa något
studera något
är av största värde.
Bli inte ledsen om du märker
att du inte kan minnas vad du har läst
från den ena stunden till den andra;
du absorberar det du behöver —
för framtida behov.

Sakta men säkert samlar du stora skatter
längst in i ditt medvetande.
Dra nytta av dem i ditt dagliga liv,
du har inte fått dem för att bara stoppa undan dem
utan för att använda dem när de behövs.

Vad är det för mening med att ha pengar på banken
samtidigt som man svälter och lider nöd?
De finns ju där för att användas.
Så använd dem med förstånd.

Alla vishetens dyrbara ädelstenar
som göms i ditt undermedvetna
ska du ta fram och göra bruk av,
och upplåta plats för nya skatter
att förvaras där tills du behöver dem.

Kom ihåg att Jag är utan gräns
Alla Mina gåvor är för dig
så du har ett oändligt förråd
av visdom
av kärlek
av materiella ting.
Allt är ditt
då du accepterar undret att du är ett med Mig
och låter dig hänföras däröver.

Ur "Footprints on the Path" av Eileen Caddy
Övers. Maria Adkinson. Ill. Charles Adkinson
Reprinted by permission of the Findhorn Foundation

Våra hjältar

Vi behöver bättre TV. Mycket som nu sänds är skräp, och mycket är dessvärre också direkt skadligt. Att folk vill sitta och se på oändliga påhittade historier i utländsk överklassmiljö må vara hänt, men allt detta supande i TV-serier — "får jag bjuda dig på en drink?" så snart någon kommer in i ett rum — det kan man inte bara rycka på axlarna åt. I verkligheten skulle dessa personer ha varit gravt alkoholiserade av alla drinkar. Och de som tar efter, kan bli det.

Man kunde ju försöka lösa problemet så som i en viss tecknad serie, där huvudpersonen ideligen drack whisky. Spritdrycken översattes med "kraft-must"! "Vill du ha en drink?" skulle alltså i TV-programmens svenska översättning kunna bli "Vill du ha ett glas must?". Fast de flesta begriper väl så mycket engelska idag att det inte går att lura dem. Så: det enda rätta är att slopa TV-program med sådana inslag. I annat fall får samhället betala ett dyrt pris.

Dessutom: bort med dessa program där man romantiserar brottslighet eller ser det som något sympatiskt — typ "Studierektorn"! Det är visserligen litet roligt — och jag måste erkänna att jag sett alla programmen med den fånige "Bertilsson" — men samhället får betala ett pris.

Hur mycket bättre vore det inte om man i stället gjorde filantroper (människovänner) till hjältar i TV-serier — exempelvis någon grabb som ställer upp på mobbade kamraters sida, män och kvinnor som kämpar för en bättre miljö, för fred och förståelse mellan öst och väst, för sjuka och lidande i utländerna! Det vore något att titta på i stället för "Studierektorn" och liknande skräp.

Vi behöver alltså bättre TV-hjältar.

SM

En del okunnighet är medveten okunnighet. Vi vet inte för att vi inte vill veta.

Aldous Huxley

Nr 1, 1987

Jonas Söderström:

Persi Diaconis på sverigebesök
En statistiker förklarar att paranormala fenomen bara är trick. Fast det är ju möjligt — och kanske klokt — att vara skeptisk till en skeptikers utläggningar också!

SM:

Cottingleyfotografierna

Janet Bord:

Bluffen avslöjad

De berömda älvfotografierna, som bl a Conan Doyle ställde sig bakom, är inte äkta. Sorry!

Harry Martinson:

Tankar under ett svårt oväder

Åsa Freij:

Alfa-tänkande

Jacob Bloom

Judith Glassman:

Frisk mot alla odds

Det här kan vara viktigt! Att psyket har en inverkan på kroppen — positiv eller negativ — är knappast ett kontroversiellt påstående. Vad som kan diskuteras är *hur mycket* man kan åstadkomma genom att medvetet pepa upp sig.

Karin Boye:

Du ska tacka

Rolf Ejvegård och SM:

Experiment med ut-ur-kroppen-upplevelser

Något riktigt bevis för att medvetandet kan befinna sig utanför kroppen har laboratorieundersökningar inte gett. Men det finns indicier, exempelvis några experiment med Ingo Swann.

Phil Klass:

Condons ufostudie — bluff eller konspiration?

I Sökaren har tidigare getts en negativ bild av Condon-kommitténs ufoundersökningar i slutet av 60-talet. Se exempelvis Richard Sigismonds artikel i nr 3—4, 1984! Phil Klass, som är ufoskeptiker, ger en mer positiv bild och riktar kritiken mot professor James McDonald, som enligt hans mening är boven i dramat.

Phil Klass

Enkät om livets och människans gåta
I Sökaren ventileras, som alltid, de allra största livsfrågorna.

Per Frisk:

Sökarguiden

Nils-Olof Jacobson:

Ord och toner

Paul Winter (t.h.)

Phil Bosmans:

God dag, kära medmänniska!

Recensioner

Eileen Caddy:

Footprints on the Path

Bilden på första sidan visar kompositören Paul Winter. Fotografen heter Cathy Maier.

Oberoende tidskrift för livssynsfrågor.

Redaktör och ansvarig utgivare:
Sven Magnusson

Adress: Östra Kanalgratan 18,
652 20 Karlstad

Telefon: 054-11 16 89

Prenumerationspris:

Helår (10 nr) 150:-

Halvår 85:-

Postgiro: 70 60 47-8

Bankgiro: 372-8128

Annonspriser: (moms tillkommer):

Helsida 1.000:-, halvsida 600:-,
småannonser 20:- per spalt-cm, men
minst 60:-.

Värmlandstryck i Karlstad AB,
Karlstad 1987

ISSN 0038-0504